

SISUKORD

AASTAARUANNE 2011	4
Rahvusvaheline konverents <i>Ornament – võti maailma</i> . Programm.....	20
Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii ja konverentsinäitused 2011	21
2011.a. raamatupidamisbilanss	22
2011.a. tulemiaruanne	23
PAIKKONDADE KÄSITÖÖÜHENDUSTE AASTAARUANDED	24
HARJUMAA JA TALLINN	24
HIIMUMAA	26
IDA-VIRUMAA JA NARVA.....	28
JÕGEVAMAA	30
JÄRVAMAA.....	36
LÄÄNEMAA JA VORMSI.....	38
LÄÄNE-VIRUMAA JA JÄNEDA	41
PÕLVAMAA	43
PÄRNUMAA JA KIHNU.....	45
RAPLAMAA	50
SAARE- ja MUHUMAA	53
SETOMAA.....	56
TARTUMAA	57
VALGAMAA.....	62
VILJANDIMAA	66
VÖRUMAA	68
ALALIITUDE AASTAARUANDED	70
Alaliitude Nõukoda	70
Eesti Lapitöö Selts.....	70
Eesti Paeliit.....	71
Erivajadustega käsitöömeistrid	71
Kangakudujad.....	71
Käsitöö kolleksionäärid.....	72
Käsitöömeistrid	72
Mänguasjameistrid	73
Pitsimeistrid.....	73
MTÜ Rahvarõivas	74
Väikeettevõtjad.....	76
KOOSTÖÖPARTNERID JA KOOLID	77
Tallinna Ülikool	77
Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia	78
Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA.....	80
Eesti Tööõpetajate Selts ETS	81
Tarbekunsti ja oskuskäsitöö erialasid õpetavad kutseõppeasutused	82
Erivajadustega käsitöömeistrite koolitamine	82
TEGEVUSPLAAN 2012	83
Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii 2012. aasta näitused	87

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu arengukava	
aastateks 2012 - 2016.....	88
AASTARAAMATU LISAD:.....	94
1. Postimehe vaheleht Käsitöö (aprill 2011)	
2. Teataja nr. 26 (november 2011)	
3. Mardilaat 2011	
4. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu infovoldik 2011/2012	

Aastaraamatu panid kokku Leen Jõesoo ja Liivi Soova
Keeleliselt toimetas Maie Leetoja
Esikaane kujundas Kadi Pajupuu

Täname kõiki, kes andsid oma panuse aastaraamatu valmimisele

Head lugemist!

Head kolleegid ja koostööpartnerid!

Nende kaante vahel on aruanne, mis justkui lõpetab ühe väikese perioodi käsitööliikumise ajaloos. Jaanuaris 2012 saab kakskümmend aastat käsitööliidu taastegutsemisest. Plaanisime aruandeaasta senistest suurimaks eelkõige teadmisest, et Tallinn saab kultuuripealinnaks ja toob kaasa enam võimalusi leida materiaalselt toetust meie ettevõtmiste elluviimiseks.

Tulime toime! Eriti oluliseks võime pidada seda, et meie tegemisi toetas nii palju koostööpartnereid ja käsitööga seotud ettevõtteid ning institutsioone, kellele eesti käsitöö kestmine ja areng on samuti oluline.

Aastatemaks sai **ehe ehe** ja konkurss kandis nime **eesti-oma-ehe**. Täna võime kinnitada, et see oli hea valik ja lõi kõik võimalused käsitööaasta õnnestumiseks. Viimased kümme aastat oleme valinud aasta käsitööteema ja sellest tulenevalt korraldanud õppepäevi, konkursse ja näitusi ning andnud välja teemakohast kirjandust.

Käsitöötelk XI Noorte Laulu - ja Tantsupeol Maa ja Ilm oli üks oluline ettevõtmine meie ehteaastal ja sai sündida ainult ühistöös Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse ning käsitöö- ja kunstiõpetajatega.

Käsitööaasta suurim ettevõtmine - **Ehtekojad üle maa** tõi käsitööhuvilisi kokku rohkem kui kuuekümnes erinevas paigas üle Eesti. Uskumatult palju huvitavaid kursusi, meistrikodasid, näitusi. Kas Ehtekodadest saab igasugisene käsitööd propageeriv ettevõtmine Eestimaal, Balti riikides, Euroopas? Väga loodame!

XV Mardilaat oli senistest suurim – Saku Suurhall sai lisaks telgi, kus kõrvuti meie meistrite ja käsitööd õpetavate koolidega esitlesid oma maale traditsioonilist käsitööd ligi 40 meistrit välismaalt.

Mardilaadaga samaaegselt toimunud **rahvusvahelisel konverentsil Ornament – võti maailma** osalesid külalised meie katusorganisatsioonidest Euroopas ja Põhjamaades. Mardilaadal nähtu ja konverentsipäevadel kõneldu andis palju mõtlemisainet ja jõudu edaspidiseks. **Näitused Ornament – võti maailma - traditsioon ja disain** ning **Kärt Summataveti ja Keiu Kullese isikunäitused** toetasid väärikalt ehteteema arendust. Konverentsimaterjale kaunistas **Ele Praksi** koostatud raamat **Hingekirjad**, kus kokku kogutud paremik rahvuslikku käsitööd – pärimuse hetkeseis. Suur huvi on olnud ka Reet Piiri Eesti Rahva Muuseumi kogude põhjal väljaantud **raamatute Helmekeed** ja **Ehtimine** vastu.

Suurelt kavandatud käsitööaasta jättis kõige paremas mõttes jälje ka meie traditsioonilistele ettevõtmistele. **Katre Arula** ja **Kersti Pook** kutsusid käsitööliidu **XVI käsitööpäevi** korraldama Lapitöö Seltsi ja sellest sündis kogu Põltsamamaad kaunistanud ehteaasta projekt, kus ligi 30 kaupluse ja ühiskondliku asutuse vaateakent olid kaunistatud lapitööga. Täissaalid käsitööpäevade avamisel ja konverentsil, lossihoov pungil oma kaupa pakkuvatest meistritest ning uudistajatest-ostjatest. Tõeline käsitööpidu Eestimaa südames!

IV käsitööettevõtjate foorum Raplas kinnitas oma vajalikkust ja loodame, et järgmisele foorumi korraldamisele panevad õla alla ka aktiivselt tegutsema asunud Elukutseliste Käsitöömeistrite Liit ja väikettevõtlusele suurt toetust üles näidanud TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia.

Meistrite mägi Keskaja Päevadel oli paik, kus tutvustati arhailisi käsitöötehnikaid. See oli Tallinn 2011 kingitus ja andis keskaja päevadele uue mõõtme.

Käsitööaasta, mis algas motivatsioonikoolitusega maakonnajuhtidele, oli edukas ja meelde jääv. Aitäh kõigile, kes selle kordaminekule kaasa aitasid.

Liivi Soova,

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu juhatuse esimees

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT

AASTAARUANNE 2011

Kutsumus ja kohustus

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit (edaspidi ERKL või käsitööliit) väärtustab, hoiab ja arendab paikkondlikke eripärasid arvestades rahvuslikke käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust ja elatusallikat.

Olulisem aruandlusaastal

Aastateema – ehe ehe

Käsitöökonkurss *eesti-oma-ehe*

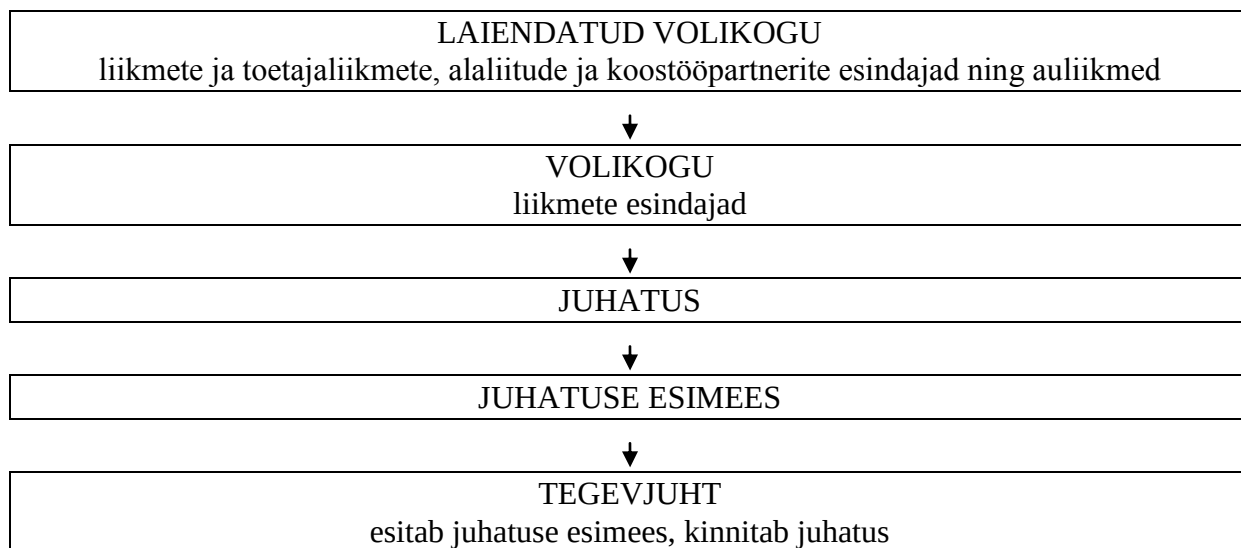
Ehteaasta suurüritused

- Käsitöötelk Noorte Laulu- ja Tantsupeol
- Keskaja küla Tallinna Keskaja Päevade raames
- Ehtekojad üle maa
- Rahvusvaheline konverents *Ornament – võti maailma*

Traditsioonilised ettevõtmised

- XVI käsitööpäevad Põltsamaal
- XII Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas
- IV käsitöö väikeettevõtjate foorum Raplamaal
- XV Mardilaat Saku Suurhallis
- I käsitöökirbukas Tallinna Rahvaülikoolis UUS ALGATUS!

ERKL-i struktuur

Liikmed

- **Auliikmed** – Erna Aljasmets, Saima Loik, Anu Raud, Ingrid Rüütel
- **ERKLi liikmed**
Paikkondlikud keskseltsid: Harjumaa ja Tallinna Keskselts, Ida-Virumaa Käsitööselts, Kesk-Eesti Käsitööselts, Läänemaa Käsitöölaliste Ühendus, Lääne-Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts, Maarja-Magdaleena Gild Pärnus, Tartumaa Käsitöö Keskselts, Viljandimaa Rahvakunstiühing, Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts, Seto Käsitöö Kogo.
Paikkondade käsitööühendused ja keskused:
Aila Näpustuudio, Haapsalu Käsitööselts, Hiiumaa Käsitööselts, Huviselts *Põimik*, Jäneda Käsitöökeskus, SA Kihnu Kultuuriruum, Muhu Käsitööselts *Oad ja Eed*, Narva Klubi Käsitöö, Näputüüselts, Põltsamaa Käsimeokoda, Põltsamaa Käsitööselts, Põlva Käsitööklubi, Rahvakunsti Klubi, Raplamaa Seltsing *Süstik*, Rápina Käsitöökoda, Saaremaa käsitööühendus *Kadakmari*, Tallinna Käsitöökeskus, Tartu Käsitööklubi, MTÜ TuleLoo, Vormsi Käsitööselts.
- **Toetajaliikmed** – 36 käsitööga tegelevat ettevõtjat.

Alaliidud

Alaliitude nõukoda – esimees Lembe Maria Sihvre, asetäitja Anu Randmaa.

Eesti Paeliit – Eino Tomberg, Eesti Seppade Ühendus – Gunnar Vares, erivajadustega käsitöömeistrid – Anneli Säre, kangakudujad – Veinika Västriku, käsitöömeistrid – Kristi Teder, käsitöö kollektsionäärid – Ulve Kangro, lapitöömeistrid – Anni Kreem, mänguasjameistrid – Lembe Maria Sihvre, pitsimeistrid – Eeva Talts, MTÜ Rahvarõivas – Anu Randmaa, siidimaalijad – Aita Rõemus, Vildikoda – Liina Veskimägi-Iliste, väikeettevõtjad – Mari-Liis Makus.

ERKL-i liikmelisus

- Eesti Folkloorinõukogu
- Eesti Vabaharidusliit
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA)
- Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsioon
- Põhjamaade Käsitööliit

Koostööpartnerid

Kutsekvalifikatsiooni SA Kutsekoda, Laulu- ja Tantsupeo SA, Rahvakultuuri Keskus

Koolid: Eesti Kunstiakadeemia, Kopli Ametikool, Kuressaare Ametikool, Tallinna Rahvaülikool, Tallinna Ülikool, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool

Seltsid: Eesti Käsitööpetajate Selts AITA, MTÜ Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts, Eesti Tööõpetajate Selts ATS

Muuseumid: Eesti Põllumajandusmuuseum, Eesti Rahva Muuseum (koostööleping 2006), Eesti Vabaõhumuuseum, Heimtali Muuseum, Hiiumaa Muuseum, Obinitsa Seto Muuseumitarõ, Setu Talumuuseum

Volikogu, juhatus ja töötajad

Volikogu

Käsitööliidu laiendatud volikogu oli koos 12. veebruaril 2011.

Osalejaid 31.

Vastuvõetud otsused: Juhatuse töö 2010. a. hinnati ühehäälselt heaks; kinnitati arengukava aastateks 2011-2015, aastaaruanne 2010 ja tegevusplaan 2011. Revisjonikomisjoni aruande esitas Marge Tadolder (revisjonikomisjon Marge Tadolder, Katre Arula, Eha Kotov). Finantsaruanne kinnitati ühehäälselt.

Liikmemaksuks kinnitati 16 eurot paikkondadele ja 65 eurot toetajaliikmetele.

Juhatusse kuulusid: Liivi Soova (esimees), Ave Matsin, Virve Tuubel, Liina Veskimägi-Iliste, Anu Randmaa, Eeva Talts, Kristina Rajando, Kersti Loite, Ulve Kangro, Lembe Maria Sihvre.

Juhatuse koosolekud 2011. aastal: 14. jaanuaril, 21. veebruaril, 9. juunil, 15. augustil ja 9. detsembril Tallinnas.

2011. aastal töötasid käsitööliidus

Liisa Tomasberg – tegevjuht

Monika Plaser – projektijuht (alates augustist)

Liina Veskimägi-Iliste – projektijuht (laadad)

Lembe Maria Sihvre – projektijuht

Mari-Liis Makus – projektijuht (väikeettevõtjad)

Siiri Topasia – raamatupidamine

OLULISEMAD TEGEVUSED ARUANDLUSAASTAL

Alus: ERKL-i arengukava aastateks 2011 - 2015

EESMÄRK 1. ERKL on hästitoimiv organisatsioon, mille võrgustik koosneb paikkondlikest keskseltsidest, käsitöökeskustest ja valdkondi esindavatest alaliitudest. Igas paikkonnas toimib infopunkt.

Kindel struktuur, ladus koostöö

Käsitööliidu arengukava sai jaanuaris 2011 töörühma (koosseisus Liivi Soova, Leen Jõesoo, Liina Veskimägi-Iliste, Liisa Tomasberg, Lembe Maria Sihvre) poolt läbi analüüsitud ja täiendatud ning juhatuse poolt üle vaadatud. Veebruaris 2011 kinnitas volikogu uue arengukava aastateks 2011-2015. Otsustati, et vastavalt Kultuuriministeeriumi soovitusele on ka käsitööliidu arengukava edaspidi rulluv- seda muudetakse-täiendatakse jooksvalt vaadates arengukava kord aastas üle. Käsitööliidu arengukava vaata käesoleva aastaraamatu lk 88-93.

Käsitööliidu struktuuri ülevaatamine ja täiendamine.

Muutusi paikkondade struktuuris hetkel ei ole saanud toimuda, sest endiselt on lahendamata **käsitöökonsulentide süsteem Eestis**. Puudub materiaalne tegevustoetus maakondadele. Kuni käsitöökonsulentide süsteemi sisseseadmiseni ei ole otstarbekas viia paikkondades läbi muutusi.

Seoses ehteaasta suurüritustega jäi oodatust vähemaks toetuse otsimine konsulentide süsteemi loomiseks. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia ja Eesti Elukutseliste Käsitöömeistrite Liidu poolt

algatatud projekt väikeettevõtjate toetamiseks ei andnud samuti soovitud tulemust. EAS-i toetus jäi saamata. Käsitööliit loodab partnerina teha nimetatud institutsioonidega edaspidi koostööd väikeettevõtjate võrgustiku toetamiseks ja edendamiseks.

Paikkondade tegevus on jätkunud endises vormis. Paikkondade käsitööühenduste tegemistes aruandlusperioodil suuri muudatusi ei toimunud. Küll aga soovime tõsta esile Põltsamaad, kus MTÜ Käsiteokoda eestvedamisel on kogu valdkond saanud uut hingamist. Väga tugevad käsitööühendused on Pärnumaal tegutsev MTÜ Maarja-Magdaleena Gild, Tartus olev MTÜ TuleLoo.

Heameelt teeb, et meie ühine ehtekodade projekt oktoobrikuus pani paikkonnad leidma koostööpunkte käsitöövaldkonna toetavate institutsioonidega maakondades.

Alaliitude Nõukoja koosolek toimus 12. veebruaril. Aruandeaastal alaliitude nimekiri uute tulijatega ei täienenud.

Esile tasub tõsta MTÜ Rahvarõivas tööd, kelle poolt ellu viidav rahvarõiva veebiportaal sai Mardilaadal esimest korda laiale avalikkusele nähtavaks.

Alaliitude tegevust on kajastatud infolehes *Teataja* ja olulisematest ettevõtmistest on huvilisi informeeritud veebilehe www.folkart.ee kaudu. Alaliitude aruandeid vaata alates lk 70.

2011. aastal oli väikeettevõtjate alaliidu juht Mari-Liis Makus. Tema eestvedamisel on **väikeettevõtjate alaliidu tegevus edenenud**: täiendatud on väikeettevõtjate andmebaas, edastatud infot toetajaliikmetele. Leiame, et süsteem on muutunud selgemaks.

2011. aasta lõpu seisuga on ERKL-il 36 toetajaliiget.

Käsitöövaldkonna andmete kogumist **rahvakultuuri andmekogusse** juhib Rahvakultuuri Keskus. Andmebaas on rakendatud tööle. Andmed on leitavad aadressil <http://www.rahvakultuur.ee>. Käsitööliidul puudub hetkel süsteemne koostöö Rahvakultuuri Keskusega, et seda andmebaasi korrigeerida ja täpsustada. Kogu raskuskese on läinud keskusele ja selle kaudu kohalikele rahvakultuuri spetsialistidele. Käsitöövaldkonna andmebaas ei ole alati jätkusuutlik.

EESMÄRK 2. ERKL on oma valdkonna tuntud ja tunnustatud institutsioon Eestis ja Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Koostöö Eestis ja Euroopas. Aruandeaastal kuulusid meie esindajad järgmiste liikmesorganisatsioonide ja koostööpartnerite tegevust juhtivatesse organitesse:

- Kultuuriministeeriumi juures tegutsev vaimse kultuuripärandi nõukogu (Ave Matsin)
- Kultuurkapital (Liina Veskimägi-Iliste, alates detsembrist Liivi Soova)
- Kutsekvalifikatsiooni SA Kutsekoda kutsenõukogu (Liivi Soova)
- Eesti Folkloorinõukogu (Liina Veskimägi-Iliste)
- Eesti Vabaharidusliit (esindaja volikogus Ülle Võrno)
- Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon (esindaja volikogus Kersti Loite)
- Eesti Rahva Muuseumi nõukogu (kuni sügiseni 2011 Liivi Soova, alates sügisest Ave Matsin)
- MTÜ Eesti Muuseumiühing (Virve Tuubel)
- MTÜ ERM Sõprade Selts (Virve Tuubel)
- Mulgimaa kultuuriprogramm (Ave Matsin, Virve Tuubel)
- MTÜ Fenno-Ugria Asutus (Liisa Tomasberg)

- Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse juures töötav tarbekunsti ja oskuskäsitöö õppekava rühma nõukogu (Ave Matsin, Eeva Talts)
- Tallinna Kopli Ametikooli nõukogu (nõukogu liige Liivi Soova)
- Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsioon (juhatuse liige Liivi Soova)
- Põhjamaade Käsitööliit (juhatuse liige Liivi Soova)

Juhatus poolt volitatud esindajate kaudu jätkus koostöö kõigi ühenduste ja institutsioonidega, mille liige ERKL on. Esindajad on osalenud nimetatud organisatsioonide aastakoosolekutel ja võtnud osa juhatuste, volikogude ja nõukogude tööst. Juhatus on saanud tagasisidet ja olulisem teave on avaldatud meie veebilehel.

2010-2013 on Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit Põhjamaade Käsitööliidu juht.

12.-13. novembril 2011 toimus Tallinnas, Rahvusraamatukogu konverentsikeskuses **rahvusvaheline konverents Ornament - võti maailma.**

Konverentsi peateema oli ornament, selle tähendus minevikus ja tänapäeval ning kuidas ornamentikat käsitleda tänapäevases võtmes. Konverentsil osales ca 200 külalist nii kodu- kui välismaalt ning ettekannetega esinesid Eesti, Soome, Islandi, Prantsusmaa, Slovakkia, Norra ja Läti esindajad. Konverentsile andsid sisukust ettekandeid täiendanud stendiettekanded väikeses saalis, erinevad näitused ja vastuvõetud ning mahukad materjalid.

Konverentsi võib lugeda kordaläinuks. Rõhutamist väärib, et konverents oli huvitav ja informatiivne nii eestlastele kui ka väliskülalistele. Valitud peateema ornament – võti maailma leidis käsitlust erinevatest aspektidest ja kultuurikontekstis. Ettekanded olid väga sisukad, konverentsil kujunes tõine õhkkond. Sujus ka konverentsi korralduslik pool. Tagasiside on olnud vaid positiivne.

Konverentsiprogrammi ja -näituste nimekirja vt. aastaaruande lisa 1 lk 20-21.

Ehteaasta 2011 läbiviimine on **soodustanud koostööd meie pikaajaliste partneritega:** Käsitööõpetajate Selts AITA, Eesti Tööõpetajate Selts ETS, Eesti Rahva Muuseum, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Rahvakultuuri Arendus ja Koolituskeskus.

Ehteaasta on ka käsitööliidu puhul kinnitanud kuldreeglit, et ühine tegevus arendab suhteid ja paneb koostöö õigele rajale.

Ehteaasta edukusele aitas oluliselt kaasa **SA Tallinn 2011 kaasfinantseerimine** kogusummas 46 016 eurot ehteaastale ja 15 978 eurot Keskaja Päevadele.

2011. aastal tihenes koostöö **Laulu- ja Tantsupeo SA-ga.** Esimest korda kaasati laulu- ja tantsupeole ka käsitöövaldkond käsitöötelgi näol. Kuigi korralduses käsitleti meie üritust pigem väikese vennana, on see siiski algus meie eesmärgi täitumisele, et mõistetakse rahvakunstis ühtse tervikuna nii laulu, tantsu kui käsitööd.

Käsitöö väikeettevõtluse edendamiseks ei ole tekkinud edasiviivat koostööd valdkonnaga tegelevate institutsioonide vahel. Kuna käsitöövaldkond on viimastel aastatel edasi arenenud tänu TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia projektidele ja Elukutseliste Käsitöömeistrite Liidu aktiivsele tegutsemisele aastal 2011, peame puuduseks meie paralleelset koordineerimata tegevust käsitöövaldkonna edendamisel. Edaspidine areng saab toimida ainult erivate osapoolte ühisel tahtel.

Vastavalt võimalustele oleme jätkanud oma **tegevuse tutvustamist meediakanalite kaudu.** Seoses ehteaastaga toimus kaks suurt meediakampaaniat DeLux meediakanalite kaudu: suured plakatid bussiootepaviljonides veebruaris kogu ehteaasta kohta ja novembris Mardilaada tutvustamine.

Käsitööliidu tegevuse kajastamisel on olulisel kohal koduleht **www.folkart.ee**. Kui jooksva

informatsiooni ülespanemisega oleme suutnud järke pidada, siis arenguruumi näeme veel lehe üldise struktuuri ja sisu osas.

Sügispooltel võeti eesmärgiks inglisekeelse lehe ajakohastamine. Hetkel on inglisekeelsena kajastatud kõige olulisem teave.

2011. aastal on käsitööliit kasutanud aktiivselt **sotsiaalvõrgustiku Facebook** võimalusi. Seda eelkõige oma üritustest teavitamiseks, pildimaterjali levitamiseks ja tagasiside saamiseks. Oleme täheldanud, et läbi sotsiaalvõrgustiku on meie sõnum jõudnud palju laiemale ringkonnani. Meil on 967 Facebooki sõpra.

Teavet käsitööliidu ettevõtmiste kohta on jagatud kõigil suurematel ettevõtmistel Tallinnas ja paikkondades ning olemasolevates infopunktides maakondades. Juhatuse liikmed osalesid käsitööpäevadel Jõgevamaal, ehtekodadel ja ettevõtlusfoorumil, jagades teavet käsitööliidu ettevõtmiste kohta.

Kirjastustegevus. 2011. aasta aprillis avanes käsitööliidul Tallinn 2011 kultuuripealinna raames võimalus anda välja ajalehe *Postimees* lisalehena *Käsitööleht*. See oli esmakordne suur käsitööliidu tegevust tutvustav kampaania meie taastegutsemisjärgses ajaloos. Käsitööleht andis hea ülevaate meie tegevusest tervikuna ja andis tuge suvisele siseturismile. Käsitöölehe väljaandmisele kulunud ressursside tõttu ei antud eraldi välja kevadist *Teatajat*. Sügisel ilmus traditsiooniline infoleht *Teataja* (nr. 26). Seda esimest korda vaid elektroonilisena, värvilisena ja 16-leheküljelisena. Elektroonilise *Teataja* plussidena näeme kindlasti kulude kokkuhoidmist ja paberi säästmist. Samas oleme veel kahtleval seisukohal, kas meie põhiline lugejaskond hoopis ei vähene, kui neile paberkandjal *Teatajat* kätte ei anta. Paberkandjal andsime välja *Mardilaada lehe* 2011 ja reklaamvoldiku 2011/2012, keskaja päevade ja mardilaada flaierid 2011.

Hindame kõrgelt tihedat **koostööd ajakirjaga Käsitöö**. Meie ehteaastale pühendatuna ilmus koostöös raamat *Hingekirjad*, koostajaks ajakirja peatoimetaja **Ele Praks**. Hea kokkuvõtlik raamat viimastel aastatel loodud parimast rahvuslikust käsitööst koos lõigete ja inglisekeelse tekstiga. Raamat kingiti tänutäheks kõigile konverentsi ettekandjatele ja paikkondade esindajatele.

EESMÄRK 3. Rahvusliku käsitöö säilimine on tagatud elukestva õppe, järelkasvu toetamise ja mitmekesise koolitustegevuse kaudu.

Õppida on mõnus, see viib asja edasi

Käsitööaasta algas motivatsioonikoolitusega Ehe tegija. Koostöös võidame!. 14. jaanuaril said maakondade esindajad kokku Tallinnas, et koolitaja Marge Vellesalu (Vain ja Partnerid) eestkõnelemisel teha algust ettevõtmisterohke ehteaastaga.

Oli tore alustada ehteaastat õpilasena. Marge Vellesalu arvas toimunud koolitusest järgmist: *Käsitööaktivistid tulid kokku ja pidasid plaani, kuidas silma paista Ehe ehe aasta raames. Koolitajana oli rõõm olla nii loovate inimeste keskel, kes nuputasid viise omavahelise koostöö parandamiseks ja kes seadsid 2011. aastaks innustavaid eesmärke. Õhus oli ilmselgelt tunda ühisest ideedevahetamisest tekkivat pealehakkamise innustust. Ideedest puudust ei tulnud. Usun, et jätkub jõudu ja tahet need mõtted ka teoks teha. Tore oli ka see, et ei unustatud huumorimeelt – eks loovinimesed ongi kraadi võrra lähedamad. Nad on leidnud võimalusi, kuidas traadist, puust, pärlitest, kivist, villast lahendusi leida. Eesmärgiks on ju esemelise käsitöökultuuri viimine igasse kodusse. Energia, mis ruumis valitses, andis särtsu nüüd ja kohe tegutsema hakata ja ehtsate ehete kandmise traditsiooni propageerida.*

Juhtide kool (16. septembril). Valmistuti käsitööettevõtjate foorumiks Raplas 8. oktoobril,

üle-eestiliseks ehtepäevaks 22. oktoobril, rahvusvaheliseks konverentsiks *Ornament – võti maailma* ning 2012. aastateemaks *taimest tulnud*. Viimase juhatas sisse Eelike Virve loeng *Nõgese kiutöötlamisest ja kasutamisest Eesti rahvatraditsioonis*.

Käsitööettevõtjatele organiseeriti Euroopa Sotsiaalfondi kaasrahastamisel käsitööettevõtjate õppereis Moskvasse (29. märts - 1. aprill). Osales 10 inimest 7 ettevõttest. Tutvuti Venemaa käsitööettevõteteid ühendava organisatsiooni (www.nkhp.ru) tööga, kohtuti ettevõtjatega, külastati Moskva oblastis asuvat kuulsaid vene rätikuid tootvat ettevõtet (www.platki.ru), saadi kogemusi V rahvusvaheliselt mänguasjade näituselt. Õppereisi käigus lepiti kokku järgmised kohtumised Eestis ja Venemaal.

ERKL-i koolituskeskus

Koolituskeskuses käivitus edukalt keraamilise mosaiigi kursus ja esmakordselt sai ehteaasta puhul õppida klaashelmeste valmistamist. See näitab, et koolitusturul püsimiseks peab pidevalt uuendama kursuste valikut ja olema sellega konkurentidest sammu võrra ees. Säilinud on huvi õppida traditsioonilisi tehnikaid. Kõige populaarsemaks kursuseks läbi hooaja oli haapsalu salli kudumine. Kokku komplekteeriti kolm kursust ja joone alla jäi veel nii mõnigi tulevane soovija.

Jätkuv majandussurutus kajastub kahjuks laiemalt ka koolitusvaldkonnas. Käsitööhuvilised eelistavad tasuta või odavamaid kursusi. Huvi on langenud mitmete selliste kursuste vastu, mille täituvusega pole varemalt probleeme olnud. See võib olla ka tingitud mõnede teemade ajutisest ammendumisest ning suurest pakkumisest teiste koolitajate poolt.

Uuteks õpetajaks sel õppeaastal olid lavastuskunstnik Mae Kivilo (Tikk ja trükk; Paberpead); tekstiilimeister Tiina Sutt (Tekstiilipidu) ja korvipunuja Margus Rebane, kes õpetas makulatuurist anumate punumist.

Rahvarõiva Nõuandekoja kursused

2011. aastal on käima lükatud koolitustegevus **Allikamajas Lühike Jalg 6a** Maiken Mündi juhtimisel. Allikamaja on keskendunud eelkõige rahvarõiva temaatikale ja teeb tihedat koostööd MTÜ-ga Rahvarõivas. Ilusad ruumid vanalinnas lubavad korraldada eesti käsitööd tutvustavaid presentatsioone, vastuvõtte, õppepäevi jm. nii kohalikele käsitööhuvilistele kui turistidele.

Kui kevadised kursused täitusid ootuspäraselt, siis sügisel tabas rahvarõivakursuseid madalseis. Halb majanduslik olukord hakkas mõjutama kursuste täitumist. Inimesed loobusid kursusest, kuna pidasid neid kalliks. Oma jälje jättis ka ühe kursusejuhendaja haigestumine, mille tõttu lükkusid mitu kursust 2012. aasta kevadesse. Teine osa kursuseid lükkus kevadesse lootuses, et aasta alguses need täituvad ning lähevad töösse.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu kursused 2011

Kevad

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Kangakudumine algajatele	Hille Ahun-Vaarpuu	28	9
2.	Tikitud vildid	Eve Burmeister	10	Jäi ära
3.	Taasleitud vilt	Liisa Tomasberg, Liisa Kallam; Liina Veskimägi-Ilste	12	Jäi ära
4.	Polümeersavist ehted	Terje Ennomäe	4	13
5.	Haapsalu sall	Aime Edasi	8	14
6.	Vilditud kotike	Eve Tiidolepp	8	8
7.	Vilditud vest	Eve Tiidolepp	8	11
8.	Teeme ise vesti	Eve Tiidolepp	8	12

9.	Vilt ja vorm	Liisa Tomasberg	4	Jäi ära
10.	Pisinukud	Lembe Sihvre	4	4
11.	Keraamiline mosaiik	Leena Kuutma	12	13
12.	Lusikavoolimine	Andres Koidu	8	Jäi ära
13.	Klaaspärlimäng	Piret Kerem, Ivan Antonovitš	12	9
14.	Rahvusliku mustri polümeersavist ehted	Terje Ennomäe	4	9
15.	Lihavõttejanes	Lembe Sihvre	4	Jäi ära
16.	Süstikpits	Ulve Kangro	6	Jäi ära
17.	Kangaga kaetud karp	Marika Arro Kütt	4	5
18.	Niplispits (algas 2010)	Kristiina Halberg	24	8
			168	115

Sügis

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Keraamiline mosaiik	Leena Kuutma	12	9
2.	Keraamiline mosaiik väliskeskkonnas	Leena Kuutma	12	11
3.	Setu pits	Ulve Kangro	12	8
4.	Haapsalu sall I	Aime Edasi	8	12
5.	Haapsalu sall II	Aime Edasi	8	11
6.	Paberpead kübaratele	Mae Kivilo	8	11
7.	Ruumilised anumad	Margus Rebane	8	12
8.	Tekstiili pidu	Tiina Sutt	4,5	10
9.	Süstikpits algajatele	Ulve Kangro	6	Jäi ära
10.	Tikk ja trükk	Mae Kivilo	8	8
11.	Niplispits algajatele	Kristiina Halberg	24	10
12.	Niplispitsi klubi	Kristiina Halberg	24	
13.	Vilditud müts	Liina Veskimägi-Iliste	5	11
14.	Klaaspärlimäng	Piret Kerem	12	Jäi ära
15.	Klaashelmed	Piret Kerem	12	Jäi ära
16.	Meisterdame jõuluks küünla	Ulve Kangro	4	7
17.	Pakendikursus	Ulve Kangro	4	11
			171,5	131

Rahvarõiva nõuandekoja kursused Kevad

Programm Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes

1.	Meie rahvarõivas	Reet Piiri	8	26
----	------------------	------------	---	----

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Helmetega tikitud taskud	Liisi Junolainen	8	8
2.	Kaapotkleidi või -kostüümi õmblemine	Kübe Koppelmann	20	Jäi ära!

3.	Kihnu ja Vormsi tüüpi laste kleidi õmbl.	Kübe Koppelmann	12	Jäi ära!
4.	Kinnaste kudumine	Rinna Tomberg	8	Jäi ära!
5.	Kõlapook sõba äärtesse	Maiken Mündi	8	5
6.	Lihula tikand	Silja Nõu	16	7
7.	Meeste vesti õmblemine	Vilve Jürisson	12	Jäi ära!
8.	Meeste võrkvöö kursus	Gerli Kannik	16	Jäi ära!
9.	Narmaste valmistamine	Silja Nõu	4	4
10.	Pastelde valmistamine	Rein Leht	12	Jäi ära!
11.	Pikk-kuue õmblemine	Vilve Jürisson	20	3
12.	Pilutamine	Silja Nõu	8	8
13.	Pott- ja kabimütsi kursus	Maret Lehis	12	7
14.	Pärgade valmistamine	Irina Pozdejeva	8	Jäi ära!
15.	Rahvuslikud ehted - loeng	Igor Tõnurist	4	Lektor haigestus!
16.	Sukkade kudumine	Eeva Sander	8	3
17.	Sõbakanga kudumine	Anne-Ly Sootna	16	4
18.	Sõbade valmistamine	Silja Nõu	8	4
19.	Kirivöö III	Maret Lehis	12	9
20.	Tülltikand tanule ja rätikule	Silja Nõu	12	Jäi ära!
21.	Rahvarõiva üldkursus:tööjuhendite koost	Silja Nõu	4	Jäi ära!
23.	Triibuseeliku õmblemine	Maia Liis Urve	12	10
24.	Kergesti keskaegseks ...	Püümann, Jürisson	6	7
25.	Põlled õmblemine	Kübe Koppelmann	8	5
26.	Muhu tikand	Silja Nõu	24	12
27.	Villatööd ja ketramine	Liis Luhamaa	5	7
28.	Arhailine kõlavöö	Astri Kajus	8	7

291 110

Sügis

Kursus		Juhendaja	Maht	Osalejad
1	Tikand rahvarõival	Silja Nõu	16	Lükkus kevadesse!
2	Muhu tikand	Silja Nõu	24	Lükkus kevadesse!
3	Kirivöö I	Maret Lehis	16	8
4	Kirivöö II	Maret Lehis	16	8
5	Pronksspiraalkaunistused	Astri Kaljus	8	8
6	Rahvuslike sukkade kudumine	Eeva Sander	8	Jäi ära!
7	Sõbakanga kudumine	Anne-Ly Sootna	16	Jäi ära!
8	Meeste võrkvöö	Gerli Kannik	16	Jäi ära!
9	Nõeltehnika kursus	Astri Kaljus	8	6
10	Rahvarõiva üldkursus: Töö muuseumis ja kirjaliku töö ettevalmistus	Silja Nõu	8	Lükkus kevadesse!
11	Säärepaelte valmistamine	Gerli Kannik	4	Jäi ära!

12	Kaaruspaela tegemine	Anu Randmaa	4	Jäi ära!
13	Pastelde valmistamine	Rein Leht	12	Jäi ära!
14	Triibuseeliku kanga kudumine	Anne-Ly Sootna	16	Lükkus kevadesse!
15	Oubi valmistamine	Maret Lehis	8	Lükkus kevadesse!

180

30

2011. aastal pakkus ERKL käsitööalast koolitusteenust SA Tõstamaa Mõisa käsitöökeskusele mahus 604 akadeemilist tundi. Tegevus toimus Euroopa struktuuritoetuse LEADER-meetme raames. Käsunduslepinguga töötas 2 õpetajat.

Lisaks on käsitööühenduste juhtidele, meistritele, huvilistele ning õpetajatele täiendkoolitusi korraldatud ka alaliitude kaudu: alaliitude kursused, suvekoolid ja käsitöölaagrid. Vt. alaliitude aruanded alates lk 70.

Kõigil suurematel rahvakunsti- ja käsitöölaadadel on korraldatud meistrikodasid ja õpitubasid nii täiskasvanutele kui lastele.

Koolitustegevuse teavitamine. Koolituse korraldamine ja teavitamine on integreeritud Tallinna Rahvaülikooli koolitustegevusega. Koolitusala info on kättesaadav nii ERKL-i kui Rahvaülikooli kodulehel ning infovoldikutes. Koolitust on propageeritud kõigil käsitööliidu suurematel ettevõtmistel ning raadio ja ajalehe reklaamide kaudu. Teave on kättesaadav ka Vabaharidusliidu teabekanalite kaudu.

Projekt *Käsitööga tööle 2*

Projekti *Käsitööga tööle 2* nr. 1.3.0102.09-0036 rahastab Euroopa Sotsiaalfond. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit osaleb projektis partnerina

Maist 2009 kuni aprillini 2012 **juhib projekti *Käsitööga tööle 2* TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia**, partneriteks Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Tartu Ülikooli Ettevõtluskeskus ja MTÜ Virtuaalturg.

Projekti üldesmärgiks on õpetada töötutele käsitööalast tootearendust, ettevõtlust ja internetikeskkonna kasutamist ning luua seeläbi uusi töökohti.

Projekt viiakse läbi Kärldas (aastatel 2009-2011), Pärnus, Rakveres, Tartus, Viljandis, Võrus ja Tallinnas (aastatel 2011-2012).

Projekti sihtrühmaks on 180 eelneva käsitööoskusega töötut inimest, sealhulgas üle pooleteistaastaste laste emad.

Koolituste piirkondlikud tugiisikud on Helgi Põllo (Kärldas), Eeva Talts (Pärnus), Kersti Loite (Rakveres), Virve Tuubel (Tartus), Kristi Jõeste (Viljandis), Maarika Sepp (Võrus), Monika Plaser (Tallinnas).

Käsitööga tööle 2 projektijuht on keraamik Kadri Jäätma. Mentorite – Mae Kivilo, Kadi Pjupuu, Liisa Tomasberg, Liisa Kallam, Merle Suurkask – tegevust juhib Kärt Summatavet.

Meistriõpe. Kutseksamite korraldamine.

Rahvakunsti- ja käsitöömeistri kutsetunnistust antakse välja kuuel erialal: tekstiil, sepatöö, kivitöö, nahatöö, puutöö, keraamika. Võimalik on taotleda II-V kutsetaset, alates 2008. aastast

lisaks erivajadustega käsitöömeistritele osaoskustunnistust.

Rahvakunsti ja käsitöö kutseenõukogu koosseis 2011. aastal: Liivi Soova (Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit) esimees, Ain Jepišov (Eesti Tööõpetajate Selts), Anni Kreem (MTÜ Eesti Lapitöö Selts), Ave Matsin (TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia), Eino Pedanik (Kultuuriministeerium), Ellen Värvi (Eesti Rahva Muuseum), Ene Lind (Tallinna Ülikool), Inna Soonurm (Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus), Kadi Pajupuu (Tartu Kõrgem Kunstikool), Kadri Viies (Eesti Kunstiakadeemia), Liina Veskimägi (Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Kesksekselts), Rita Siilivask (Haridus- ja Teadusministeerium).

Kutsekomisjoni koosseis 2011. aastal: Liisa Tomasberg (Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit – esimees), Anu Randmaa (MTÜ Rahvarõivas – aseesimees), Inna Soonurm (Riiklik Eksamikeskus), Kadi Pajupuu (Tekstiilikunstnike Liit), Kersti Laanmaa (Keraamikute Liit), Pille Kivihall (Nahakunstnike Liit), Mare Johandi (Kutsekoda), Priit-Kalev Parts (TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia), Heigo Jelle (Seppade Ühendus/Eesti Kunstiakadeemia).

Sel sügisel sai neli inimest rahvakunsti- ja käsitöömeistri IV taseme kutsetunnistuse tekstiili alal. Angelika Nõps ning Kristiina ja Priit Halberg niplispitsi vallas ja Lembe Maria Sihvre mänguasjameistrina.

Peale nende omistas ERKL rahvakunsti ja käsitöömeistri kutse 41-l korral: Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis 8 lõpetajat tekstiili alal, II tase; Haapsalu Kutsehariduskeskuses 14 lõpetajat tekstiili alal, II tase, ühele lõpetajale omistati III tase; Kopli Ametikoolis 3 lõpetajat tekstiili alal, II tase; Vana-Vigal Tehnika- ja Teeninduskoolis 9 lõpetajat sepatöö alal, II tase; Kuressaare Ametikoolis 7 lõpetajat keraamika alal, II tase. Teavet kutseksamite kohta saab nii ERKL-i kui Kutsekoja veebilehe ja infolehe *Teataja* kaudu.

EESMÄRK 4. Traditsioonide ja järjepidevuse väärtustamise, tegijate tunnustamise ja tegevuse mitmekesistamise kaudu on säilinud elujõuline rahvuslik käsitöö.
Käsitööalased ettevõtmised on saavutanud ühiskonnas laia tuntuse.

Koos tehtud, hästi tehtud

Pärandihoidja auhinna 2010 said **Asta Tagel** (elutöö preemia), **Vaike Reemann** (elutöö preemia) ja **Mari Viik** (puutöönduse traditsioonide kandja ja edasiviija). Autasu anti välja Estonia talveaias 12. veebruaril 2011.

Pärandihoidja auhinna 2011 saavad **Anni Kreem** (elutöö), **Eeva Talts** (elutöö), **Kärt Summatavet** (ehteasta). Autasud antakse välja 11. veebruaril volikogule järgneval koosviibimisel Tallinna Ülikooli tööõpetuse osakonna uutes ruumides (Tondi tn. 55).

SA Eesti Rahvuskultuuri Fondi Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu fondi juurde moodustati halduskogu koosseisus Liina Veskimägi-Ilste (juhataja), Virve Tuubel, Anu Randmaa, Ave Matsin, Kadi Pajupuu ja otsustati anda välja esimene stipendium suuruses 260 eurot. Stipendiaadiks TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö IV kursuse tudeng Triin Amur. Valikul lähtuti üliõpilase motivatsioonitaotlusest ja juhendajate iseloomustusest.

Stipendiumid käsitöömeistritele. ERKL-i juhatuse ettepanekul on taotletud stipendiume ja toetusi nii suurettevõtmiste korraldamiseks kui käsitöömeistrite tegevuse toetuseks erinevatelt fondidelt ja institutsioonidelt (Kultuurkapital, Tallinna Kultuuriväärtuste Amet, Hasartmängumaksu Nõukogu, EAS).

Kultuurkapitali rahvakultuuri aastapreemia 2011 määrati Liivi Soovale ehteasta organiseerimise eest. Tunnustuspreemia Katre Arulale ja Kersti Pookile Jõgevamaa

käsitööpäevade organiseerimise eest.

Liivi Soova sai ehteaasta eest lisaks TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia sõbra auhinna ning Laulu- ja Tantsupeo SA tänukirja.

Meie traditsioonilised suurüritused – **Keskaja Päevad ja Mardilaat** – toimusid sellel aastal suurejoonelisemana kui kunagi varem.

Keskaja Päevade traditsioonilisele Raekoja platsil toimuvale keskaja turule, karnevalile Raekojas ja Niguliste mäe lastealale lisandus Tallinn 2011 poolt rahastatud **keskaja küla – arhailise käsitöö meistrikojad** Niguliste mäel. Keskaja küla andis meie päevadele uue hingamise. Üritus läks väga hästi korda, meeldides nii käsitöö meistritele kui külastajatele. On kahju, et Tallinna linna ebapiisav toetus keskaja päevadele ei võimalda antud projektiga edasi minna.

Keskaja külas osalesid:

Rändav Lodjakoda. Kaasas pooleli olev Peipsi lootsik. Paadiehituse kõrval tehti ka sepatööd, kaasas oli tallalauaga treipink ja töötas lontmaaker (köiekeerutaja). **Haabjakoda** (Rannamõisa laevaselts ja MTÜ Rahvusliku Ehituse Selts). Ühest puust lootsiku ehk haabja valmistamise presentatsioon. Erinevate töövõtete ja töövahendite tutvustamine. Arhailine puutöö.

Ehtekoda. Ühenduse Ehted ja Vaalad (Anne Aidan Roolah ja Harvi Varkki) kanda jäi ehete valmistamise demonstratsioon valumeetodil – tina ja hõbeda sulatamine, valuvormidesse valamine, viimistlus. Helmeid ja liivi muinasehteid valmistas Laura Šmideberga.

Tekstiilikoda (Vana-Olevi talu, MTÜ Vildiarenduskeskus, Kairi Orav, Monika Plaser ja Carolin Frieberg). Villa töötlemine arhailisel meetodil – kraasimine, ketrus, viltimine paelapunumine, kõladega kudumine, nõeltehnika. Looduslike tekstiilikiudude ja villaliikide tutvustus. Kudumiskojas toimetasid Kopli Ametikooli õpilased. Demonstreeriti püsttelgedel kanga kudumist.

Nahakoda (Kristina Rajando ja Monika Hint). Nahaparkimise demonstratsioon.

Seebikoda (Terje Võrk). Seebikeetmine ja salvide valmistamine looduslikest toorainetest.

Taimekoda Raeapteegilt. Jutuvestja Veronika Kivisilla, taimetundja Silja Pihelgas ja salvimeister Katrin Sulger.

Lastega tegelesid Etno tuba, Natalja Litvinova.

Käsitöölise rahuarbastava seltskonna sekka pakkusid linnarahva rõõmuks ja erutuseks vaatamängu keskaegse elu-olu taaskehastajad, relvameistrid ja võitlejad Robin Hood Managemendist, CDE klubist, Lathyrus Odoratuses ja Lonkava Hundi Kojast. Ka külalised idamaadest olid asunud laagrisse ja püstitanud Müstika Maagilise Teatri, kus õpiti kõhutantsu, trummimängu ja palju muud põnevat. Vibuturniiril selgitati välja parim pikkvibukütt ja lapsed said õppida rüütlikombeid läbi mõõgavõitluse (Terje Rinne) ning osavusmängude. Toimus keskaegne jalgpalliturniir Jalgpallihaigala ja Tammsaare Teatri eestvedamisel, kus erinevalt praegusest jalgpallist oli väikesel maa-alal toimunud mängus kasutusel vaid üks värav – pikali lükatud korv, kuhu kumbki meeskond pisikest palli meenutavat riidepundart üritas sisse saada. Suur tänu abi ja varustuse eest MTÜ Ajad ja Tavad, Angela Randmets, Peeter Sihvre ja kõik, kes oma ajaloohuvi, teadmiste ning nakatava eeskujuga asja teoks tegid! Suureks toetajaks oli Olde Hansa.

Loe lisaks *Teataja* nr 26 lk 6-7.

15. Mardilaat oli suurejoonelisem kui kunagi varem. Laienesime Saku Suurhalli kõrvale käsitöötelki. Laada muutsid eriti omanäoliseks väliskülalised Lätist, Leedust, Soomest, Venemaalt (Pihkva, Udmurdi, Mordva), Ungarist, Slovakkias, Hollandist, Gruusias, Türgist. Käsitöömeistrid teistest riikidest rikastasid meie käsitöölaata ja pakkusid suurt huvi ka igaaastastele eesti käsitöö nautijatele. Kindlasti oli rahvusvaheline vaatepunkt õpetlik ja inspiratsiooni andev ka meie käsitöömeistritele. Paljud teiste maade meistrid, kes osalesid

Mardilaadal, sooviksid seda teha ka edaspidi. Teema, mille üle korraldajad võiks mõtiskleda. Kuna paralleelselt Mardilaadale toimus ka rahvusvaheline konverents, kogusime kuulsust Euroopa teiste käsitööühenduste suurlaatade kõrval. Võime tunda heameelt, et meie laatadele on palju soovijaid, seega saame teha valikuid ja esitleda kõrgetasemelist eesti käsitööd. Vt. aastaraamatu lisadest *Mardilaada Leht*.

Täiesti uue ettevõtmisena toimus kaks nädalat pärast Mardilaata **Käsitöökirbukas** (26. novembril Tallinna Rahvaülikooli esimese korruse ruumides)- seisma jäänud käsitööesemete, käsitöövahendite ja –materjalide uuskasutusmüük. Kirbuka ajal oli võimalik saada konsultatsioone vana käsitöö uueks *tuunimisest*. Uus algatus võeti vastu isegi suurema poolehoidu ja huviga, kui korraldajad loota julgesid. Hoolimata napist reklaamist ja kehvast ilmast oli meil nii müüjaid kui ostjaid. Loodame käsitöökirbukast kujundada traditsiooni.

Paikkondlike traditsiooniliste **rahvakunsti- ja käsitöölaatade** korraldamine. Vt. ajalehe *Postimees* vaheleht - *Käsitööleht* (29. aprill 2011) ja *Teataja* nr 26 aastaraamatu lisadest.

Näituste korraldamine Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis ja mujal.

2011. näituseaastat rahvakunstigaleriis võib iseloomustada kui üht viimaste aegade edukamat. Toimus mitu välisnäitust (Soomest ja Lätist), mitmeid kõrgetasemelisi autorinäitusi ja käsitöötradiitsioone ning pärandit tutvustavaid näitusi. Esimest korda otsustas käsitööliidu juhatus mitte anda välja parima näituse tiitlit, kuna tunnustamist väärisksid peaaegu kõik väljapanekud. Rahvakunstigalerii näituste loendit vt. aastaaruande lisa 2 lk 21.

Lisaks Eesti Käsitöö Majas toimuvatele näitustele on rahvuasvahelise konverentsi ja kultuuripealinna Tallinn 2011 aasta raames sel sügisel käsitööliidu korraldatud **näitustesari Ornament – võti maailma. Traditsioon ja disain**. Ning Kärt Summataveti ja Keiu Kullese isikunäitused. Vt. loetelu lk 21.

Näitustesari andis üheaegselt ülevaate Eesti traditsioonidest inspireeritud käsitöö ja disaini hetkeseisust ning rahvusliku ehtekunsti arengust ja taassünnist.

Eesti Rahvusraamatukogus toimunud näituse *Ornament – võti maailma. Traditsioon* eesmärk oli tutvustada ornamendi arengut ja võidukäiku Eesti uuemaegses rahvakunstist inspireeritud tekstiilkunstis. Näitusel eksponeeriti aeganõudvates tehnikates valmistatud tekstiile: gobelääne, põimevaipu ja traditsioonilistes sidustes kootud rahvuslikke vaipu. Esinesid Anu Raud, Ehalill Halliste, Malle Antson, Christi Kütt, Riina Tomberg, Astri Kaljus, Kadri Vissel. Tutvustati ornamendika kasutamise järjepidevust Eesti traditsioonis.

Lisaks sai näha meisterlikku etnograafiast inspireeritud tikitud kinnaste kollektsiooni Kristi Jõestelt. Setu rahvapäraste ehte valmistamise traditsiooni taaselustumist esitles Riitsaare Evar. Koostöös Kauksi Üllega on ta vanad mustrid elustanud pakutrüki tehnikas ka ikoonilinadel. Sama autori vanade tapeetide käsitrukis rekonstruktsioonid ja setu ornamendist inspireeritud tapeedid olid eksponeeritud raamatukogu fuajeegaleriis. Konverentsisaali poolses fuajeegaleriis olid eksponeeritud Rocca al Mare Kooli kaheksandate klasside õpilaste Kristina Rajando ornamendiõpetuse tundide raames valminud tööd. See ekspositsioon annab lootust, et rahvakunstist inspireeritud käsitöö elab ka järgmiste põlvkondade seas.

Arhitektuuri- ja Disainigaleriis toimus näitus *Ornament – võti maailma. Disain* eesmärk oli tutvustada meie käsitööettevõtjate ornamendikasutusel põhinevat loomingut ja Eesti disainerite interpretatsioone antud teema tootearenduses.

Näituse koostaja soovis pakkuda vaatajale käega katsutava maailma ilu ja anda mõtlemisainet rahvapärase ornamendi, mustri või kirja arengutest tänapäeva kontekstis.

Näitusel osalesid nii kogenud tegijad kui uued tulijad. Need on kunstnikud, disainerid ja käsitöölised, kes soovivad end avada maailmale läbi ornamendi ja on keskendunud tootearendusele või alles liiguvad oma loominguga selle suunas. Näha sai nii käsitööd ja

disaini õpetavate kõrgkoolide (Eesti Kunstiakadeemia, Tartu Kõrgem Kunstikool, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia) õpilastöid kui nende õpetajate (näit. Monika Järg, Mare Kelpman, Riina Tomberg) ning eeskujude loomingut.

23.11.2011-8.01.2012 sai käsitööliit võimaluse konverentsiaegseid näitusi eksponeerida **Pärnu Moodsa Kunsti Muuseumis**. Nii saidki Chaplini keskuses üheks suureks väljapanekuks kokku Christi Küti näitus *Põllerahvas*, Keiu Kullese rahvapärased ehted ja Tallinnas kahes eraldi ruumis olnud *Ornament – võti maailma*, mille Pärnu näituse alapealkirjaks sai *Traditsioonist disainini*. See üle aastate suur kunsti, käsitöö ja disaini piire ähmastav väljapanek sai väga positiivse kajastuse nii meedias kui ka külastajate poolt.

Meie käsitöömeistrid näitustega välismaal.

Kenkavero käsitöökeskuses Soomes toimus 2011 aasta veebruaris-märtsis näitus, kus esinesid villtoodetega Liina Veskimägi Iliste, Riina Maitus ja Eve Tiidolepp. Samas esitleti **Raja Kohvi ja OÜ Kodukäsitöö** rahvapäraste kampsunite kollektsiooni.

Eesti kampsun Varssavis. Mai keskpaigast kuni jaanipäevani toimus Poola käsitööühenduse Cepelia kutsel Varssavis Eesti rahvapäraste kampsunite ja silmuskudumite näitus *Traditsioonist disainini*. Väljapanek koostati OÜ Kodukäsitöö ja Riina Tombergi loomingust. Täname osutatud abi eest Anna Filipowiczi, kelle organiseerimisel näitus teoks sai. Kampsuneid eksponeeriti Varssavi kesklinnas Cepelia galeriis, kus samas kõrval toimub Poola rahvuslikul traditsioonil põhineva käsitöö müük.

Käsitöö propageerimine aastateema – ehe ehe – kaudu.

Teadmine, et Tallinn saab 2011.aastal Euroopa kultuuripealinnaks inspireeris ka käsitööliitu valmistuma käsitööaastaks erilisel moel. Ehteaasta oli erakordselt viljakas erinevate sündmuste poolest, aasta tippsündmusteks said käsitöötelk laulu- ja tantsupeol ning ehtekojad maakondades.

Käsitöötelk Noorte Laulu- ja Tantsupeol oli üks oluline ettevõtmine meie ehteaastal ja sai sündida ainult ühistöös Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse ning käsitöö- ja kunstiõpetajatega. Koostöös võidame, nii mõtlesime käsitöötelki planeerides. Ettevõtmine oli uudne ja üllatas eelkõige peol osalejaid, külastajatel oli vähem võimalusi meie pakutust osa saada. Meiega jäadi rahule, kuid midagi jäi kripeldama, sest päris nii see välja ei kukkunud, kui oleksime soovinud. Väljakutse oli see kindlasti ja käsitööteema sai ehete valmistamise võimalusena laulu- ja tantsupeol üles tõstetud. Telgis väga hästi toiminud **rahvarõiva kiirabi** tundus olevat väga vajalik ja ilmselt peaks see ka edaspidi kuuluma laulu- ja tantsupidude juurde.

Ehteaasta kulmineerus 22. oktoobril, kui toimusid **Ehtekojad üle maa**, kõigis maakondades, rohkem kui 60 erinevas kohas. Kõik teemad ja töötoad olid seotud kas ehete valmistamise või ehtimisega. Meisterdati nii õrnu pitsist ehteid (nt. niplispits) kui ka mehisemaid ehteid (nt. lõõtspilli ornamentikaga ehted, rõhkudest inspireeritud ehted jne). Erinevaid õpi- ja meistririkodasid, näitusi ja loenguid oli kokku rohkem kui 170.

Rohke osavõtt ning nii osalejate kui ka läbivijate positiivne tagasiside kutsub üritust kordama ka järgnevatel aastatel. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit on edaspidi planeerinud ühe päeva oktoobris Käsitööpäevaks ning teinud ka üleskutse teistele Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsioon liikmetele käsitööpäeva korraldamiseks ühel päeval oktoobris. Üleskutse sai esitatud ka novembris toimunud rahvusvahelisel konverentsil *Ornament – võti maailma*.

Teema-aasta raames on koostöös Eesti Rahva Muuseumiga antud välja kaks raamatut: **Helmekeed ja Ehtimine**. Autoriks ERM-i teadur Reet Piiri.

Väga suur osa ehteaasta propageerimisel oli näitustel. Näitused *Ornament – võti maailma*,

traditsioon ja disain ning Kärt Summataveti ja Keiu Kullese isikunäitused toetasid väärikalt ehteteema arendust.

2011. aastal valmistati ette ja kuulutati välja **aastateema 2012 – taimest tulnud:** õppepäevade, trükiste, konkursi, käsitööpäeva planeerimine ja ettevalmistus.

Konkursside korraldamine

- 2011. aasta konkurss **eesti-oma-ehe**.
Sellel aastal oli konkursist osavõtt erakordselt arvukas. Kokku laekus 214 tööd 136 autorilt. Rõõm on tõdeda, et mitmed noored käsitöömeistrid olid taaselustanud valiku traditsioonilisi tehnikaid, mida tänapäeva ehtekunstis igapäevaselt ei kasutata.
Žürii koosseisus Kärt Summatavet (žürii esimees), Anneli Tammik, Kristi Tuun, Harvi Varkki, Mikk Frieberg valis parimaks konkursitööks ja ehtepreemia I kohaks võitjaks Ilme Kossesoni töö *Riina rõhud* – nahkvöö külge kinnitatud puusal rippuvate kettidega ehe naistele.
Vt. lähemalt *Teataja* nr 26 lk 16.
Konkursi kohta anti mardilaadaks välja *konkursi kataloog eesti-oma-ehe*.
- Valmistati ette 2012. aasta **konkurssi taimest tulnud**. Kinnitati konkursi juhend, toimus õppepäev Juhtide koolis.

XV käsitööpäevad peeti **Jõgevamaal, Põltsamaa lossihoovis**. Käsitööpäevade peateema oli seekord lapitöö. Tutvuti kohalike käsitöömeistritega, oli võimalus osaleda erinevates õpikodades. Lossihoovis leidis aset suur eestimaise käsitöö laat, lapiehtes oli kogu Põltsamaa linn. Teisel päeval toimus Jõgevamaa II käsitöökonverents *Lapitöö- kunst või käsitöö*. Käsitööpäevad olid väga hästi korraldatud!

Vt. põhjalikku ülevaadet käsitööpäevadest Jõgevamaa aastaaruande juurest aastaraamatu lk 32 ja *Teataja* nr 26 lk 4.

EESMÄRK 5. Eestlane väärtustab ja oskab tähele panna unikaalset eesti käsitööd, mis on üheks eestluse identiteedi aluseks

Oma on armas

IV väikeettevõtjate foorum korraldati Raplas 8. oktoobril. Foorumi peateema oli käsitööettevõtlus kui kultuurinähtus ja elatusallikas. Peaesineja oli Anne Ossi Soomest, Kenkavero käsitöökeskuse kauaaegne eestvedaja ja juhataja. Oma edulugusid esitasid Rapla käsitööettevõtjad. Ettevõtlusfoorumit võib lugeda kordaläinuks. Kohalolijad said huvitavat teavet Soome käsitööliikumisest. Järjekordselt olid väga huvipakkuvad kohalike ettevõtjate esitlused.

Rapla foorumil anti välja **käsitööettevõtja aastaauhind**, mille pälvis Alvar ja Aira Heiste pereettevõtte *Sepikoda OÜ*.

Foorumist loe täpsemalt *Teataja* nr. 26 lk. 5.

Tunneme heameelt, et kvaliteetsemaks ja huvitavamaks on muutunud meie suurettevõtmistel pakutav käsitöömeistrite toodang. Käsitöömeistrite innustamiseks valime omalt poolt suurürituste parimaid.

Meie suurürituste parimad

Keskaja Päevadel

Nahakoja meistrid Kristina Rajando juhatusel

Ehtekoja meistrid Anne Roolaht ja Harvi Varkki

Lonkava Hundi Koja võitlejad

Tohuvabohu tohutööd

Mardilaadal

Parim meister – ehtekunstnik Keiu Kulles, rahvuslikud ehted

Kauneim käsitööese – Virge Inno, Mulgi tanumaali ainetel ehted

Stiilseim väljapanek – Vaas&vaas, Maarja Magdaleena Gildist

Mardilaadal jätkasime eelmisel aastal alguse saanud traditsiooni tutvustada moeetendusega laadal müüdavaid rõivaid ja aksessuaare. Etendus oli heaks reklaamiks tootjatele.

Leiame, et **kvaliteedimärgi idee** praeguses majandussituatsioonis ja kontrollmehanismide puudumisel ei ole jätkusuutlik. Käsitööliidus on tekkinud idee suunata antud teema Mardilaadale, kus osalejad saavad ise pakkuda välja oma parimaid tooteid, mis eksponeeritakse Mardilaada lehes ja millest meie toimikond ja publik saab valida parima toote- **Mardilaada parim**. Idee vajab edasimõtlemit.

Käsitööettevõtjatest **ERKL-i toetajaliikmeid** reklaamitakse veebilehel www.folkart.ee ja meie trükistes. Veebilehel on väikeettevõtjad leitavad nii tähestikulises kui valdkonnapõhises järjekorras, sh. viimases on otseavatavad ka väikeettevõtjate kodulehtede lingid (kellel olemas). Käsitööettevõtjatele pakkusime võimalust reklaamida oma ettevõtmisi kevadises Postimehe lisalehes ja Mardilaada lehes. Toetajaliikmete vastukajast on selgunud, et meilt oodatakse enam soodustusi ja tähelepanu.

Augustis osales käsitööliidu esindus Budapestis **Ungari meistrite laadal** *Mestersegek Unnepe*. Avatud oli viltimise, vöökudumise, kindakudumise ja Muhu tikandi töötuba. Tutvustati ja müüdi Eesti käsitööd, sõlmiti kontakte ungarlastega ja meiega samal ajal külas olnud lätlaste-leedukatega. Osalemine Ida-Euroopa suurimal käsitöölaadal oli väärt kogemus meie käsitöömeistritele.

Käsitööliidu organiseerimisel avanes käsitöömeistritel võimalus osaleda aprillis õppereisil Moskvasse ning külastada maikuus Soomes käsitöökeskuseid Soome-Rootsi (Porvo) ja Soome-Vene (Lapenranta) piiri peal, lisaks Loviisas ja Kuopios.

Siseturismi edendamisele oli suunatud Postimehe vahelehes ilmunud **Ring ümber käsitöö** ehk suveüritused Eestimaa erinevates paikkondades. Täiendatud kordustrukkk anti välja **Tallinna käsitöökaardist**.

Projekt Käsitööga tööle 2 TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia eestvedamisel on tublisti edendanud käsitööettevõtlust. Mitmed projektis osalejad on saanud julgustust oma toodetega väljatulemiseks. Osaleti ka seekordsel Mardilaadal.

Vt *Teataja* nr 26 lk 7.

Rahvusvaheline konverents *Ornament – võti maailma*. Programm

12.–13. november 2011. a
Tallinna Rahvusraamatukogus

Laupäev, 12. november

9.00-10.00 Registreerimine
10.00-10.30 Avasõnad ja tervitused

I sessioon Juhatab Anu Randmaa

10.30-11.00 *Ornament - igavikulised iidsed hingemaastikud uue disaini inspiratsiooni-
allikana.* Dr. Kärt Summatavet, Eesti
11.00-11.30 *Kroon, ilmalind ja elulill seto sõlel.* Evar Riitsaar, Eesti
11.30-12.00 *Soome rüüu- pilt, ornament, puhas kunst.* Leena Svinhufvud, Soome
12.00-12.30 Kohvipaus

II sessioon Juhatab Ene Lind

12.30-13.00 *Slovakkia rahvatraditsioon ja tänapäevane disain.* Ol'ga Danglová, Slovakkia
13.00-13.30 *Minevikust tulevikku- Islandi Sjónabók.* Solveig Theodórsdóttir ja Freyja
Kristjánsdóttir, Island
13.30-14.00 *Looduslikest kiududest tööd Prantsusmaal: puuvill, siid, kanep, lina.* Catherine
Virassamy, Prantsusmaa

III sessioon Juhatab Igor Tõnurist

15.00-15.30 *Kindakuduja elu kaasaegses maailmas.* Kristi Jõeste, Eesti
15.30-16.00 Päeva kokkuvõte ja näituste tutvustamine.
16.00-16.30 *Rahvarõivas ja mood.* Piret Pupart, Eesti.
16.30- 17.00 *Rahvuslike rõivaste esitlus*
17.00-... Näituste külastamine ja vaba aeg

20.00-22.30 Vastuvõtt Mustpeade Majas (kutsetega)

Pühapäev, 13. november

9.00 -10.00 Võimalus külastada Eesti, Läti ja Leedu esitlust väikeses saalis

IV sessioon Juhatab Ave Matsin

10.00-10.30 *Ornamentaalse mõtlemise varjatud elujõud.* Kristina Rajando
10.30-11.00 *Ornament kui inspiratsioon ja visuaalne element Norra kunstis ja käsitöös.*
Bodil Akselvoll, Norra
11.00-11.30 *Ornament – Pitsi identiteet ja originaalsus.* Dr. Dagmāra Priberga, Läti
11.30-12.30 Kohvipaus. Avatud väike saal

V sessioon Juhatab Liina Veskimägi-Iliste

12.30-13.00 *Elav Kihnu käsitöö.* Mare Mätas, Eesti
13.00-13.30 *Olude sunnil pillimeistriks.* Heino Tartes, Eesti
13.30-14.00 Lõpetamine. Anu Raud ja Liivi Soova
14.00-14.30 *Rahvarõivaste esitlus,* Anu Randmaa ja Igor Tõnurist, Eesti

Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii ja konverentsinäitused 2011

4.01 - 17.01	Kristi Jõeste Kirjatud teekond
18.01 - 14.02	Raja Kohv ja Kodukäsitöö Rahvuslikul ainesel silmuskudumid
15.02 - 14.03	Mikkeli maakonna käsitöömeistrid. Soome
29.03 - 11.04	Marilin Sikkal Kleidinäitus
12.04 - 25.04	Marja Mattiisen isikunäitus
26.04 - 9.05	OÜ Vestra Linane Liin
10.05 - 23.05	Seto Käsitüü Kogo aastanäitus
25.05 - 13.06	Konkursi eesti-oma-ehe võidutööd
14.06 - 4.07	Ehe rahvarõivas
5.07 - 18.07	SUVA Sokid läbi aegade
19.07 - 1.08	Eve Tiidolepp isikunäitus
2.08-15.08	Suurrätt - kudumine ja tehnikad. Eva-Liisa Kriis
16.08 - 12.09	Vööd eesti rahvatraditsioonis
13.09 - 3.10	Läti korvpunutised. Ühendus Kluga, juhendaja Viktors Kuhlalski
4.10 - 17.10	Niplispits. Kristiina ja Priit Halberg, Angeelika Nöps.
18.10 - 21.11	Keiu Kullese rahvapärased ehted
22.11 - 5.12	Ulve Kangro isikunäitus
6.12 - 19.12	Lembe Maria Sihvre. Inglite aeg
20.12 - 9.01.2012	Christi Kütt Põllerahvas

Konverentsinäitused

- Rahvusraamatukogu (Tõnismägi 2): **Ornament – võti maailma. Traditsioon**
- Eesti Riiklik Ajaloomuuseum (Pikk 17): **Kolleksioon Valge pulm. Hall argipäev**
Koostöös ehtekunstnik Kärt Summatavet ja moekunstnik Vilve Unt.
- Arhitektuuri ja disainigalerii (Pärnu mnt 6): **Ornament – võti maailma. Disain**
- Eesti Käsitöö Maja galerii (Pikk 22): **Ehtemeister Keiu Kullese rahvapärased ehted.**

ERKL
Reg.nr. 80107338

2011.a. raamatupidamisbilanss

seisuga 31.detsember 2011.a.

EURODES (KOMAKOHATA)

	Majandusaasta lõpp 31.detsember 2011.a.	Majandusaasta algus 31.detsember 2010.a.
AKTIVA		
KÄIBEVARA		
RAHA JA PANGAKONTOD	11285	7798
NÕUDED JA ETTEMAKSED		
LÜHIAJALISED NÕUDED	6508	2409
ETTEMAKSED		1380
NÕUDED JA ETTEMAKSED KOKKU	6508	3789
KÄIBEVARA KOKKU	17793	11587
AKTIVA KOKKU	17793	11587
PASSIVA		
KOHUSTUSED		
VÕLAD JA ETTEMAKSED		
OSTJATE ETTEMAKSED VÕLAD TARNIJATELE	5864	1088
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED KOKKU	5864	1088
KOHUSTUSED KOKKU	5864	1088
NETOVARA		
EELMISTE PERIOODIDE AKUMULEERITUD TULEM	10499	9620
ARUANDEPERIOODI TULEM	1430	879
NETOVARA KOKKU	11929	10499
PASSIVA KOKKU	17793	11587

2011.a. tulemiaruanne

EURODES (KOMAKOHATA)

	2011.a.	2010.a.
TULUD		
Annetused ja toetused		
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	45380	39642
Sihtfinantseerimine projektidele	143234	49186
Toetused toetajaliikmetelt	2862	1873
Annetused ja toetused kokku	191476	90701
Muud tulud		
Tulu piletimüügist	880	903
Koolituskeskuse kursusetasud	13315	26362
KOKKU TULUD	205671	117966
KULUD		
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-157924	-66966
Jagatud annetused ja toetused	-2840	-2429
Mitmesugused tegevuskulud	-13177	-12926
Tööjõukulud:		
palgakulu	-24658	-25868
sotsiaalmaksu kulud	-8482	-8898
Tööjõukulud kokku	-33140	-34766
KULUD KOKKU	-204241	-117087
ARUANDEAASTA TULEM	1430	879

PAIKKONDADE KÄSITÖÖÜHENDUSTE AASTAARUANDED

HARJUMAA JA TALLINN

Käsitööühendused

1. Anija valla käsitööklubi	5. Rahvakunsti Klubi (Lindakivi
2. Ardu Kangakoda	Kultuurikeskuse Huviringide Maja)
3. Etno Tuba MTÜ	6. Naisseltsing AMFORA – portselanimaal
4. Tallinna Käsitöökeskus	

Käsitööettevõtjad

1. Eva Raudkivi	8. MTÜ Vötikmetsa Hobikoda
2. OÜ SORBUS	9. MTÜ Vääna Külakoda
3. FIE Avalaid Monika	10. MTÜ Metsatuka Kunstiait
4. FIE Smitt Helena	11. Divello miniplastika OÜ
5. MTÜ Kose Kunstikeskus	12. Perline Estonia OÜ
6. Nurme Looduskosmeetika OÜ	13. Ljudmilla Reigo
7. MTÜ Tuulekell	

Käsitöökauplused

1. Määra mäe meistriskoda	3. MTÜ Lilleoru
2. Nurme Looduskosmeetika OÜ	4. Perline Estonia Oü

Infopunktid

1. Eesti Käsitöö Maja Pikk 22	4. Tallinna Käsitöökeskus Pikk 15
2. Keila Kultuurikeskus	Platsiveere meistrid. Vildikojas.
3. Anija valla Kultuurikeskus	5. Kose Päevakeskus

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskse

Ajalugu

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskse asutati 2008. aasta sügisel Harjumaa Kultuurikorraldajate Liidu allüksusena. Keskse on jagatud neljaks kuraatorite poolt juhitud piirkonnaks: Põhja-Harju – Liina Veskimägi-Illiste; Ida-Harju – Margit Aasmaa; Lääne-Harju – Külliki Kurmiste; Lõuna-Harju – Reet Suurkask.

2011. aasta alguses vahetus seltsi üldkoordinaator, seoses elukoha vahetusega lahkus ametist seltsi asutaja Erge Loorits, tema asemele valiti Reet Suurkask.

Keskse 2011. aastaks püstitatud eesmärgid ja tulemused:

1. **Jätkata käsitöötegijate kaardistamist.** Tulemusena lisandus nimistusse hulk käsitööga tegelejaid ja selgines pilt käsitöö valdkondadest. Kaardistamine jätkub.
2. **Harjumaa piirkondlik (Põhja-, Lõuna-, Ida- ja Lääne-Harju) käsitööarendus.** Tulemuseks tegijate võrgustiku laienemine ja käsitööhuvi üldine suurenemine piirkonna elanike hulgas.
3. **Harjumaa ja Tallinna käsitöösündmuste kalendri koostamine.** Suuremad tähtsündmused on koondatud Harjumaa Omavalitsuste Liidu sündmuste kalendrisse ja kajastusid ka käsitööliidu *Postimehes* ilmunud eriväljaandes. Tervikkalendri koostamise osas on seltsil veel arenguruumi.

4. **Koolitused ja õppe eesmärkidel väljasõidud.** Käsitöökoolitused toimusid piirkondlikul tasandil erinevate kursuste ja õpitubade vormis.
5. **Osalemine üleriigilises käsitööliikumises.** Ehteaasta I etapis olid aktiivsed ja edukad Harjuma koolinoored, osaledes koolinoorte laulu-ja tantsupeo raames korraldatud konkurssidel ja Tallinna lauluväljaku ehtekojas. Ehtekodade projekti raames avati Harjumaal 22. oktoobril 9 ehtekoda ~20 erineva teema ja 150 osalejaga.
6. **Jätkata maakonnas juba väljakujunenud suuremate käsitöösündmuste traditsiooni.** Harjumaal VI käsitööpäev toimus 18. juunil Loksas Memme-taadi lustipeo raames. 20. augustil toimus Vanamõisa vabaõhukeskuses Saue valla traditsiooniline külade päev ja Vanamõisa käsitöölaad, kus osalejaid üle Eesti.
7. **Rahvamajade lipule jäädvustati Harjumaal Kultuuriseltsi logost päis.**
8. Harjumaal ja Tallinnas Käsitöö Kesksele koduleht aadressil www.harjukultuur.ee

Kontaktisik: Reet Suurkask. Tel. 5556 4919, kasareet@gmail.com

Harjumaal Kultuurikorraldajate Liit (HKL) Keila Keskväljak 12 Harjumaal

www.harjukultuur.ee

2011. aasta tegevusaruanne

- 10. aprill kevadlaad Kiili Rahvamajas.
- 18. aprill kangakudumisingi 50. aastapäev Anija Valla Kultuurikeskuses.
- 18.-25. aprill lihavõtte käsitöönäitus Voose Rahvamajas.
- 18.-30. aprill Anija valla käsitöönäitus Anija Valla Kultuurikeskuses.
- Maikuus näitus Laagri koolis *eesti-oma-ehe* raames Saue Huvikeskuse õpilaste kunstiringides valmistatud savist ja vildist ehted.
- 07. mai Harku valla kevadlaad Väana Külakojas.
- 01. mai Kuusalu kihelkonna XI mailaat.
- 07. mai Kiisa traditsiooniline kevadlaad koos käsitöö töötoaga.
- 14. mai Traditsiooniline kevadlaad Saku Valla Maja õuealal.
- 5. juuni Metsanurme II puupäev: puidust meisterdamise töötoad; minilaad.
- 18. juuni Harjumaal VII memme-taadi lustipidu & VI käsitööpäev Loksas.
- 22. juuni Aegviidu valla päev, käsitöötoodete müük.
- 22. juuni Rae valla jaanilaad Jüris.
- 30. juuli Võtikmetsa käsitööpäev, Käsitöömaja avamine, erinevad õpitoad.
- 13.-21. august Jõelähtme kihelkonnapäevad.
- 20. august Vanamõisa vabaõhukeskuses Külade Päev ja Vanamõisa Käsitöölaad.
- 25. - 28. august Kose Kihelkonnapäevad.
- 27. august Saue Savipäev. Tutvustakse vanu saviesemete valmistamise tehnikaid, toimuvad töötoad, oma tooteid müüvad harrastuskeraamikud Harjumaalt.
- 16. september käsitöö ja vanavara päev Anija mõisas.
- 8. oktoober sügislaad Väana Külakojas.
- 22. okt Käsitööpäev Keila kultuurikeskus: käsitöölaad, ehtekoda, kultuuriprogramm.
- 22. oktoober Ehtekojade maakondlik projekt, avatud 9 ehtekoda: Kiilis, Keilas, Kosel, Kehras, Palveres, Määras, Raasikul, Võtikmetsas, Väanas.
- 10. detsember Käsitöölaad Rae Kultuurikeskuses.
- 10. detsember jõuluturg Kiilis.
- 10. detsember Kose Kunstikeskuse jõuluturg Kosel.
- 17. detsember jõululaad Väana Külakojas.

Koostöö teiste institutsioonidega

Maakondliku käsitöötegevuse koordineerimisel ja sündmuste kavandamisel olid headeks koostööpartneriteks Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Harjumaal Omavalitsuste Liit,

piirkondade kultuurikeskused, rahvamajad, külakeskused, kunstikeskused ja käsitööettevõtjad. Kõigi partneritega sujus koostöö hästi.

Hinnang. Maakondlikul tasandil koordineeritud ühisprojektid õnnestusid väga hästi. Nii käsitöömeistrite kui huviliste aktiivsus ehtekodade projektis oli rõõmustav, tagasiside tegijatelt oli ka väga positiivne, rahastatud projekt oli kohapealsetele korraldajatele motiveeriv. Hästi tore oli teada saada, kui erinevaid teemasid ja materjale ehtekodades oli.

Ka maakonna käsitööpäev läks korda. Oma tooteid oli näitamas ja müümas üle 20 käsitöömeistri, võrreldes eelmise aastaga oli osalejate arv siiski tagasihoidlikum.

Positiivse poole pealt saab esile tõsta käsitöö ettevõtjate arvu, nende hulgas on ka mitmeid, kellele käsitöö on põhitegevuseks.

Kõvasti on veel arenguruumi maakonna käsitöötegijate ja kohalike ettevõtmiste kaardistamisel, 2011 aasta tõi infot mitmete käsitööettevõtjate ja kohalike traditsioonide kohta, kuid maakondliku tervikpildi kujunemine võtab veel aega ja tööd.

2012. aasta tegevusplaan. Jätkuvad traditsioonilised maakondlikud ühisprojektid ja traditsioonidega kohalikud käsitöö ettevõtmised:

- juunil Harjumaa käsitööpäev memme-taadi lustipeol
- 20. augustil Vanamõisa käsitöölaat
- Oktoobris käsitööpäev Keila kultuurikeskuses
- Aasta lõikes toimuvad näitused, käsitööpäevad ja -laadad Anija vallas
- Jätkuvad kevad- ja jõululaadad.
- Unistustes püüdleme selle poole, et laatadel oleks käsitööl senisest suurem osakaal.
- Kindlasti lööme kaasa ka üleriigilistes käsitööprojektides.

HIIMUMAA

Käsitööühendused

1. MTÜ Hiiumaa Käsitööselts	4. Hiiumaa Vigursaagijate Selts
2. MTÜ Ajaloolised Võtted	5. Käina Lapitööring
3. MTÜ Klubi Lossihoov	

Käsitööettevõtjad

1. OÜ Hiiu Vill	4. OÜ Koosloome
2. OÜ Tuulepesa	5. OÜ Tahe
3. OÜ Pitsu	

Käsitöökauplused

1. Tuulepesa pood	6. Heltermaa Käsitöömaja
2. Pitsu Käsitöötood (kangakudumine)	7. Pritsumaja Putiik
3. Hiiu Vill	8. Koosloome Käsitööpood
4. Hiiumaa Muuseumi müügiletid – FIE	9. Käsitööpood Käina Konsumis – FIE
Ülle Lorits	Lemmi Sahtel
5. Hiiumaa Turisminifokeskuse müügilett	

MTÜ Hiiumaa Käsitööselts

Asutamise aasta 1998. Loodud viie asutajaliikme poolt.

2011. aasta lõpul on seltsis 55 liiget. Seltsi juhib viieliikmeline juhatus. Viimase aasta jooksul on lisandunud 15 uut liiget. Septembris vahetusid üks juhatuse liige ja juhatuse esimees.

Seltsi liikmed osalesid noorte laulu- ja tantsupeo töötubade läbiviimisel. TÕN-i raames juhendasid liikmed töötubasid. Ehtekodade kuul oktoobris toimusid üle Hiiumaa erinevad ehete teemalised töötoad. Korraldati seminare. Kuulutati välja ideekonkurss seltsi logo

leidmiseks.

Toimused iga-aastased traditsioonilised ettevõtmised – käsitöölaadad suvel ja talvel, korraldati Eestimaa Seppade suvepäevad, Mardilaadal käimine nii Tallinnas ja sel aastal esmakordselt ka Helsingis, käsitöökonkurss *uus kingitus* jõululaada ajal.

Seltsi liikmed osalevad aktiivselt paljudes väiksemates projektides.

Kontaktisik: Heli Hahndorf – juhatuse esimees. Tel. 5150319, hiiukasitoo@gmail.com

Hiiu 1, Kärkla, Hiiumaa.

www.hiiukasitoo.ee

2011. aasta tegevusaruanne

aprill	Käsitöötoodete moedemonstratsioon kohvikus Rannapaargu
16.juuli	Suur käsitöö- ja omatoodangu laat Kärklas, Vabrikuväljakul
15.-16.juuli	Üleriigilised noorseppade päevad enne laata ja laada ajal
17.-27.okt	Ehtekojad Hiiumaal
10.-12.nov	Osalemine Mardilaadal Saku Suurhallis
19.-20.nov	Osalemine Mardilaadal Helsingis
30.nov	Seminar-töötuba <i>Lugudega asjad müügiks või muidu</i>
16.-17. dets	XII Käsitöö Jõululaat Kärkla kultuurikeskuses
dets	Käsitöökonkursid <i>Uus kingitus</i> ja <i>Hiiumaa meene</i>
dets	Logo ideekonkurss

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Ka 2011. a. jätkus koostöö meie põhiliste koostööpartneritega: ERKL, SA Tuuru, Kärkla Kultuurikeskus, MTÜ Hiiumaa Turismiliit, Hiiumaa Muuseum, MTÜ Eestimaa Sepad, Kärkla Linnavalitsus, kohaliku käsitöö ettevõtjad, käsitöö õpetajad, seltsid.

Probleemiks on olnud oma maja puudumine, kus kokku tulla, õppepäevi korraldada ja kordineerida seltsi tegevust. Käsitööselt osales aasta lõpul Kärkla Linnavalitsuse poolt välja kuulutatud hoonete rendileandmise konkursil, loodetavasti õnnestub saada oma maja.

Probleemiks on ikka see, et seltsi juhitakse põhitöö kõrvalt ja ei ole piisavalt aega pühendumiseks ja järjepidevuseks. Paikkonda oleks väga vaja palgalist käsitööelu koordinaatorit. Kogu maakondliku info haldamine, edastamine, inimeste nõustamine, projektide koostamine ja läbiviimine, käsitööelu (erinevate laatade, õppepäevade) korraldamine, need on nii mahukad tegevused, et pole mõeldav teha kõike seda väga hästi ühiskondlikus korras.

2012. aasta tegevusplaan

AEG	ÜRITUS
14. aprill	Käsitöötoodete moedemonstratsioon
27.-29. aprill	Restaureerimise jätkukursus <i>Pehmemööbli polsterdamine</i>
1. juuni	Emmaste Põhikooli õpilaste omaloomingu näitus
9.-15. juuli	III Noorseppade suvekool
13.-15. juuli	Eestimaa seppade päevad
12.-14. juuli	IX Sõru käsitöö- ja kunstipäevad
15. juuli	Käsitöö ja omatoodangu laat
18.-21. juuli	Mõisameistrite päevad
August	Vigursaagimise koolitus <i>Looduslik vorm tema mitmekesisuses</i>
8.-10. november	Mardilaadal osalemine Saku Suurhallis
30. november	Õpilaste jõululaat
14.-15. detsember	Käsitöö ja omatoodangu laat
Detsember	Käsitöökonkursid <i>Uus kingitus</i> ja <i>Hiiumaa meene</i> Hiiumaa Roheline Märkiga uute toodete tunnustamine

IDA-VIRUMAA JA NARVA

Käsitööühendused

1. Ida-Virumaa Käsitööselts	5. Jõhvi käsitööring <i>Nobenäpp</i>
2. Kiviõli rahvamaja käsitööring	6. Aseri Käsitööring
3. Illuka valla käsitööring	7. Toila Kunstiklubi
4. Avinurme elulaadikeskus	8. Iisaku Kunstiklubi

Käsitööettevõtjad

1. FIE Maike Altoja	4. FIE Leonhard Bogdanov
2. MTÜ Maadaam	5. Tagavälja talu
3. FIE Tatjana Petšeritsa	6. E. Strauss AS

Käsitöökauplused

1. Käsitöökauplus Jõhvi Kaubakeskuses (Isetegija OÜ)
2. FIE Karin Kaup (müügil kangad ning palju käsitöötarvikuid)
3. Elulaadikeskus (Avinurme)
4. Käsitööpood Iisakus

Infopunktid Jõhvi Seltsimajas ja Narva Käsitööklubis

Ida-Virumaa Käsitööselts MTÜ

Ida-Virumaa Käsitööselts on loodud 2000. a. Tõuke selleks andis maakondlike näituste korraldamine nii lastele kui ka täiskasvanutele. See andis tunnistust sellest, et maakonnas on piisavalt palju käsitööhuvilisi ja nende ühendamiseks ning ühiste tegemiste organiseerimiseks on vajalik luua omaette organisatsioon. Koheselt sai aktiivsete organiseerijate eestvedamisel teoks ka esimene käsitöömess Viru Nikerdaja.

Lisaks laadale hakkas selts korraldama ka erinevaid õppepäevi, ekskursioone ja teisi käsitööliste vajalikke ettevõtmisi.

Käsitööseltsi liikmed ja ka juhtkond on küll aegade jooksul vahetunud, kuid algsed ideed ja olulised traditsioonilised sündmused on kõik elujõulised ja toimivad edasi.

Jõhvi Seltsimaja (varem Jõhvi Koolinoorte Maja) on käsitööseltsile olnud koduks kõik need aastad.

Osaletud on vabariiklikel üritustel ja konkurssidel. Tihe koostöö seob meid nii Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu kui Tarbekunstiseltsiga CDE (Tallinn).

Võimaluse piires jagame erinevat käsitööalast informatsiooni maakonnas.

Kontaktisik: Anne Uttendorf, 55 47 273, anne.uttendorf@gmail.com

Kooli 2, Jõhvi 41533

2011. aasta tegevusaruanne

- XIII käsitöölaad *Viru Nikerdaja* 9.-10. aprill Jõhvi Spordihall
- Käsitöökonkurss *Sokk* jaan-aprill, näitus *Viru Nikerdajal*
- Osalemine laste käsitöökonkursi *Ehe ehe* korraldamisel
- Kevadnäitus 10.-15. mai Jõhvi Kontserdimajas
- Käsitööpäev *Seebikeetmine esivanemate kombel* 21. augustil Karjamäe Hobitalus
- Näitus ja õpituba VIII vähemusrahvuste kultuurifestivalil *Rahvuskultuuride loomepada* 25. september Jõhvi Kontserdimajas
- II Jõhvi Mihklilaad (koostöös Jõhvi Muuseumi Seltsiga) 2. oktoober Jõhvi Mihkli Kiriku juures
- Maakondlik ehtekoda . 22. oktoober Kohtla-Järve Kultuurihoones

- Jõhvi Jõululaat 10. detsember Jõhvi Seltsimajas

Koostöö teiste institutsioonidega: Koostööd võib liigitada kahte erinevasse koostöövormi: rahalised toetajad ja tegevuslik koostöö.

Rahalised toetajad läbi projektide: Eesti Kultuurkapital Ida-Virumaa Ekspertgrupp, rahvakultuurikapital, Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit, Jõhvi vallavalitsus.

Tegevuslik koostöö on meil Jõhvi Muuseumi Seltsiga, Rahvakultuuri Keskusega, Jõhvi Seltsimajaga, Kiviõli Rahvamajaga, Iisaku Muuseumi, Narva Klubi Käsitööga, mitmete käsitöömeistritega, maakonna rahvamajadega jne.

Hinnang. 2011. aasta oli murranguline traditsioonilise käsitöölaada Viru Nikerdaja ajaloos, kuna saime esmakordselt tegutseda Jõhvi Spordihallis, mis loos kauplejatele ja ka teistele tegevustele (õpitoad, näitused) tegevusvõimaluse ühes ruumis. Samuti toimus samal ajal ja samas kohas ka Narva Klubi Käsitöö eestvedamisel rahvusvaheline pitsiseminar. *Viru Nikerdajat* võrreldi isagi Mardilaadaga, küll väiksemas mastaabis.

Uus kogemus sidus meid Jõhvi Muuseumi Seltsiga, kellega koostöös sai teoks II Jõhvi Mihklilaat.

Põnevad õppepäevad, kenad näitused ja osalemised erinevatel sündmustel (kaasa arvatud käsitööpäevade ja mardilaada külastus) on andnud palju energiat uute tegemiste ettevõtmisele. Suurim probleem on liikmete vananemine, aktiivsete noorte nappus (ehk pigem noorte suur hõivatus töö-ja pereeluga), rahaliste vahendite nappus, kodulehekülje ja korraliku maakondliku käsitööinimeste võrgustiku puudumine.

Küll aga usume, et tasapisi ajad paranevad ja arenemine uues suunas saab toimuma.

Rõõmu teeb, et Jõhvi Kultuuri-ja Huvikeskuse laste käsitööringi juhendajaks tuli noor inimene, kellest loodame abi nii ideelisel kui ka praktilisel tasandil. Kui vaid finantsi oleks, et palka maksta.

Väga tahaksime, et käsitööalane väikeettevõtlus leiaks suurema kõlapinna ja tegevusvälja meie maakonnas. Õnneks tasapisi see ka ikka liigub.

Kuna maakond on suur, siis üks käsitööliidu infopunkt võiks äkki olla ka Avinurme Elulaadikeskuses.

Tegutseme vanasõna järgi *Tasa sõuad, kaugele jõuad!*

2012. aasta tegevusplaan

12. jaan. – Lapitehnika õppepäev Jõhvi Seltsimaja

veebr – Rahvuslik motiiv kaasaegses rõivastuses – Jõhvi Seltsimaja

7.-8. aprill – XIV käsitöölaad *Viru Nikerdaja* – Jõhvi Spordihall

7.-8. aprill pitsiseminar – Jõhvi Spordihall

11.-12. mai – osalemine käsitööpäevadel Viljandis

Mai – kevanäitus

19. august Käsitööpäev Karjamäe Hobitalus

23. september IX vähemusrahvuste kultuurifestival *Rahvuskultuuride loomepada* – näitus, õpituba – Jõhvi Kontserdimaja

29. september – Mihklilaat – Jõhvi Kiriku juures

Detsember – Jõululaat

MTÜ Narva Klubi Käsitöö

Kontaktisik Olga Kublitskaja, 55 31 658, estonianlace@gmail.com

www.hot.ee/olgalace

- IV Rahvusvahelise pitsiseminari korraldamine 2011. aasta aprillikuus Jõhvis ja Narva Muuseumis. Osalejad Eestist, Venemaalt, Soomest ja Lätist.
- Eesti esindamine Narva pitsistuudio ja Eesti Pitsi Gildi meisterklassi näitusega

Prantsusmaal, mais 2011.

- Eesti esindamine Narva pitsistuudio ja Eesti Pitsi Gildi meistriklasi näitusega Venemaal, oktoobris 2011.
- Eesti esindamine Narva pitsistuudio ja Eesti Pitsi Gildi meistriklasi näitusega Horvaatias, septembris 2011.
- Pitsinäitus Jõhvi Linnagalerii, septembris 2011.
- Viru Nikerdaja, Jõhvi, meistriklasi ja näitus, aprillis 2011.
- Narva Muuseumis pitsipäevad, augustis 2011.
- Narva päevad, meistriklasi ja käsitöönäitus, juunis 2011.
- Mardilaat, novembris 2011.
- 16.-17. sajandi käsitöömeetodite demonstreerimine Narva Muuseumis. 20.05.-1.09.2011
- Pitsiõppepäevad Tallinnas, Jõhvis ja Narvas. Korraldamine.
- Käsitööpäevad Jõhvis, Rahvuskultuuride Loomepada, septembris 2011.

JÕGEVAMAA

Käsitööühendused

1. MTÜ Käsiseokoda	10. Puurmani käsitööselts Kati
2. Kiwwja Lapiselts	11. SA Kalevipoja Koda
3. Põltsamaa käsitööselts	12. Kaarepere kunstiring
4. Põltsamaa Emadeklubi	13. Pajusi käsitööring Vāgaris
5. MTÜ Kamari Haridusselts	14. Võisiku- Kundrussaare Küla Selts EWA
6. Adavere Mõisa Selts	15. Lõuna –Eesti Rahvarõivaste Piirkondlik Nõuandekoda
7. Käsitöökoda Kuldne Õlg	16. SA Jõgeva Linna Sotsiaalmaja
8. Lustivere Kultuurimaja käsitööring	17. MTÜ Jõgeva Käsitöökoda
9. Põltsamaa Kultuurimaja kangakudumisring	

Käsitööettevõtjad

1. FIE Katre Arula – lapitöö, disain, õmblemine	6. Palamuse Klaasikoda
2. OÜ Alasi – sepsed	7. Sohvi äri – käpiknukkude valmistamine
3. FIE Kadri Vaikloo – linased rõivad	8. FIE Ingrid Juuse – nukud, vaibad
4. J.K. Sandras OÜ – silmus- ja masinkudumine	9. FIE Taimi Puus – rahvuslik käsitöö
5. Siimusti Keraamika OÜ	10. Tabivere Ehtelaegas – käsitööehetd
	11. Äksi villatööstus

Käsitöökauplused ja infopunktid

1. MTÜ Käsiseokoda – rahvuslik käsitöö, lapitööd jm. Põltsamaa Lossihoovis
2. Kalevipoja varakamber – käsitöö. Saare vald, Saare
3. Kunstikeskus Põltsamaal – kunstipood, savikoda. Põltsamaa loss
4. OÜ Puuhabe käsitööpood – käsitöötarvete müük. Õuna 1 Põltsamaa www.puuhabe.ee
5. Laiuse õlemuuseum – õlgedest kaunistused. Laiuse
6. Palamuse klaasikoda - klaasist esemed. Palamuse
7. Palamuse O. Lutsu Kihelkonnamuuseum. Palamuse
8. Põltsamaa muuseum. www.poltsamaaturim.ee
9. Põltsamaa Käsitööselti Värkstuba. Põltsamaa lossihoov
10. Siimusti Savitööstus ja keraamikapood. <http://www.hot.ee/s/siker/>
11. Sohvi Äri. Pehmed mänguasjad jm. Palamuse

MTÜ Käsiteokoda

Asutamise aasta 2009 aprill.

MTÜ Käsiteokoda asutati selleks, et korraldada käsitöölaatasid, töötubasid, näitusi, koolitusi ning anda hoogu käsitööelule Jõgevamaal. Juhatusse ja üldse ühendusse kuuluvad Katre Arula ja Kersti Pook. Koos on avatud töö-, näituse- ja kaupluseruumid Põltsamaa Lossihoovis.

Kontaktisik: Katre Arula tel. 5513147 katre.arula@mail.ee

Kontaktaadress: MTÜ Käsiteokoda Lossi 1a Põltsamaa 48103 tel. 53923749

www.teokoda.ee

2011. aasta tegevusaruanne

- 3.01.-19.02.11. Näitus *Lilleline* Tikitud rahvuslikud kampsunid, taskud ja pätid.
- Eesti tikandi koolituspäev – juhendaja Kersti Pook.
- 20.02.-11.03.11. Näitus Ulve Kangro setu pitsid.
- Märts – setu pitsi koolituspäev – juhendaja Ulve Kangro.
- 15.03.-29.04.11. Eesti Moekunstnike Ühenduse näitus *Kudum ja vilt*.
- 7. mai 2011 **Üle-eestiline talgupäev** - viltimispäev *Vana kampsuni uus elu* – juhendajad Katre Arula ja Anu Hint.
- mai. 2011 Kristi Jõeste näitus *Kirjatud Teekond*.
- 3.mai 2011 Kindakudumise koolituspäev – juhendaja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia õppejõud Kristi Jõeste.
- 07.05 Üle-eestiline talgupäev Käsiteokojas *Vana kampsuni uus elu* juhendajad Katre Arula ja Anu Hint.
- 22.05. Perepäev lossihoovis – töötoad, näitus talgupäeval valminud kampsunitest *Vana kampsuni uus elu*.
- 01.06 Tradisiooniline Eesti lipu õmblemise töötuba 5.klasside õpilastele koostöös Põltsamaa Ühisgümnaasiumiga.
- juuni- august 2011 Katre Arula iskunäitus *Kindamustriline - Lapikirjaline*.
- 25. juuni 2011 Põltsamaa Lossipäeva käsitöölaad Lossihoovis.
- 25.-26. juuni 2011 **Üle-eestilised käsitööpäevad Põltsamaal Lapitöö eri**.
Ehte-aastale pühendatud vabaõhugalerii-näitus *Ehime Linna* – üle kogu linna ligi 30-l vaateaknal 68 lapitööd.
18 käsitöö ja lapitöö näitust terves linnas.
25. juuni 2011 Suurejooneline lapirõivaste moedemonstratsioon lossihoovis.
- 26 .juuni 2011 **Jõgevamaa II käsitöökonverents** *Lapitöö – kunst või käsitöö...?*
- September 2011 - Põltsamaa Kultuurikeskuse kangaringi juubelinäitus *Kultuurikeskuse Kangaring – 50*.
- September 2011 - osalemine rahvusvahelises käsitööalases koostööprojektis Handicraft Projekti Kangakudumine Soomes Kokemäel, partnerid on Põltsamaa linna sõpruspiirkonnad Kokemäe Soomes ja Skrunda Lätis.
- 22. oktoober 2011 **üle-eestiline Ehtekoda** Põltsamaal Lossihoovis käsiteokojas ja konvendisaalis ning Jõgeval restoran *Kosmos* saalis.
- Toimus ehtekunstnik Keiu Kullese rahvuslike ehete näitus, ehete valmistamise töötoad ja ehtelaat *Ostan-müün-vahetan*.
- Detsember 2011 - osalemine rahvusvahelises käsitööalases koostööprojektis Handicraft projekti partnerid on Põltsamaa linna sõpruspiirkonnad Kokemäe Soomes ja Skrunda Lätis.
- 16.12. Käsiteokoja kuusk vs Taivo Pilleri kuusk ETV saates Ringvaade – võitis Käsiteokoda.

- Jõuluaja töötoad – helmekeede valmistamine, piparkoogivormist ehte valmistamine, prossi valmistamine, kinkekottide valmistamine. Näitus *Kingituste pakkimine*.

2012. aasta

1. 30. juuni Põltsamaa **Lossipäeva käsitöölaad** lossihoovis – korraldamine.
2. Detsembris **Käsitöö Jõululaad** Põltsamaa lossihoovis – korraldamine.
3. Osalemine rahvusvahelises käsitööalases koostööprojekti Handicraft 2011-2012. Projekti partnerid on Põltsamaa linna sõpruspiirkonnad Kokemäe Soomes ja Skrunda Lätis.
4. Koolitamine Vägari külakeskuses koostöös Jõgevamaa Koostöökojaga.
5. Jaan.-märts Käsiteokoja koolitusruumi remont - pinna suurendamine.

XVI üle-eestilised käsitööpäevad Põlvamaal

XVI üle-eestilised käsitööpäevad toimusid **20.-26. juunil 2011. a.** Põltsamaa linnas ja sealses ajaloolises lossihoovis. Korraldajateks MTÜ Põltsamaa Käsiteokoda koostöös Eesti Lapitöö Seltsiga ning Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga. Peakorraldajaks MTÜ Käsiteokoda ja eestvedajaks lapitöömeister Katre Arula.

Käsitööpäevade peateemaks oli lapitöö, kuna Eesti Lapitöö Seltsil täitus 20 aastat esimesest näitusest. Aastanäituse läbivaks teemaks oli Põltsamaale omane rooside teema.

Käsitööpäevade raames toimus Põltsamaa linnas **17 käsitöö ja lapitööteemalist näitust:**

Näitused olid avatud 20.06 -17.07.2011. Osa neist jäi avatuks septembri alguseni.

1. Põltsamaa Kultuurikeskuse ruumides – *Lapiroosid* Eesti Lapitöö Seltsi aastanäitus (juubelinäitus, mis on pühendatud Põltsamaale, kui rooside ja veinide linnale)
2. Põltsamaa Kultuurikeskuse Galeriis - Eesti Lapitöö Seltsi ülevaatenäitus *20 aastat Eesti lapitööd*.
3. Põltsamaa Kultuurikeskuse ruumides – Kiwwja lapi seltsi aastanäitus *Läbi rooside*.
4. Jõgevamaa Keskraamatukogu - lapitöömeisteri Aire Kapstase isikunäitus *Ruudust ruuduni*.
5. EELK Põltsamaa Niguliste kirik – lapitöömeisteri Hilja Sepa isikunäitus *Lapivärvid linnas*.
6. EELK Põltsamaa Niguliste kiriku leeritoas – lapitöönäitus Põltsamaa sõpruslinnast Kokemäelt Soomest.
7. Põltsamaa muuseumis – *Põltsamaa linn 85* Põltsamaal valminud käsitööesemed.
8. Põltsamaa Lossihoovis – lapitöömeisteri Gled-Airiin Saarso isikunäitus *Eesti Sõled*.
9. Käsiteokojas Põltsamaa Lossihoovis – Põltsamaa lapitöömeisteri Katre Arula isikunäitus *Kindamustriline, lapikirjaline*.
10. Kesk-Eesti Kunstigaleriis P-ART Põltsamaa Lossihoovis – ülesoomeline gild *Pisterühm* (Pisto-ryhmä) ***Tänapäevast lapikunsti Soomest***.
11. Pressimuuseumis Põltsamaa Lossihoovis – ülevaate- ja infonäitus *20 aastat Eesti lapitööd ajakirjanduses* kuraator Katre Arula, kujundaja Raivo Suni.
12. Põltsamaa lossi konvendisaal – tekstiilikunstnik Ene Parsi isikunäitus *Uuesti uus*.
13. Värkstoas Põltsamaa lossihoovis – rahvarõivanäitus *Põltsamaa kihelkonna rahvarõivad*.
14. Värkstoas Põltsamaa lossihoovis - postkaartide näitus *Eesti rahvarõivad vanadel postkaartidel*.
15. Emadeklubis Põltsamaal – kangakudumisringi ülevaatenäitus Emadeklubi maja vaateakendel, juhendaja Viivika Sopp.
16. Põltsamaa Jahiseltsi majas – Viljandi Kultuuriakadeemia III kursuse tudengite näitus *Karu ilu ja elu* kuraator Kersti Pook.

17. Pressimuuseumis Põltsamaa lossihoovis – Paide Huvigrupp Lapilood ülevaatenäitus
Rõõm lappides.

Käsitööpäevade raames toimus terves Põltsamaa linnas Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu poolt väljakuulutatud ehte-aastale pühendatud lapitööde vabõhugalerii-näitus *Ehime linna....* 19.-21. juunil **kaunistasid Käsiteokoja meistrid Katre Arula ja Kersti Pook umbes 30 vaateakent Põltsamaa kesklinnas 68 lapitöödega üle kogu Eesti.** Näitus jäi linna ehtima 26. juunini.

25.06.2011 toimus Lossipäev *Põltsamaa linn 85.* Hommikul toimus Põltsamaa lossi konvendisaalis **käsitööpäevade pidulik avamine**, millest võttis osa üle 200 käsitööpäevadele registreerunu. Esines Kamari Haridusseltsi naisansambel ning sõna said omavaltsusjuhid, käsitööliidu esindajad ja käsitöömeistrid. Avati pidulikult kõik näitused linnas, tänati koostööpartnereid.

Sellel päeval korraldati Põltsamaa lossihoovis suur **eestimaise käsitöö laat**. Käsitöö- ja mahetooteid pakkusid müügiks meistrid üle kogu Eesti. Laadapäeval toimusid lapitöö õpitoad, kus igal soovijal oli võimalik ise midagi valmistada. Kuna 2011 on ehteaasta, siis suur tähelepanu oli ka tekstiilist lapitehnikas ehte valmistamisel. Meistrid õpetasid ja jagasid uusi nippe vanade tehnikate kasutamisel ning täiesti uusi lahendusi lapitöös. Töötubade läbiviimiseks osteti lapi- ja käsitöötarbeid ning materjale. Samas korraldas Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit rahvarõiva meistrikoja.

Kohal olid ka käsitöölised Põltsamaa sõpruslinnast Kokemäelt, kes pakkusid huvilistele üle kümne õpitoa. **Kokku oli 25 õpituba.**

Lossipäeval toimunud õpitoad

- Anna-Helena Saarso Keila-Joalt – ehted lapitehnikas.
- Anni Kreem Tallinnast – tekstiilist ehtekorv.
- Kiwwja Lapiselts Põltsamaalt – tekstiilist kaelakeed.
- Keila lapitööring – kiirtehnika lapitöös, voltimine.
- Käsiteokoda – lapi yo-yod, kaunistused ehetele ja rõivastele.
- Paide lapitööring – šenilltehnika tohutud võimalused (tavasilmale paistab tulemus karusnahana).
- Aire Kapstas Raplast – lapililled.
- Malle Käos(puuetega inimeste koda Tartust) – lapipross taaskasutusmaterjalidest.
- Hilja Sepp Tartu Antoniuse Gildist - siidpaela tehnikas roosid.
- Aime Peever - põimimistö *Lapisüda* ja lihtsa koti valmistamine.
- Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit - rahvarõiva meistrikoda.
- Põltsamaa Emadeklubi – kuningalinna meistrite õpitoad (krooni, peegli, koti, ehte valmistamine).
- Põltsamaa Emadeklubi – traditsiooniline laadavaiba kudumine.
- Põltsamaa Käsitööselt – niidigraafika töötuba.
- Sõpruslinn Kokemäe Soomest – töötoad lastele (11).

Samal päeval toimus lossihoovis **lapirõivaste moedemonstratsioon**. Moedemonstratsiooni teemadeks olid: rahvuslik, taaskasutus ja teksa ning pidulikud õhtukleidid. Kuna aastanäituse peateemaks oli roosid seinatekstiilidel, siis moedemonstratsioonil rändasid lapiroosid rõivastele. Sellest võtsid osa Eestis tunnustatud lapitöömeistrid: Marja Matiisen, Katre Arula, Eve Oro, Gled-Airiin Saarso, Ene Pars, Kristi Teder, Aime Peever, Malle Käos jpt. Lapidõivaste esitlust kommenteeris Anni Kreem, kes on Eesti Lapitööselt juht ja suur lapitöömeister. Tema kommentaaridest said pealtvaatajad täieliku ülevaate lapirõivaste olemusest ja valmimisest.

Kahel täistunnil sai alguse jalutuskäik Lossiprouaga, mis tutvustas kuningalinna Põltsamaad koos erinevate näitusepaikade külastamisega Põltsamaa linnas. Koos jalutati ka vabõhugaleriis ja vaadati näitust *Ehime linna....* Lossiprouast giid oli Põltsamaa Muuseumi

juhataja Rutt Tänav.

26.06.2011 toimus **Jõgevamaa II käsitöökonverents *Lapitöö- kunst või käsitöö?*** Ettekanded puudutasid lapitööd, kus arutleti selle üle, kas lapitöö on kunst või siiski ainult käsitöö. Avamisele olid tulnud ka maavanem ja omavalitsusjuhid.

Tervituskõned pidasid Viktor Svjatõšev (Jõgevamaa maavanem), Janne Karu (Põltsamaa linna haridus- ja kultuurinõunik), Liivi Soova (ERKL juht).

Ettekanded pidasid: Virve Tuubel, ERM – Lapitöö Eesti rahvakunstis ja ERM-i hoidlates, Anni Kreem, Eesti Lapitöö Selts – 20 aastat Eesti lapitööd, Ene Pars, tekstiilikunstnik, Eesti Lapitöö Selts – Lapitöö tekstiilikunstis Eestis ja välismaal, Eve Oro, käsitöö õpetaja, Eesti Lapitöö Selts – Lapitöö ja käsitöö koolis, Marja Matiisen, käsitööettevõtja, Eesti Lapitöö Selts – Taaskasutus ja lapitöö ettevõtluses, Anu Hint, Eesti Moekunstnike Ühendus – Lapitöö moemaailmas, Gled-Airiin Saarso, Eesti Lapitöö Selts – esitas ettekannete vahepaladena lapitööga seonduvaid lõbusaid juhtumisi ja lugusid.

Konverentsi lõpus toimus ka käsitööpäevade **pidulik lõpetamine ja tänamine**. Toimus ka järgmiste üle-eestiliste käsitööpäevade väljakuulutamise.

Konverentsi modereeris Raivo Suni ERR-st.

Põltsamaa Käsitööselts

Kontaktisik Anne Ütt. Tel. 55612312, anneytt@hotmail.ee

Näitused: *Kangaringi 50* tegevusaastat Põltsamaa Kultuurikeskuses; *Põltsamaa kihelkonna rahvarõivaid läbi aegade* lossihoovi värkstoas (üle-eestiliste käsitööpäevade raames); *Eesti rahvarõivad vanadel postkaartidel* lossihoovi värkstoas (üle-eestiliste käsitööpäevade raames); *Kangaring – 50* lossihoovi käsiteokojas, *Oma ehe on ehe* Põltsamaa raamatukogus.

Kursused: *Kirivöö kudumine* käsitööseltsi värkstoas, *Niidigraafika. Niidigraafikas jõulukaardid* käsitööseltsi värkstoas ja Lustivere käsitööringis.

Töötoad: Lossihoovis perepäeval *Sületäis tulpe* (tikkimine, voltimine, värvimine); Lossihoovi käsitöölaadal - rahvuslikud paelad, vööd, tikkimine; Pajusi mõisapäeval – tikkimine; Lossihoovi ehtekojas 22. oktoobril - rahvuslike ehete tikkimine, salvrätitehnikas rahvuslike märkide tegemine; Käsitekoja jõulutöökojas pühadekaartide valmistamine.

Rahvarõivaalane teema seltsi tegevuses

Väljapanek stendidel *Põltsamaa khk. rahvarõivad läbi mitme sajandi*.

Rahvarõivaalaste mappide, albumite jms. täiendamine, uute koostamine.

Teemakohane nõustamine.

Käsitööseltsi 3 liikme Rahvakultuuri Keskuse Rahvarõiva Kooli lõpetamine Tartus.

Osalemine rahvarõiva päeval Eesti Rahva Muuseumis 28. mail. Teiste hulgas tutvustati ka kahte Põltsamaa khk. 18. saj. naisekostüümi

Osalemine kangakudujate üleriigilisest õppepäevast Säreveres 1. okt. (16 inimest).

Osalemine rahvusvahelisest konverentsist *Ornament – võti maailma* nov.

2012. aasta tegevuskava

Näitused

Krakleest salvrätitehnikani Jõgevamaa Keskraamatukogus 1.-31. märts

Rahvuslikud mustriid salvrätitehnikaga lossihoovi värkstoas 30.06 – 8.07

Tikitud mõnuga Jõgeva maakonna keskraamatukogus detsembris.

Kursused

Tikime koos läbi aasta (sari) lossihoovi värkstoas jaan. –dets.

Krakleetehnika abil uuele esemele vana nägu Jõgevam. Keskraamatukogus märtsis.

Decoupage ja salvrätitehnika lossihoovi värkstoas aprillis.

Puurmani Käsitööselts Kati

Alustasime 1999. a. lapitöödega, oleme teinud rahvuslikke tikandeid, paetikandit, siidimaali, portselanimaali, klaasikunsti, gobelääni, kangakudumist ja osalenud taaskasutuskursusel *Vana kampsuni uus elu*.

Kontaktisik: Hilja Õim. Tel. 53452549, hilja.oid@gmail.com

Kangakudumine - läbi aasta.

Mais külastasime Avinurme puuaita.

September - osalemine rahvusvahelises käsitöölases koostööprojektis Handicraft Projekti Kangakudumine Soomes Kokemäel, kus osalesid ka Põltsamaa ja Skrunda käsitöölised.

Sügis-talve perioodil kursus *Vana kampsuni uus elu*. Enne jõule toimus näitus tehtud töödest Puurmani valla saalis, juhendaja Katre Arula.

Tegutseme Puurmani valla poolt eraldatud ruumides, kus loodame ka edaspidi oma tegevust jätkata. Plaanime ja soovime jätkata kangakudumisega, tahame juurde õppida uusi töövõtteid.

MTÜ Vägari

Mittetulundusühing Vägari tegutsb 21. veebruarist 2007. Mittetulundusühing Vägari tegutseb avalikes huvides ja paljude tegevuste hulka kuulub ka käsitöö tegemine ja õpitubade korraldamine.

Kontaktisik: Agnes Rääk. Tel. 53410407, agnesraak@hotmail.ee

2011 aasta

1. Alates 27. 09.2011.a. käivitus Leader projekt *Käsitöö õpitubade läbiviimine Vägari Külakeskuses* MTÜ Käsiteokoda meistrite juhendamisel.
2. Sept. – okt. kangakudumise algkursus Kersti Poogi juhendamisel.
3. Nov.- jaan. lapitöökursused algajatele – juhendaja Katre Arula
4. Projekt jätkub ka 2012. aastal, mais on viltimise kursus ja septembris kirikinda kudumise õpetus.
5. Kõik kursused lõpevad väikese näitusega Vägari raamatukogus.

Mittetulundusühing teeb koostööd Pajusi vallaga, Jõgevamaa Koostöökojaga, Jõgevamaa Kodukandi Ühendusega ja MTÜ Käsiteokojaga.

Hinnang. Hästi on see, et on edukalt käivitunud projekt *Käsitöö õpitubade läbiviimine Vägari Külakeskuses*. Inimestel on suur huvi ja osavõtt aktiivne.

MTÜ Jõgeva Käsitöökoda

Kontaktisik: Tiia Meitus, tel 5396 9831, tiameitus@gmail.com

Alates 2011. aasta jaanuarist alustas Jõgeva linnas tegevust Padjaklubi, mis koondas linna käsitööhuvilised naised. Traditsiooniks said kokkusaamised igal kolmapäeval.

Esimene ühine käsitöölane suurüritus oli kampaania *Teeme ära 2011*, mille käigus kodusid Padjaklubi naised villaseid sokke Siimusti lastekodu *Metsatareke* lastele.

2011.aasta sügisel kasvas Padjaklubist välja MTÜ Jõgeva Käsitöökoda. Esimene suurem üritus Käsitöökodal oli ehtekoja läbiviimine 22. oktoobril, kus osales 39 inimest.

Alates detsembrist 2011 on Käsitöökodal olemas oma ruum Jõgeva kesklinnas, jätkuvad kokkusaamised kolmapäeviti ja laste käsitööring üks kord nädalas.

Hetkeseisu hinnang Käsitöökoda tegevusele on positiivne. Jõgeval on aastaid puudunud käsitööhuvilisi koondav ühendus, seetõttu on inimesed huvitatud erinevatest käsitöölalastest koolitustest. Käsitöökoda on huvitatud võimalikult erinevate käsitöölalaste koolituste pakkumisest ning selles osas loodame suurt arengut.

2012. aastal on plaanis läbi viia pikemaajalisi käsitöökursusi (kangakudumine, silmuskudumine, tikkimine jm). Käsitöökodas tahame pakkuda müügiks kvaliteetset eesti käsitööd, mida Jõgeval ei ole võimalik hetkel soetada. Kindlasti osaleme kampaanias *Teeme Ära 2012*. Plaanis on korraldada mitmeid avalikke üritusi, teadvustamaks kohalikele käsitöö harrastamise võimalustest Jõgeval.

Koostööpartnerid: Käsiteokoda Põltsamaalt ja Tuleloo Tartust.

Põltsamaa Emadeklubi

Kontaktisik: Marje Aigro. Tel. 5541102 marje@apk.edu.ee

2011. aastal toimus Põltsamaa Emadeklubi majas kui ka väljaspool tegevusi igas eas inimestele.

Jaauarist kuni detsembrikuuni kestis projekt *Teadlikumaks rännates läbi erinevate tähtaegade*. Projekti raames tähistati erinevaid vanu ja uuemaid kalendritähtpäevi: küünlapäev, naistepäev, kevadpühade töötoad, volbripäeva väikeste nõidade pidu, perepäev – töötoad grillfestil, emadepäev – kohvik kultuurikeskuses, lastekaitsepäeva paraad, turvaline tarkusepäev, pliiatsid 1. klassi õpilastele, isadepäeva töötoad, hingedepäeva kontsert Mari lasteaias, mardipäev, kadripäev, advendipühasid.

Projekt *Kangastelgedel kootud tekstiilid* vältas jaauarist kuni augustini. 12 usinat kudujat kudus ja propageeris kudumist erinevates Eestimaa paikades, korraldati 2 näitust ja võeti osa Sadala külade päeva raames korraldatud pärimuspäevadest; kooti 38 kott-toolikatet laste laulu- ja tantsupeole.

Projektilaager *Kuningalinna laste loovuspäevad* olid suviseks suurürituseks. 20 last lustis ja oli loov viis päeva järjest. Projektilaagris osalejad olid vanuses 5 kuni 12 aastased lapsed. Enamus lapsi olid Põltsamaalt ja selle lähiümbrusest, aga oli ka Tallinnast, Rae vallast. Terve nädal möödus meisterdades ja mängides. Laagrikasvatavad – Kaja Arro, Ede Paju ja Marje Aigro tegid tööd vabatahtlikkudena. Laager toimus juba neljandat aastat ja on paljudele lastele saanud iga-aastaseks ürituseks.

Osalesime Põltsamaa lossipäeva käsitöölaadal. Korraldasime lastele meisterdamise töötubasid ja juhendasime traditsioonilise laadavaiba kudumist. Üle-eestiliste käsitööpäevade raames korraldasime oma maja akendel telgedel kootud esemete näituse.

22. oktoobril osalesime Käsiteokoja poolt korraldatud üle-eestilisel ehtepäeval oma töötubadega.

Alates septembrist kuni detsembrini kestis koostööprojekt lasteaiaga Mari. Projekti käigus korraldasime lasteaiarühmadele ja lastevanematele erinevaid töötube, võtsime osa Põltsamaa Kultuurikeskuse jõululaadast.

Emadeklubi jõudis ka oma tegemistega kaugemale – töötuba Vaiatu Seltsimajas, Pajusi mõisapäevadel, töötoad Jõgevamaa Tugikeskuses, Pajusi Külaseltsi eakatele, Adavere Vaba Aja Keskuses, Kamari Haridusseltsi majas, Sadala Rahvamajas, Maidla Külaseltsimajas.

Jõgevamaa aruande koostas Katre Arula.

JÄRVAMAA

Käsitööühendused

1. Huviselts Põimik	4. Oisu käsitööseltsing Käbedad
2. Järvamaa rahvakunstiühing	5. Seltsing Lapilood
Veimevakk MTÜ	6. Sõrandu külaselts
3. Kesk-Eesti Käsitööselts, Rahvariide Nõukoda	

Käsitööettevõtjad

1. Külli Kudumid Türi FIE Thea Vesman Türi – viltimine, vaipade kudumine, taimedega värvimine
2. FIE Salme Andre Paides – siiditrükk tekstiilile
3. Uue- Auna käsitöötal, Kuno Horn puutöö, Heli Kasak tekstiilitöö
4. Kunstnik Resa Tiitsma nukutuba

Käsitöökauplused

1. Paide käsitööpood (Ene Kuldre)
2. Türi Käsitöötuba (Imbi Karu)

Kesk-Eesti Käsitööselts

Asutatud juunis 2002.

Seltsi põhitegevuseks on meie esivanemate käsitöödratsitsioonide alalhoidmine, nende õpetamine järeltulevatele põlvedele, pidev liikmete enesetäiendamine. Vanade käsitöövõtete ja mustrite kasutamine tänapäeval Näituste korraldamine.

Kontaktisik Imbi Karu Tel. 56956639

Järvamaa Türi vald Türi-Alliku küla Alliku tee 4-2

2011. a. suuremad tegemised

Näitused

Mais Türi Lillelaadal Türi valla käsitöönäitus.

Mai – september Särevere mõisas käsitöönäitus *Mäng pitsidega*.

Juunis – Türi linna sünnipäeva auks käsitöö näitus-müük.

August – september Koeru rahvamajas *Kaunistagem kodu kolme värviga*.

Septembris – Türi Kultuurimajas käsitöö ja hoidiste näitus.

Oktoober – Väätsa koolimajas *Ehe käsitöö*.

Projektid

Rahvarõiva Nõukoja eestvedamisel (Silvia Aarma) korraldati helmestikandi õppepäevi.

Lõpetati Leader programm *Kaunis kodukandi käsitöö*.

Meie selts korraldas Türil ja Imaveres laulupeolistele istekottide kudumist. Oktoobris korraldasime Säreveres vabariikliku kangakudujate infopäeva.

Käidi õppereisidel ja käsitööpäevadel. Osaleti rahvarõivalaagris, Võtsime vastu Risti käsitööringi naisi.

Üks kord kuus hakkas koos käima kindaklubi. Õpime vanu kudumisvõtteid, vahetame kogemusi ja veedame muidu mõnusalt aega.

Jätakuvalt tegutseb kord nädalas keraamikaring.

Kordaminek. Tänu projektile *Kaunis kodukandi käsitöö* suutsime lahendada ära ruumide probleemi. Nüüd asume oma seltsiga vana puumaja II korrusel ja oleme vallale väga tänulikud. Lisaks on sama projekti raames välja antud trükis Türi kinda ja sokikirjadest, mis võeti kohaliku rahva poolt väga soojalt vastu. Jätkus ka käsitööharrastajate päeva traditsioon üks kord aastas koos käia. 2011. a. toimus see koos ehtekojaga Väätsa vallas, järgmisel aastal aga Koigis. Neid sündmusi peangi möödunud aasta kõige suuremaks kordaminekuks.

Üldiselt tegutseme oma seltsiga vastavalt olemasolevatele võimalustele ja vajadustele ning teeme koostööd muuseumidega, teiste seltsidega ja käsitööhuviliste ning toodete tarbijatega.

Vajalikud vahendid hangime projektidest, vabatahtlike tööst ja heategevusloteriist

2012 a tegevusplaan

Näitused – kavas on korraldada ehte, keraamika ja tekstiilinäitusi.

Õppereiside ja õppepäevade korraldamine

Kidlasti tähistame oma seltsi 10. sünnipäeva

Kuna rahalised vahendid on piiratud, siis suuri ettevõtmisi ei plaani.

Projekte koostame vastavalt vajadusele ja võimalistele.

Sõrandu Külaselts

Kontaktisik Kaie Altmets. Tel. 53090883; kaie@koigi.ee

Selts on juba 8 aastat korraldanud igal aastal juuli teisel nädalal Sõrandu külamajas

www.sorandu.org kangakudujate ja käsitööpäeva.

2011. a. peateema oli ÖKOKÄSITÖÖ. Traditsiooniliselt toimus ka osalejate käsitöötoodete näitus, ettekande tegid Paide Tegevuskeskuse juhataja Anneli Merila ja 2011. a. Paides ettevõtlusega alustanud Lapikoja juhataja Urve Silluta. Käsitöö vanameister Viivi Paimets (Päinurme IK õpetaja, kellel täitus 80 sünnipäev) rääkis rahvusmutsri kasutamisest ökokäsitöös.

Urve Silluta töötoas sai kangalappidest valmistadarinnaehet ja lilli, Anneli Merila õpetas beebinuku valmistamist. Teisel päeval tehti taimetrükki ja viltimist.

Kes soovis, sai käärida endale kangapatsi ja proovida kududa suurrätti.

Sõrandu Külaselts kogus oma vallast käsitöid ja esindas Koigi valda Järvamaa käsitööpäeval Väatsa mõisas. Külaseltsi poolt täiendatakse käsitööalast püsiekspositsiooni Koigi mõisas.

LÄÄNEMAA JA VORMSI

Käsitööühendused

Jrk. nr.	Ühenduse nimetus	Asukoht	Kontaktisik	Tel.	e-mail	Valdkond
1	Rannarahva Kultuuriselts	Ridala vald	Silvi Saarlo	5394111	perekond.jogisoo@mail.ee	Kudumid
2	Osmussaare Fond SA	Noarootsi vald	Katrin Koppel	5076028	katrin@osmussaare.ee	Kudumid
3	Lõuna-Läänemaa Käsitööühendus	Lihula vald	Epp Kärvet	56227891	patse@hot.ee	
4	Matsalu Savieltsing	Lihula vald	Marje Loide	56157420	marjeloide@yahoo.com	
5	Lihula Rahvakunsti Seltsing	Lihula vald	Kaja Kivisalu	5060620	kivisalu@uninet.ee	
6	Virtsu Käsitööseltsing	Hanila vald	Heli Riive	4775251	heli.riive@mail.ee	
7	Asuküla Seltsing	Ridala vald	Virve Targamaa	56693984	virvetargamaa@hot.ee	
8	Rõude Küla Selts	Martna vald	Inda Mölder	53308033	indamolder@hot.ee	Vaibad
9	Martna Päevakeskuse Seltsing	Martna vald	Marju Kasterpalu	5039961	lasteaed@martna.ee	Klaas, portselan, siid
10	Vatla Külaselts	Hanila vald	Helju Viikmann	53804536	helju.viikmann@mail.ee	Õmblus
11	Palivere Naisseltsing	Taebla vald	Urve Sikemäe	53947122	kabelimagi@gmail.ee	Klaas, portselan, siid
12	Kullamaa Käsitööselts	Kullamaa vald	Maarja Jõevee	5257347	imbist@hot.ee	Klaas, portselan
13	Läänemaa Kunstivara	Haapsalu	Aita Mölder	5093749	aita@kunstivara.ee	Maalikunst
14	Läänemaa Käsitöölise Ühing	Haapsalu	Marju Heldema	56158119	marju.heldema@mail.ee	Käsitöö arendamine, koolitused
15	MTÜ Risti Rahvaselts	Risti vald	Thea Trummal	55672349	thea@risti.ee	Klaas, portselan
16	Noarootsi käsitööring	Noarootsi vald	Janne Raba	55952846		
17	Haapsalu	Haapsalu	Aime Edasi	51981965		Haapsalu sall,

	Käsitööselts					käsitöö
18	Ehte Kunsti- ja Käsitöökoda	Haapsalu	Aide Leit-leppmets	56600383	aidell@hotmail.ee	Käsitöö müük
20	Risti Käsitööring	Risti vald	Ülle Reinbach	56683424	ulle@risti.ee	
21	Ridala Maanaiste Seltsing	Ridala vald	Merike Liivlaid	53463750		
22	Vormsi Käsitööselts	Vormsi vald	Kristina Rajando Eha Salus	53936359	eha.salus@gmail.com	
23	Nõva Huvikeskus	Nõva Vald	Margarita Erit		eritrita@gmail.com	

Käsitööettevõtjad

1. Marimirt OÜ	6. FIE Epp Kärvet
2. Liivia Leškin	7. FIE Henry Pähn
3. FIE Urve Sikemäe	8. FIE Angela Essmann
4. FIE Tiina Kannistu	9. Lääne Kadakas
5. Haapsalu Kutsehariduskeskus	10. Fie Maarja Jõevec

Paikkonna arvestatavad käsitöökauplused

1. Ehte Kunsti- ja Käsitöökoda, Ehte 4, Haapsalu	4. Lihula käsitööpood
2. Kauplus <i>Marimirt</i> Haapsalu Karja tn.14	5. Üdrumaa käsitööpood
3. Kauplus <i>Kift</i> Haapsalu	6. Kauplus <i>Ehe ja ehtne</i> Karja 4, Haapsalu

Läänemaa Käsitööliste Ühendus

Asutamise aasta – 2005

Kontaktisik Marju Heldema, Tel. 561 58119, marju.heldema@hkhk.edu.ee või marju.heldema@mail.ee Keedika küla, Oru vald, Läänemaa 91005

2011 aastaaruanne

Haapsalu salli päev 14. augustil Rootsituru ringil. Sallipäeval peeti traditsioonilist pitsikudumise võistlust. Oli Haapsalu salliteemaline näitemäng, moedemonstratsioon pitsimustriliste kudumitega. Meistrid viisid läbi salliraamimise õpituba. Pidulik lõpetamine toimus Kuursalis.

Ehtekojad. Lääne maakonnas toimusid ehtekojad neljas kohas ja nelja erineva organisatsiooni läbiviimisel. Kahjuks ei toimunud kõik ehtekojad 22.10, sest samal päeval oli maakonna sädeinimeste konverents ja tunnustamine. Ja paljud tegusad käsitöötajad olid seotud selle üritusega.

20.10. 2011 oli ehtekoda Haapsalu Kutsehariduskeskuses. Juhendas Marju Heldema. Ehtekojas osales 9 inimest. Teemaks oli ehete mõiste muutumine ajas ja meis. Koda algas loenguga traditsioonilistest ja ajaloolistest ehetest. Ja meisterdamise käigus valmis erinevatest materjalidest kaela- ja käeehteid.

22.10.2011 oli ehtekoda Nõva Huvikeskuses. Ehtekoda organiseeris Margarita Erit. Pealkirjaks oli traadiväänamise algkoolitus. Valmis hulk ehteid traadi ja pärlite koostöös. Osavõtjaid 11

22.10.2011 oli ehtekoda Haapsalu Käsitööseltsi ruumides. Organiseeris seda Mirje Simsa ja juhendas. Ehtekoja pealkirjaks oli *Ehtekoda- pärlid, paelad, fimo ja palju ideid* (<http://www.haapsalusall.ee/2011/10/ehtekoda-parlid-paelad-fimo-ja-palju-ideid/>) osavõtt oli rohke ja tulemused kenad.

29.10.2011 oli ehtekoda Rõude Külaseltsis. Organiseeris seda Helve Tellei ja juhendas

Maarja Jõevee. Ehteid tehti vildist ja kõrvale kasutati teisi vildiga sõpruses olevaid materjale. Osalejaid oli 19.

Kes osalesid, olid rahul.

Probleem. Me teeme kõik seda põhitöö kõrvalt ehk 1/10 jõuga.

Koostöö erinevate organisatsioonidega: Haapsalu Linnavalitsus (meil on väga vedanud), Lääne Maavalitsus, Läänemaa Turism, SA Haapsalu Piiskopilinnus, Läänemaa Arenduskeskus, Haapsalu kultuurikeskus, Haapsalu Kutsehariduskeskus

2012. aasta tegevusplaan. Suurim ettevõtmine. 05.08. Haapsalu salli päev

VORMSI

Käsitööühendused

Vormsi Käsitöö Selts

Käsitööettevõtjad

puuduvad

Käsitöökauplused

Rälby Veski, Rälby külas

Infopunktid

Hullo Kaupluses

Vormsi Käsitöö Selts

Tegutseb aastast 2000

Kontaktisik: Kristina Rajando. Tel. 56616395. kristina.rajando@gmail.com

Vormsi Käsitöö Seltsi kodulehekül www.bindbongen.ee

2011. aasta tegevusaruanne

Hoogustus mitmekülgne kangakudumistegevus Marju Tamme juhtimisel. Põnevad olid õppepäevad, kus õppisime tundma ja praktiseerisime luu-, metalli- ja nahatöötlemist Marit Vaidla juhendamisel. Suurima ettevõtmisena tuleb nimetada VKS-i kolmeliikmelise delegatsiooni Vormsi rahvarõiva uurimisreisi Rootsi, Nordiska Museetisse. Kaasatoodud info ning kohapeal loodud sõprussidemed on edasiviivaks sisuliseks uurimistegevuseks väga olulised.

Vormsi Käsitöö Selts jätkab traditsiooni kinkida igale kooli- ja lasteaialõpetajale paari vanade Vormsi kinnaste eeskujul kootud kindaid.

Märtsikuus toimunud Vormsi Kultuuripäevadeks valmisid lisaks Vormsi väikeste tüdrukute rahvarõivastele ka erinevad poiste rahvarõivakomplektid, mida kõrvuti põhjaliku ettekandega tutvustati. Lasterõivad kingiti Vormsi Lasteaiale ja rõivad valmistas Kristina Rajando.

Lasteaia 40. juubeliks kinkis VKS lastele ühe nuku Vormsi poisi rahvarõivastes. Nuku valmistas Ene Rand.

Vormsi Käsitöö Selts avas oma kodulehekülje.

2012. aasta tegevusplaan

Jätkub rahvarõivaste uurimistegevus Rootsis, Nordiska Museetis. Uurimistegevuse tulemusena valmib kogumispäevik, mis on kättesaadav nii seltsi ruumides kui kohalikus raamatukogus.

Vormsi V kultuuripäevadel keskendub VKS saare meeste käsitööle.

Eesoleval aastal loodame kolida oma uutesse, kauaoodatud ruumidesse renoveeritud vanas vallamajas.

LÄÄNE-VIRUMAA JA JÄNEDA

Käsitööühendused

1. MTÜ Huviselts <i>Elujoon</i>	5. Tapa käsitööring
2. Muuga Maanaiste Selts	6. Tudu Käsitöötare-muuseum
3. Jäneda Käsitöökeskus	7. Viru-Nigula käsitööring
4. Tamsalu käsitööring	

Käsitööringe ja seltse võib olla rohkem, sest kõik ei pruugi oma tegevusest meile teatada.

Käsitööettevõtjad

1. Aale Käsitöö OÜ	8. Eve Sisa Ateljee
2. Viru Käsitöö Salong OÜ	9. Jaanioja Mamsli Mängumaa
3. Lõnga Liisu OÜ	10. Ülle Murula FIE
4. Mirelle Käsitöö OÜ	11. Ene Inno FIE
5. Red Pearl OÜ	12. Rein Leht FIE
6. Marit Käsitöö OÜ	13. Signe Taremaa FIE
7. Liliina OÜ	14. AS E.Strauss

Käsitöökauplused

1. Viru Käsitöö Salong	6. Mirelle Käsitöö kauplus
2. Marit Käsitöö	Põhjakeskuses
3. Täpiline Tuba	7. MTÜ Huviselts <i>Elujoon</i> kauplus-
4. Joller Grupp hooajaline kauplus	töötuba Põhjakeskuses
Sagadi mõisas	8. Renate Kunstisalong
5. Jäneda Käsitöökeskuse hooajaline kauplus	

Infopunktid

Viru Käsitöö Salong Pikk 16 Rakvere

Jäneda Käsitöökeskus

Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts

Selts asutati 1999. aastal. Üheteistkümneme tegutsemisaasta jooksul oleme algatanud mitmeid käsitöölaseid liikumisi, osalenud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu töös, korraldanud näitusi, konkursse, koolitusi jpm.

Kontaktisik Kersti Loite. Tel. 5143795, kerstiloite@hotmail.com

Pikk 16, Rakvere 44307

2011. a. tegevusaruanne

Traditsiooniliselt viisime läbi konkursi **eesti-oma-ehe** maakondliku vooru. Kuna eelmisel aastal tuli ühisenäitus hästi välja, otsustasime ka sel aastal lisada projekti *Käsitööga tööle 2* teise lennu parimad tööd. Näituse pealkirjaks sai konkursiteemast inspireeritult *EHEE* ning väljapanekut sai vaadata Rakvere Galeriis 2.-14. mail.

10.-11. juunil osalesid ja aitasid paljud meistrid kaasa Rakvere linnapäevade raames toimuvale Pika tänava laada õnnestumisele.

Koostöös käsitööliidu ja Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiaga jätkus projekt ***Käsitööga tööle 2***, kus koolitust saavad töötud ja üle 1,5. a. lapsega kodus olevad emad. Projekt kestab kolm aastat ja lõpeb 2012.aasta kevadel.

20.augustil käsitööpäev mitmete huvitavate töötubadega ja ehe laat Võsul Jaanioja käsitöötalus.

22. oktoobril toimusid Ehtekojad üle maa. Meie korraldatud töötoad olid Tapal – õpetajaks Kadi Pajupuu, Kadrinas – õpetajaks Juta Rea, Rakveres – õpetajaks Jule Käen, Võsul ja Kuusalus – õpetajaks Jaanika Saar.

10.-12. novembril kaunistasid paljude Lääne-Virumaa meistrite tööd Mardilaada

väljapanekuid Saku Suurhallis.

Lisaks eelpool mainitule oleme osa võtnud kõigist käsitööliidu ettevõtmistest.

2012. a tegevusplaan

2012. a. soovime jätkata juba traditsiooniliste ettevõtmistega, nagu konkursi *Taimest tulnud* maakondliku vooru ja näituse korraldamine. Jätkub projekt *Käsitööga tööle 2*. Projektis osalenute parimate tööde esitlemine näitusel Tallinna Käsitöö Maja galeriis jaanuaris. Plaanis on erinevaid koolitusi ja teabepäevi.

Soovime külastada sügisel käsitöömessi Soomes ning avaldada infotrükise.

Tahame käivitada Virumaa Kunsti ja Käsitöö Seltsi oma kodulehe, mille ettevalmistamisega alustasime eelmisel aastal.

JÄNEDA

Käsitöötegijad

Jäned Käsitöökeskus

Lisaks Lehtses, Käravetel, Amblas, Aegviidus, Tapal, Ardus kangakudujad.

Käsitööettevõtjad

Jäned Käsitöökeskus, Tapal Marika töötuba- pood,

OÜ Spets HS – puukujud, suvel üle-eestilised suurüritused Jänedal.

Infopunkt

Jäned Käsitöökeskuses

MTÜ Loometöö – Jäned Käsitöökeskus

Moodustatud 30. märtsil 2006.a.

Ühenduse põhieesmärk on rahvusliku käsitöö, rahvariiete tegemise koolitus ja propageerimine. Järjepidevalt Jäned paikkonnas tegutsenud 9 aastat.

Kontakt: Luule Nurga tel. 5287107, loome@hot.ee, www.loomekool.eu

Aadress: Jäned, 73602, Tapa vald, Lääne-Virumaa

2011. aasta

Jätkasime rahvariiete tegemisega. Korraldasime õppepäevi sellel aastal kokku 112 tundi. Toimus augustikuus kangakudujate kokkutulek teemal *Rahvariide seelik*. Korraldasime ka ehte päeva 22. oktoobril. Selle päeva raames oli suurem näitus rahvariietet autorid Tiia Kontus ja Elve Nurk. Näitus oli üleval pikemat aega. Ehte päeval oli Jäned mõisa saalis töölaud ja näitused. Käsitöökeskuses oli läbi suve üleval Ardu kangakudujate ja Loometöö kangakudujate vaipade näitus-müük. 21. juulil käisid meid külastamas sõbrad ameeriklannad, koos vaatasime aasta jooksul tehtud käsitöid pildis ja naturaalselt.

Jätkasime Ambla khk. rahvariiete uuringutega. I osa on valmis. Töötame praegu II osaga.

Oleme liikmed Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidus, Tapa Arenduskojas.

Hea koostöö on Rahvakultuuri Keskusega, OÜ Jäned Mõisaga, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga, Tapa Arenduskojaga, Tapa vallaga, Ambla vallaga, Elitec Group OÜ-ga.

2012. aasta tegevusplaan

Jätkame rahvusliku käsitöö õpetamisega ja Ambla khk rahvariiete uuringutega. Osaleme Grundtvigi rahvusvahelises projektis pitsidega, Eesti konkurssidel ja suurüritustel.

PÕLVAMAA

Suuremad käsitööühendused

Vt. ka eraldi Setomaa aruannet

1. Käsitöökeskus TSUNFT
2. Põlva Käsitööklubi
3. Räpina Käsitöökoda (Räpina Vabaharidusühendus)
4. Seto Käsitöö Kogo
5. Värska käsitööselts Kirävüü

Käsitööringid

1. *Ajaringi* Kanepi käsitööring
2. *Tõmblukukudega vihmavari* (Kanepi)
3. *Nipet-Näpet* käsitööring (Päri Selts)
4. *Ahja Kullaketrjad*
5. Kiuma Naiste Padjaklubi
6. Põlgaste kooli laste meisterdamine
7. Leevaku käsitööring
8. Linte Naiste käsitööring
9. Leevi rahvamaja käsitööring
10. Veriora käsitööring Liisu
11. Põlva Ühisgümnaasiumi poiste meisterdamine
12. Vana-Koiola padjaklubi
13. Räpna ÜG poiste ja tüdrukute käsitööring
14. Põlva ÜG poste tööõpetuse ring
15. Põlgaste Maaelu Seltsi käsitööring
16. Põlva perekeskuse meisterdamise tuba
17. Põlva päevakeskuse käsitööringid (kangakudumine, naha-ja kunstiring, õmblusing)
18. Viruskundra rahvariidering
19. NOBEDAD NÄPUD (Himmaste)
20. Rosma käsitöö tegijad
21. MANN-i Seltsing (Miiaste)
22. KEOMA MÕISA (Aarna)
23. VIRMALISE (Vanaküla)
24. Keraamikaring täiskasvanutele Savernas
25. Keraamikaring Valgjärvel
26. Saverna käsitööring, näputöö ja lapitehnika
27. Saverna käsitööring (kanga kudumine)
28. Valgjärve käsitööring
29. Maaritsa käsitööring (kanga kudumine)
30. Mooste kultuurimaja lille-ja käsitööring
31. Kauksi vaibakudujad
32. Mooste Keraamikasõprade Klubi

Käsitööettevõtjad

1. Mõisa Keraamika OÜ Kioma filiaal
2. Hurmioru Perering
3. Meistrite Maja käsitöötuba Rāpinas
4. Piusa savikoda
5. Seto Talumuuseum
6. Süvahavva loodustalu
7. Mooste Linakoja keraamikatuba
8. Kagu Kudujad OÜ

Infopunkt puudub, ajutiselt on ülesanded jagatud maakonna Rahvakultuuri Keskuse spetsialisti ja Põlva Käsitööklubi vahel.

Põlva Käsitööklubi

Ajalugu. Põlva Käsitööklubi tegutseb järjepidevalt alates 1993. aastast. Klubi eesmärgiks on hoida elavana rahvuslikke käsitöötraditsioone ning anda edasi kogemusi ja oskusi noortele.

Kontaktisik Mare Pöld Tel. 53917587. marepold@gmail.com

2011. aasta

Kordaminek. Käsitööklubi pannootegijad said **Põlva linnalt aasta tegija** karika.

Ehtekoda. Nii nagu paljudes kohtades üle Eesti, toimus ka Põlvas 22 oktoobril ehtekoda. Meie panime üles näituse oma klubi liikmete tödest. Õpitubades sai kätt proovida mitmel alal, alates traditsioonilisest heegeldamisest kuni metallitööni välja.

Lõõtsamehed eesotsas Heino Tartesega hoidsid tuju üleval hoogsate pillilugude ja lauludega. Heino Tartes, kes on ka tuntud lõõtspillide meister, näitas, kuidas pilli jaoks mitesobivad detailid saab edukalt ära kasutada ehete valmistamiseks. Pealelõunal sai rahvas Heli Raidla asjatundlikul juhatusel tutvuda meie kandi rahvarõivastega. Reedel aga pildistati üles kõik Põlva, Räpina ja Kanepi kihelkonna rahvarõivad. Tulevikus saab nendega ja kogu Eesti rahvarõivastega tutvuda internetis.

Põlva ehtekoda külastasid ka käsitöölidu esinaine Liivi Soova ja Kultuuriministeeriumi rahvakultuurinõunik Eino Pedanik.

Päev oli väga sisukas, külastajaid ja osavõtjaid oli umbes 200.

Näitused

- Vanad pitsid ja tikandid
- Tartus Eesti Kirjandusmuuseumis meie pannooide näitus.

Koolitus

- Talvine käsitöö õppepäev. Põhirõhk oli erinevatel õpitubadel. Tundub, et inimestel on järjest suurem huvi midagi ise oma kätega valmistada. Seda näitas suur osavõtjate arv.
- Kevadlillede valmistamine.
- Setu pitsiga helkurid. Juhendaja Pille Kruustik.
- Muhu tikandit õpetas vanameister Heli Raidla.
- Võõkudumise kursust juhendas Pille Kruustik.
- Makramee. Meil oli külas Elo Aasrand ja tegime koos makrameelilli. Alguses keerulisena tundunud tehnika ei olnudki enam nii keeruline, kui esimesed sõlmed valmis said.
- Kinkepakendite valmistamine. Juhendaja Anne Jõgis.
- Vaba jalaga masinatikand ja uusi nippe lapitöös. Selle kursuse eellugu algas Põltsamaa käsitööpäevadel. Kohtusime seal Elle Ikävalkoga.
- Õppisime niplispitsi. Eeva Talts Pärnu Pitsistuudiost.
- Pakutrükk. Õpetajaks oli meie oma klubi liige Maaja Kalle.

Külastused

Vabariiklikud käsitööpäevad Põltsamaal ja käsitöökonverentsil *Lapitöö-kunst või käsitöö*.

Klubi ekskursioon Kolkja vanausuliste juurde. Kolkja muuseum ja Alatskivi loss .

Meil oli tore kohtumine Lahtis asuva käsitöökeskuse rahvaga. Kokku saime Himmaste külakeskuses, kus hetkel oli üleval meie eelmise aasta suurprojekt: muistendite ja legendide järgi tehtud piltvaibad. Väike käsitöönäitus Põlva ja Himmaste naistelt veel sinna juurde.

Sõit Vastseliina. Külastuskeskuses võtsid meid vastu meile juba tuttavad käsitöönaised ja linnuseemand, kelle juhatusel tegime meeldejääva ekskursiooni keskuse muuseumis ja linnusevaremetes.

Meie sõidu põhieesmärgiks oli näha Vastseliina käsitööselti naiste tikitud käsitöövaipa..

Vaiba pikkus on 23,5 m. ja vaip on püsiväljapanek keskuse teisel korrusel. Sellesse vaipa on tikitud linnuse ajalugu, legendid ja tänapäev.

2012. aasta tegevusplaan

Suuremaks ettevõtmiseks on meie Põlva kihelkonna muistenditest valmistatud pannooide näitus Soomes Kannuses Justuse galeriis ja Oulus. Ürius toimub juulis 2012.aastal.

Jätkame Elle Ikävalko juhendamisel lapimaali kursust ja hakkame valmistama Põlva vaadetega lapimaale.

Plaanis on veel jätkata niplispitsi kursust Eva Taltsi juhendamisel.

Suuri käsitööpäevi ja näitusi plaanis ei ole, kuna sellel aastal ei rahastata ringi tegevust (linnal puudub raha).

PÄRNUMAA JA KIHNU

Käsitööühendused

1. Maarja-Magdaleena Gild- käsitöö ja tarbekunsti avatud loomekeskus Pärnus Uus tn. 5
2. www.maarjamagdaleenagild.ee Kadri Rebane kadri.rebane@mail.ee, Herdis Elmend info@maarjamagdaleenagild.ee
3. Tõstamaa Käsitöökeskus – koolitus ja ringitegevus. Rahvarõivaste valmistamine ja nõustamine. www.teopaik.blogspot.com Anu Randmaa anurandmaa@hotmail.ee
4. MTÜ Tulilind/Pärnu Pitsistuudio- niplispitsi kui Eestis rahvarõivaste juures kasutusel olnud tehnika taastutvustamine ja arendamine. www.noorusemaja.ee Birgit Pere birgit.pere@gmail.com
5. MTÜ Lüster - portselanmaal
6. www.noorusemaja.ee, Mai Kolosov maikolosov@hotmail.com
7. Varbla Rahvamaja käsitööring - erinevate käsitöötehnikate õppimine. Urve Selberg urveselberg@gmail.com
8. Paikuse Huvikooli Hobikool täiskasvanuile - erinevad käsitööringid www.paikusehuvikool.eu Monika Vaher monika@haridus.eu
9. MTÜ Pärnu Rakenduskunsti Ühing - näitusegevus, kursused. Kristel Kallau, tarbekad@hotmail.ee
10. Eakate Ühing Elulust käsitööring Sõrmkübar - ringitegevus. Marika Raiend elulust5@hotmail.ee
11. MTÜ Virula Käsitööselts- Tori kohaliku käsitöö arendamine. Anneli Laur anneli.laur@gmail.com
12. MTÜ Jaroslavna Pärlikoda - pärlipunumine, kursused. Rütli 25 II k.

Käsitööettevõtjad

1. Eddi Potitehas - keraamika- Eddi Leet www.maarjamagdaleenagild.ee
2. Heini Pilliparandus - pillid ja mööbel - Heini Soobik www.maarjamagdaleenagild.ee
3. Kadri Tekstiilikoda - siidimaal, tikandid, kostüümid- Kadri Rebane www.maarjamagdaleenagild.ee
4. Raina Villapildid - viltimine - Raina Subi www.maarjamagdaleenagild.ee
5. Endla Disain - taaskasutus, fantaasiaehted - Endla Murd www.maarjamagdaleenagild.ee
6. Nukukoda - nukud - Kristel, Julia Toots www.maarjamagdaleenagild.ee
7. Varakamber - viltimine, mikro-makramee, rahvuslikud paelad ja vööd- Stella ja Anneli Laur, Karin Lasn www.maarjamagdaleenagild.ee
8. Ömbluskamber - heegeldamine, õmblemine - Kati Koppel, Maire Kajo www.maarjamagdaleenagild.ee
9. Moshi - kehahooldustooted ja küünlad - Kristine www.maarjamagdaleenagild.ee
10. Vaibakoda - telgedel kudumine - Mare Pernik www.maarjamagdaleenagild.ee
11. Helle Savituba - käsitsi vormitud keraamika - Helle Tõlp www.maarjamagdaleenagild.ee
12. Signe Nahakoda - nahkköide - Signe Taremaa www.maarjamagdaleenagild.ee
13. Tage Loovusekamber - taaskasutus - Tage Talvoja www.maarjamagdaleenagild.ee
14. 2 Vaasi - puidule maalitud sisustuselemendid - Helje Vaas www.maarjamagdaleenagild.ee
15. Kirsti Ehted - väärisehted - Kirsti Tuum www.maarjamagdaleenagild.ee
16. Ene 7 Asja - siidimaal, ehted, mänguasjad - Ene Riso www.maarjamagdaleenagild.ee
17. Punase Torni Klaasikoda - sulatatud klaasist küünla- ja seebialused - Leili Kokk www.maarjamagdaleenagild.ee
18. Etskae OÜ - keraamilised prossid ja kõrvarõngad - Kristi Tuhkru-Tamm, kristi.tt@gmail.com
19. Eesti Rahvariiete Konsultatsioonituba Pärnus - Marvi Volmer - marvi.volmer@mail.ee

20. Esthands OÜ/E- disain OÜ - korvid - Kalle Tamm, tammkalle@gmail.com
21. Pille Põrk - kangakudumine - porkpille@hotmail.ee
22. MTÜ Tekstiilikoda - kangakudumine, viltimine, vabaõmblus, taaskasutus- Tiina Sutt
tiina@tekstiilikoda.ee
23. FIE Pilvi Kase - rahvariided - pilvi.kase@gmail.com
24. FIE Merle Braumann - rahvuslikus stiilis kudumid - merbrau@hotmail.com

Käsitöökauplused

Maarja-Magdaleena Gildi pood Uus 5 Pärnu	Vikero kauplus Hospitali 3 Pärnu
Pärnu Käsitöö Salong Vee 6 Pärnu	Venuse Bastioni Sepikoda
Vuhti Galerii Ringi 40 Pärnu	Kirju lamba pood Rütli tn. Pärnu
Suveniir OÜ Ringi 5a Pärnu	

Infopunktid

Maarja-Magdaleena Gild Uus 5 Pärnu

Maarja-Magdaleena Gild

Kontaktisik: Kadri Rebane 55588187 kadri.rebane@mail.ee. Uus 5 Pärnu 80010
www.maarjamagdaleenagild.ee

2011. a. tegevusaruanne

Nagu juba tavaks saanud, keskendusime eelkõige **kohaliku etnogaafilise pärandi hoidmisele ja kasutamisele tänapäevases kontekstis**. Jätkuvalt töötame keskusena, mille koad on külastajaile avatud uundistamiseks ja ostmiseks viiel päeval nädalas. Lisaks gildi pood ning võimalus osaleda töötubades, nautida näitusi. Täiendusena käsitööle ja tarbekunstile on majas kodunenud muusika, luule, näitekunst, tants. Koostöös Steineri Aias toimuvate taluturgudega väärtustatakse head ehedat eesti toitu. Aasta jooksul on Maarja-Magdaleena Gildis toimunud mitmeid väga häid näitusi, hulgaliselt töötubasid ja kursusi.

Mitmed ettevõtmised olid seotud **eheteaastaga**. Inspiratsiooni ammutamiseks ning meie kohaliku, Pärnu ehtepärandiga tutvumiseks sündis gildi ja Pärnu muuseumi koostöös näitus *Ehted läbi sajandite*. Kolm kuud kestnud väljapanekus olid eksponeeritud põnevad esemed Pärnu muuseumi kogudest, mida igapäevaselt püsinäitusel ei näe. Näitust täiendasid õppepäevad vanadest haruldustest etnograafiakogus, ehete vaatamisest ja tõlgendamisest ning kandmisest rahvariidel. Kevade vältel oli huvilistel võimalus täiendada oma praktilisi teadmisi-orskusi gildis toimuvates ehteteemalistes meistrikodades. Õppisime nahast, hõbedast ja muudeski tehnikastes etnograafiliste ehete valmistamist. Üle-eestiline Ehtekodade päev 22. oktoober saabus gildis taas õpitubadega, kus lisaks gildi meistritele näitasid ja jagasid oma orskusi ka külalisesinejad-ehete meistrid.

Maarja-Magdaleena Gild on hinnatud koostööpartner Pärnu suurüritustel kogukonna kaasaja ning käsitöö populariseerijana. Omanäolisemaid selles vallas oli Unicefi Sinise Nädala raames Steineri Aias toimunud meeleolukas ühine sinise vaiba kudumine. Kohalike laste ja noorte kõrval löid vaibakudumisel kaasa ka Europa Cantat festivalil osalenud lapsed ja noored mujalt maailmast. Vaip kingiti Pärnu Keskraamatukogu lasteosakonnale.

Fookus Meedia kirjastus avaldas raamatu **30 rahvuslikus stiilis ehet**, millele tegid kaastööd ka mitmed gildi meistrid – Kadri Rebane, Herdis Elmend, Kirsti Tuum, Raina Subi, Signe Taremaa ja Tage Talvoja. Gildi meistrid olid edukad ka rahvusvahelistel konkurssidel (Signe Taremaa) ning näitustel (Signe Taremaa, Margus Rebane, Kadri Rebane, Kristel Pajos).

2011. aasta on märkimisväärne ka selle poolest, et teiste seas said kutse Eesti Vabariigi presidendi iga-aastasele vastuvõtule gildi perenaised Herdis Elmend ja Kadri Rebane. Ühtlasi oli gildil au kevadel võõrustada president Toomas Hendrik Ilvest gildimajas, kus president osutus andekaks potimeistriks ning valmistas meister Eddi juhendamisel kaks savipotti.

Gildi igasuviseks tähtsündmuseks on meeleolukad **Gildipäevad**. Augustis toimunud Pärnu 14. Gildipäeval oli kauplemas arvukalt käsitöölisi kogu Eestist. Gildi meistrid olid innukad osalema ka teiste korraldatud väärt laatadel läbi suve ja loomulikult Mardilaadal.

Käsitööd ja tarbekunsti toetab suurepäraselt muusikakambri põnev elu. Väga tore oli väikekandle kursus: gildis tegutseva pillimeistri Heini Soobiku juhendamisel valmistas iga osaleja endale oma kätega kandle ning õpetaja Malle Mölder abiga õpiti sellel mängima.

Aasta 2011 tõi mitmeid muudatusi gildi kodade igapäevasesse ellu. Vaibakoda asus tööle uuenenud koosseisus ja rahvusvahelisena, ühendades neli meistrit, kellest üks on Soomest. Sügise alul kolis Punase Torni klaasikoda oma tegemised Maarja-Magdaleena Gildi majja Uus tn. 5.

2011 aasta lõpu seisuga töötab majas 20 koda, millest igaühel on kujunenud oma spetsiifika. Igapäevaselt tegutseb gildis 25 meistrit, lisaks abilised ja praktikandid. Mitmed praktikandid kasvasid aasta jooksul tublideks meistriteks ja peavad nüüd gildis oma kodasid.

Koostöö teiste institutsioonidega

ERKL, Pärnu LV, Pärnumaa Ettevõtlus- ja arenduskeskus, Pärnu Rakenduskunsti Ühing, Pärnu ja Pärnumaa koolid ja lasteaiad, Pärnu Kunstikool, Pärnu Muuseum, SA Pärnumaa Turism, Loomering, Taluturg, Pärnumaa turismiklaster, kohaliku käsitöö ettevõtjad, seltsid, ringid, ühendused

Suurim edasimineku on toimunud gildi kui organisatsiooni sisese struktuuri korrastumises, kuid mõistagi on selles osas veel palju ära teha. Alates 2011 sügisest töötavad gildis turundusjuht ja tegevjuht.

2012 aasta tegevusplaan

- Igapäevane loominguline ja tootmistegevus kodades.
- Arendustegevus.
- Gildiliikmete loomingu näitused Pärnus, Tallinnas, Soomes.
- Pärnu XV Gildipäevad 3-4 augustil.
- Aastaringelt kursusi, töötubasid, näitusi, koostöö festivalide ja kultuuritegijatega Pärnus ning kaugemal.

MTÜ Tulilind/Pärnu Pitsistuudio

Kontaktisik: Birgit Pere. Tel. 5076571 birgit.pere@gmail.com

Nooruse Maja Roheline 1b www.noorusemaja.ee

2011 suurim üritus - rahvusvaheline niplispitsi näitusseminar 15-16. juulil koos Jelena Gorbunova meistriklässiga. Igaastane loovuskonkurss keskendus sel aastal ehetele. 29.07-21.08 oli näitus Riias Mustpeade Majas. Võtsime osa koolinoorte laulu ja tantsupeo meisistrte töötoast, samuti osalesime 22.10 Gildi Majas ehtetoas.

2012 suurim üritus 30.06 Koidula Pargis festival *Valge öö romantilised pitsid* Hulgaliselt erinevate tehnikate töötube. Demonstratsioonid, kontserdid, kohvik. Konkursiteema peakate.

Tõstamaa Käsitöökeskus

Kontaktisik: Anu Randmaa. Tel. 56682283, anu@folkart.ee

www.teopaik.blogspot.com anurandmaa@hotmail.ee

Terve 2011. aasta töötas käsitöökeskus oma uutes ruumides. Jaanuarist septembrini toimus tegevus koolitusprojekti *Koolitusaasta 2010/2011* toel - kokku 330 akadeemilist tundi. Lisaks koolitustele on selle projekti kaudu soetatud damastiraam telgedel vöö kudumiseks, käärpuud, soad, fimo töövahendid, kangakäärud, klaasvitraaži töövahendid, suured tikkimisraamid ja kangakudumise töövahendid, mikrolaineahi ning potid lõngade värvimiseks.

2011 aasta esimesse taotlusvooru esitati Pärnu Lahe Partnerluskogule LEADER-programmi raames uus taotlus koolitustegevuse toetuseks ja töövahendite soetamiseks 2011 – 2012 õppeaastal (Meede 1: Koostöö, koolitus ja teavitustegevus). Alates septembrist käivituski uus

koolitusprojekt *Koolitus ja koostöö Tõstamaa Käsitöötoas 2011/2012* mahuga 544 akadeemilist tundi.

Käsitöökeskuses praegu toimuvad tegevused vastavalt seatud eesmärkidele:

1. Ringitegevus erinevas vanuses sihtrühmadele.
2. Koolitused kohalikele käsitöömeistritele toodete kvaliteedi tõstmiseks u 2-3 korda aastas.
3. Ruumide rentimine tähtpäevadeks koos töötubadega.
4. Ringitegevusest vabal ajal on võimalus soovijail kasutada õmblusmasinaid jm vahendeid vastavalt oma soovile.
5. Töötubade pakkumine turistidele ja külalistele.
6. On olemas võimalus atraktiivsete käsitöötoodete loomiseks.
7. Aeg-ajalt viiakse läbi maakonna ja Eesti tasandil kaalu omavaid projekte.

2012 tegevusplaan

2012 on kavas jätkata alustatud edukaid tegevusi, aga ka alustada mõndagi uut.

1. Teha koolitusprojekt järgmise õppeaasta koolituste läbiviimise toetuseks, reklaamida töötubasid.
2. Jätkata ringitegevust. Avada kunstiring.
3. Näitus vallapäevadel.
4. Koostöö teiste maakonna käsitöökeskustega ning ERKLi ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga.
5. Kursused kohalikele elanikele kui ka atraktiivsed koolitused käsitööhuvilistele üle Eesti.
6. Tõstamaa valla meenekonkurss koostöös vallavalitsusega.
7. Projekt lasteaias uue ja vana osa vahelisse ruumi mängutoa loomiseks.

Lüster MTÜ

Kontaktisik: Mai Kolosov maikolosov@hotmail.com

2011 Oli mitmeid näitusi: Nooruse Majas kevadnäitus ja jõulunäitus salongiõhtuna, portselanipäevad näituse ja õppustega. Portselaipäevad on 3-päevane üleriigiline ettevõtmine välisõpetajate kaasabil. Kevadnäitus Audrus, jõulunäitus Pärnu Keskraamatukogus ning väljapanek Augustiunetusel, lisaks mõnede seltsiliikmete isiknäitused. Ajakiri Posliini + avaldas iga kvartali numbris *Lüstri* liikmete töid.

2011 Traditsioonide jätkamine. Näitused Valgas, Tõrvas, esinemine Augustiunetusel. Portselanipäevade korraldamine

Paikuse Huvikooli Hobikool täiskasvanuile

Kontaktisik: Monika Vaher, Tel. 5200488, 4452120, monika@haridus.eu

Paide mnt 19 Paikuse alev www.paikusehuvikool.eu

Hobikool töötab Paikuse Huvikooli juures ja on mõeldud täiskasvanuile meeldivas seltskonnas ja keskkonnas oma kunstimeele ja -oskuste arendamiseks. Õpitakse erinevaid käsitöötehnikaid (keraamika, klaasitöö, lapitöö, viltimine, tikkimine), aga ka maalimist.

Huvikoolis tegusteb ka MTÜ Paikuse Loometegevuse Keskus www.loomekeskus.eu mille eesmärgiks on pakkuda valla rahvale loometegevusega seotud koolitusi ja tegevusi. Muu hulgas saab tutvuda kiviaja elu-oluga kolmes õpikojas.

Varbla Rahvamaja käsitööring

Kontaktisik: Urve Selberg, Tel. 5263996 urveselberg@gmail.com

2011 erinevate käsitöötehnikate õppimine (telgedel kudumine, viltimine, sidumisbatika, küünlad, karbid, taaskasutus). Vatla mõisa külastus mais koos osalemisega klaasisulutamise töötoas. Novembris valmistasime meeneid heategevuslikule jõululaadale Gruusiasse. Detsembris korraldasime Varbla valla saalis jõululaada ja näituse oma töödest.

2012 plaanis jätkata õpitud tehnikatega ja õppida uut. Detsembris näitus ja laat.

Eakate Ühing Elulust käsitööring Sõrmkübar

Kontaktisik: Marika Raiend, Tel. 56679796 marikaraiend@gmail.com, elulust@hotmail.ee

2011 Kuna ringi liikmed polnud enam rahul senise juhendaja tööga, valiti sügisel 2011 uus juhendaja. Paljude takistavate asjaolude kokkulangevuse tõttu poe ring eriti tegutseda saanud. Arenguruumi on. Püüame käia aja ja moega kaasas.

2012 soov tehtut näidata ja müüa

Eesti Rahvariiete Konsultatsioonituba

Kontaktisik: Marvi Volmer, Tel. 56910534, 4421965, marvi.volmer@mail.ee

2011 Pärnu muuseumis näitus Marvi Volmeri valmstatud Pärnumaa kihelkondade rahvariistest koos eheteaga. Näitusel pidas autor ka loengu *Kuidas kanda rahvariide ehteid?* Osavõtt ERKL ja ERM poolt korraldatud rahvuslike ehte disaini konkurssidest. ERM konkursil *Minu lemmik Eesti Rahva Muuseumi kogudest* pälvis eripreemia idee eest kategoorias esemest inspireeritud uue eseme loomine. Säärepaelte töötoa juhendamine Tõstamaal käsitööõpetajate suvepäevadel.

Näitus *Pärnu kihelkondade rahvariided, peakatted ja ehted* – omavalmistatud rahvariided elavate mannekeenidega.

2012 – jätkab Marvi Volmer rahvariiste valmistamise kursuseid, mida on korraldanud juba 23 aastat.

MTÜ Tekstiilikoda

Kontaktisik: Tiina Sutt. Tel. 5292744, tiina@tekstiilikoda.ee

MTÜ tekstiilikoda tegeleb koolitustega (erinevad käsitöötehnikad) ja tekstiiliateljee pidamisega aadressil Nikolai 27 Pärnu Kunstnike Majas.

2011 - kangakudumise koolitus algajatele, taaskasutusala koolitus koostöös Keskkonnaametiga.

2012 koolituste teemad - kangakudumine, silmuskudumine, taaskasutus seotuna viltimise ja vabaõmblusega.

Küsitlusele vastanud **Pärnumaa käsitööettevõtjad** on 2011 aastal tegelenud eelkõige tootearendusega ja turundusvõimaluste laiendamisega. Katsetati müügivõimalusi Pärnus ja Tallinnas, üle Eesti laatadel kui ka Soomes. Valdavalt oli tegevus tellimuspõhine. 2012 aastalt loodetakse müügivõimaluste kasvu ekspordi ja internetiturunduse arvelt, kavatsetakse jätkata tootearendusega.

Pärnu kandi käsitöösündmused 2012

C. R. Jakobsoni Talumuuseumis Kurgjal on 2012. a. pühendatud Vändra rahvarõivastele. Läbi aasta, 15. jaanuarist 9. detsembrini vältab koolitustesari, mille käigus omandatakse oskusi ja informatsiooni Vändra mustritest ja tehnikatest. Iga kuu toimub kaks koolitust erinevatel teemadel, kurrutamisest ja heegelpitsidest kuni vammuse või pikk- kuue õmblemiseni. Täpsem info www.kurgja.ee, Inna Raud.

21.-25. veebruaril *Hõissa, pikad vastlalinad!* Pärnus, Maarja- Magdaleena Gildis. 21. veebruaril on lastele meisterdamise ja vastlakombestikuga tutvumise päev. 25. veebruaril loeng linakasvatusest Pärnumaal läbi aegade ning Merike Bakhoffi õpituba linakiu ketramisest. Korraldaja Maarja-Magdaleena Gild, www.maarjamagdaleenagild.ee Kadri Rebane.

Märtsis projekti *Käsitööga tööle* lõputööde näitus Maarja-Magdaleena Gildis Pärnus. Korraldaja projekt *Käsitööga tööle*, Eeva Talts.

Aprill-Mai aastateema *Taimest tulnud* loengud ja õpitoad Maarja-Magdaleena Gildis Pärnus. Korraldaja Maarja-Magdaleena Gild, www.maarjamagdaleenagild.ee Kadri Rebane
Suvel näitus linakiu kasutamisest Pärnu kandis läbi aegade, Pärnu Muuseumis. Korraldaja Pärnu Muuseum, www.pernau.ee Ülli Kont.

1. juuni Kuninga Kooli Käsitööpäev Pärnus. Korraldaja Elje Lõhmus eljels@hotmail.ee

9. juunil 2012 VII Põhja-Liivimaa Festival Häädemeestel.

30. juuni festival *Valge öö romantilised pitsid* Pärnus Koidula pargis. Korraldaja Pitsistuudio, Eeva Talts.

29. juuni-1. juuli hansatürg Pärnu Hansapäevadel. www.parnu.ee

juuli - VKA rahvarõiva täiendõppe suvelaager Tõstamaa Käsitöötoas. Korraldaja Anu Randmaa.

8. juuli - käsitööringide kokkutulek C. R. Jakobsoni Talumuuseumis Kurgjal (hõlmab Pärnumaa, Viljandimaa ja Järvamaa harrastajaid ning ettevõtjaid) www.kurgja.ee

16.-20. juulil käsitöö- ja kunstiõpetajate suvekursus Nooruse Majas Pärnus. www.noorusemaja.ee, Uudo Laane.

23.25 juulil Lasteaia õpetajate kunsti- ja käsitöökursus Nooruse Majas Pärnus.

www.noorusemaja.ee, Uudo Laane.

27.-29. juuli Pärnu Portselanipäevad, Nooruse Majas Pärnus. www.noorusemaja.ee, Uudo Laane.

3.-4. augustil Pärnu XV Gildipäevad. Korraldaja Maarja-Magdaleena Gild, www.maarjamagdaleenagild.ee Herdis Elmend.

25. august - talupäev C. R. Jakobsoni Talumuuseumis Kurgjal, kus on võimalik näha ja kätt proovida erinevates käsitöövaldkondades. www.kurgja.ee

Pärnumaa aruande koostas Kadri Rebane.

SA Kihnu Kultuuriruum

Kontaktisik Mare Mätas. Tel. 50 71 453

Kihnus toimub endiselt käsitöömüük kõige suuremas mahus muuseumipoe vahendusel, lisaks tegutseb aastaringelt internetipood Kihnu Kauba Maja. Suvel on avatud Lohu käsitööpood. Käsitöömüügiga tegeleme ka laatadel, neist on meie valikus väljaspool Kihnut 2: Seto Kuningriigi päevad ja Mardilaat Saku Suurhallis.

Suurim sündmus oli 2011 Ornamendikonverents ning sellest osavõtt.

Suvel toimusid mitmed käsitööliste kokkusaamised ning õpitoad Kihnus. Kihnu naised käivad kord kuus neljapäeviti Kihnu muuseumis üäljõstmõs - koos käsitööd tegemas, varrastel kudumas ning juttu puhumas.

Suvel oli Kihnus Metsamaa talus üleval kihnu tekkide näitus-müük. See on käesoleval aastal alates 6.veebruari avatud Pärnus Villa Artises - 25 kihnu tekki. Täpsemalt sellest lugeda Pärnu Postimehest ning meie kodulehelt.

Roosi tutvustas jätkuvalt Linakülas Mõnu käsitöötalus oma töid ja tegemisi.

RAPLAMAA

Käsitööühendused

1. Seltsing Vaiba-Liine – Piret Kuutok – 17 inimest
2. Kabala kunsti- ja käsitööseltsing – Katrin Grichin – 7 inimest
3. Kaarepere Lapitöökursus-klubi –Aire Kapstas -9 inimest
4. MTÜ Wäega Wärk –Eve Burmeister – 14 inimest

5. Hageri Naistetuba – Illi Ernits – 13 inimest
6. Kädva käsitööring – Evi Talmet – 5 inimest

Käsitööettevõtjad

1. Alvar Heiste Sepikoda - sepised	6. FIE Mari-Liis Makus – vitraaž, ehted
2. Puraviku Tuuleveski OÜ -sepised	7. FIE Ülle Ehrpais – lapitööd
3. Honor KK OÜ -Mõisakeraamika	8. FIE Ivi Sark – lapitööd
4. Klaasistuudio OÜ – klaasipuhumine, klaasvitraaz	9. Kroon Puit OÜ – puidust tooted
5. Hansaklaas OÜ - Ülle Kull - vitraaž	10. Puupank OÜ – Valdur Tilk –puidust tooted, materjalid

Raplamaa käsitööseltsing SÜSTIK

Seltsingu põhiülesandeks on käsitöölase tegevuse koordineerimine maakonnas, laatade, näituste ja koolituste korraldamine.

Kontaktisik Ivi Sark, 5128931, 4869281, ivi.sark@gmail.com

Metsa 9-679517 Rapla vald Raplamaa

2011. aasta suuremad ettevõtmised Raplamaal

- 5. veebruar – ehteaasta avaüritus Raplas
- 5. märts – naisettevõtjate päev Raplas
- 7. mai – IX kevadlaat - melumess Raplas
- 6.-7. mai – ehe-ehe konkursitööde näitus Raplas
- 25.-26. juuni – XVI käsitööpäevad Põltsamaal
- 11. august – õppepäev Kabala villaveskis, taimedega värvimine, viltimine
- 1. oktoober – sügislaat Raplas
- 8. oktoober – IV käsitöö ettevõtjate foorum Raplas
- 22. oktoober – üle-eestiline ehte-ja leivapäev Raplas
- 17. detsember – X käsitöö-jõululaat Raplas

Kaerepere Lapitöökursus-klubi

Tegutseb kolmandat aastat.

Kontaktisik: Aire Kapstas. Tel. 5179580, kiri@aire.ee, www.aire.ee

Suuremad ettevõtmised . Külastasime Eestis toimunud suuremaid lapitehnikat puudutavaid üritusi ja näitusi (näit Põltsamaa Käsitööpäevad, 100 lapitekki turismitalus Raplamaal, Olustvere mõis)

Oleme oma lapitöödega osalenud kodualeviku näitustel ja üritustel.

On omandatud palju uusi teadmisi ja oskusi ja tehtud palju uusi lapitöid. Põhirõhk oli klassikaliste lapitehnikate tänapäevaste lahenduste kasutamisel ja sellega jätkame ka edaspidi.

2012. aasta tegevusplaan. Osalemine juunis näitusega üritusel *Kaerepere 600*

Seltsing Vaiba-Liine

Ajalugu: Seltsing Vaiba-Liine asutati 2005 a. lõpus 11 inimese poolt. Koome Tohisoo kangaklassis põhiliselt vaipu, sekka ka villaseid õlasalle ja muid tekstiile. Tänapäevaks on seltsingu liikmete arv kasvanud 17 liikmeliseks. Korraldame ka kangakudumisalaseid kursuseid.

Kontaktisik: Piret Kuutok, 56988410, piret.kuutok@mail.ee

Suuremad ettevõtmised 2011: Kangakudumise kursuste läbiviimine.

Tegutseme Kohila Koolituskeskuse ruumides, teeme koostööd ka Hageri naistetoaga ja MTÜ KOVANÄPSELIGA. Hinnang. Kuna tegutseme tasa ja targu oleme enda tegevusega rahul.

Suuremad ettevõtmised 2012: Jätkame kursuste läbiviimist, sealhulgas ka edasijõudnutele.

MTÜ Wäega Wärk

Kontaktisik: Eve Burmeister, 56157757, ewebur@gmail.com

Igal neljapäeval kell 18.00 toimub Märjamaa rahvamaja käsitööklassis käsitööring täiskasvanutele. Ringi juhendavad Eve Burmeister, Tiina Kokemägi ja Liina Karotamm.

- Veebruar 2011 Käsitöönäitus Märjamaa rahvamaja LY Galeriis
- Rahvalike tantsude õpitoad kohalike pillimängijate ja muusik Olavi Kõrre saatel 6.02, 6.03, 3.04. 2011).
- 19.03. 2011 Valtu külas käsitöönäitus ja lõõtspillimäng.
- Märjamaa Folgi käsitöölaada korraldamine august 2011
- Märjamaa Folgi käsitöölaadal töötubade läbiviimine ja käsitöönäituse korraldamine 6.-7.08.
- 19.-21.07 Sulu külamajas Naiste Laager (käsitöö – läbiv teema lilltikand, pillimäng, rahvalaul ja rahvalikud tantsud)
- Osalemine Mardilaadal nov 2011 töötubade läbiviimisega (kalosside maalimine, vilditud sõled ja vildist rahvuslikud helkurid)
- Mardilaadal esinesid lõõtspillimänguga Eve Burmeister, Silvi Sisas ja Ave Sinikas.
- Folktantsuõhtu Ain Lindvest ja Märjamaa lõõtspillimängijad 28.11.2011 Märjamaa rahvamajas ja 13.01.2012 Varbola rahvamajas.

Korraldatud on järgmisi õpitube:

- Pastelde valmistamise õpituba - OÜ Manlund
- Rahvuslik ornament klaasil- tiffani tehnika, klaasisulatus – FIE Maarja Jõevee
- Kirivöö õpituba – käsitöömeister Riina Paisu.

Kabala kunsti- ja käsitööseltsing

Asutatud 2006 aastal. Seltsingu raames käib septembrist maini koos ka käsitööring. Eelmisel aastal oli liikmeid 7.

Kontaktisik: Katrin Grichin. Tel. 5228982, katringrichin@gmail.com

www.kabalakasitoo.blogspot.com – Kus natuke saab kajastatud meie ringi tegemisi ning kogutakse kokku infot mõne suurema töö jaoks.

2011. aasta tegevusaruanne

Iga-aastane hooaega kokkuvõttev näitus lastekaitsepäeval

Augustis korraldatud VI Kabala käsitööpäevad, mille raames käidi Sulul kahe päeva jooksul õppimas savitöid.

Heategevuse raames valmistame juba teist aastat koduste laste jõulupeo kinkide sisse väikseid mänguasju.

Teeme koostööd Raikküla vallavalitsusega, seltsinguga *Süstik*

Hinnang. Planeeritud tegevused on läinud hästi. Hea on tõdeda, et käsitööringi on juurde lisandunud noori käsitööhuvilisi naisi. Tahaks käsitööringile väga oma ruume. Samuti võiks rohkem teha üritusi või näidata omi tegemisi oma piirkonna inimestele.

2012. aasta tegevusplaan

Suuremateks ettevõtmisteks jäävad kindlasti ühisnäitus mais-juunis, käsitööpäevad. Samuti soovime jätkata heategevusega jõulude ajal ning korraldada ka meisterdamistuba piirkonna rahvale. Jaanuaris on plaanis korraldada fimo õpituba. Võimalusel väljasõidud käsitööüritustele.

2012 aasta ettevõtmised Raplamaal

Veebruar – õppereis maakonna koolituskeskused, ringid

11. märts – naisettevõtjate päev Raplas

Märts – õppereis maakonna käsitööettevõtjate juurde

12. mai – X kevadlaul-melumess Raplas

11.-12. mai XVII käsitööpäevad Viljandimaal
28. juuli – Sulu külapäeva õpitoad
20. oktoober – Raplamaa leiva- ja käsitööpäev Raplas
15. detsember – XI käsitöömeistrite jõululaat

Raplamaa aastaaruande koostas Ivi Sark

SAARE- ja MUHUMAA

Käsitööühendused

1. Angla Tuulikumägi OÜ (Angla Tuulikumägi ja Pärandkultuurikeskus)
2. Jüri-Jaani talustuudio
3. KadakMari.ee MTÜ
4. Kuressaare Pensionäride Ühendus (käsitööpood– käsitöötuba Tolli 9, Kuressaare)
5. Lapitööhuviliste ühendus Lapimoorid
6. Muhu käsitööselts Oad ja Eed (käsitööpood Muhus)
7. Mustjala Kodukultuuri Selts Koit
8. Randvere tööõppekeskus MTÜ (Randvere tööõppekeskuse kauplus)
9. Saare Maakonna Invaühing (käsitööpood Suur-Sadama 49, Kuressaare)
10. Saare Vill MTÜ
11. Saaremaa Kunstistuudio MTÜ
12. Saaremaa Pimedate Ühingu korvikoda (käsitööpood Pikk 39, Kuressaare)
13. Sandla käsitööseltsing
14. Tiiu Tanu MTÜ (käsitööpood Kauba 3, Kuressaare)

Käsitööettevõtjad

1. Good Kaarma OÜ (käsitööpood Kauba, Kuressaare)
2. Kirisilm OÜ (käsitööpood Liispet, Lossi 17, Kuressaare)
3. Liimeister OÜ
4. Nett tikand OÜ, www.muhumuster.ee Muhu saar, Liiva küla
5. Pilvelambad OÜ
6. Ruut&Triip OÜ
7. Saaretikand OÜ
8. Sakadak OÜ (Randvere tööõppekeskuse kauplus)
9. Trentom OÜ (käsitöötarvete ja lõngapood Tallinna 9, Kuressaare)
10. Valjala Sepikoda OÜ

Käsitööpood, meistrikojad

1. Galerii Lossi tn 5, Kuressaare (Anne Tootma)
2. Väravavahi käsitööpoeke Piiri külas Muhus (Asta Sepp),
3. Käsitööpood Valjala Seebikoda (Helina Mäekivi)
4. Lümada käsitööpood (Jaani Vakker)
5. Lambanaha töötuba Liiva kaubahoovis Muhus (Janne Kommel)
6. Kairi Raamat www.karaadesign.com
7. Käsitööpood kauba 3, Kuressaare (Laine Leivat)
8. Savikoda, Lossihoov 1, Kuressaare (Maila Juns-Veldre)
9. Käsitööpood Salmel (Maret Suik)
10. Jüri-Jaani talustuudio (Marget Tafel)
11. Käsitööpood Talupood Kauba 9, Kuressaare (Marika Samlik)
12. Käsitööpood Männiku käsitöötuba Koguva külas (Sirje Tüür)
13. Töökoda Rohu 5, Kuressaare (Tiiu Kaju)
14. Lossi Klaasikoda, Lossihoov 1, Kuressaare (Toomas Mäelt)

15. Käsitööpood Kuivastu sadama kail (Velli Saabas)
 16. Käsitööpood Käsitöökoda, Kauba 5, Kuressaare (Ülle Sepp)
 Lisaks peetakse Saaremaal arvet kõigi käsitöömeistrite kohta.

2011. aasta

Aeg ja koht	Sündmus	Korraldaja
Jaanuar-märts Muhu	Õpitoad Muhu naisetanude valmistamisest	Hellamaa külakeskus
Veebruar, Muhu	Näitus <i>Muhu naiste tanud</i>	Hellamaa külakeskus
18. märts - 14. aprill Kuressaare	Lapitööhuviliste Ühendus Lapimoorid VIII näitus	Lapitööhuviliste Ühendus Lapimoorid
Veebr-märts Saare maakond	Lümanda valla meenekonkurss	Lümanda VV
26.märts Lümanda	Saare maakonna käsitööpäev	Lümanda käsitöötegijad, Lümanda VV,
Märts-aprill Saare maakond	Ehtekojad Saare maakonna koolides	Tööõpetuse ja käsitöö aine-sektsioonid
Märts-mai Kuressaare	Konkurss Saaremaa Suveniir 2011 ja näitus konkursil osalenud töödest	Saare maavalitsus, Kuressaare linnavalitsus
Mai Kuressaare	Maakonna üldhariduskoolide õpilaste ehtenäitus Kuressaares	Tööõpetuse ja käsitöö aine-sektsioonid
Mai Kuressaare	Kuressaare Ametikooli õpilastööde näitus	Kuressaare Ametikool
13. juuni - 1. august Muhu	Kindanäitus <i>Muhu kinnas läbi aja</i>	Hellamaa külakeskus
16.7.12 Ruhnu	Ruhnu käsitöösuvelaat	Andre Nõu
Juuli Kuressaare	Kuressaare Lossi päevad koos käsitöölada	Saaremaa Muuseum
05.- 07. august	Kuressaare Merepäevad koos käsitöömüügiga	Kuressaare linnavalitsus
11.8.12 Kärla	Kärla Triibu päev	Kärla Vallavalitus
22.10.12 Kuressaare, Muhu	Ehtekojad Muhus ja Saaremaal	Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus, Muhu Käsitööselts Oad ja Eed, KadakMari.ee
17. oktoober - 24. oktoober Muhu	Ehtenäitus <i>Ehted meilt ja mujalt</i>	Hellamaa külakeskus
November	Mardilaat Helsingis	Saare maakonna käsitöölised, ettevõtjad
November	Mardilaat Tallinnas	Saare maakonna käsitöölised, ettevõtjad
Detsember, Kuressaare	Saaremaa ainelistele kinnaste näitus <i>Käsi Käes</i>	KadakMari.ee MTÜ
Detsember, Kuressaare	Jõululaat	Saaremaa Turundusühing MTÜ
detsember	Auhinnakonkurss KadakMari 2011:	Rahvakultuuri Arendus- ja

	Elutöö auhind silmapaistva tegevuse eest Saare maakonna rahvuslike käsitöötraditsioonide hoidmisel ja edasiarendamisel – Selma Pahapill; Meistri auhind väga heade loomingulise ja tehnilise tasemega tööde eest – Paul Tohv; Aastasünnimuse auhind – muhumuster.ee e-õpikeskkond Leida Kirst ja perekond Ligi. Tänuks ja innustuseks said vallajuhid korralikud <i>triibulised</i> - kodukihelkonna rahvarõivatriibustikus lipsud ja vöö.	Koolituskeskus, Muhu Käsitööselts Oad ja Eed, Kuressaare Ametikool, Mõisamäe OÜ, KadakMari.ee MTÜ Vt. ka www.kadakmari.ee
--	--	---

2012. aasta tegevusplaan

Aeg ja koht	Sündmus	Korraldaja
jaanuar – veebruar Muhu	Nõelapadjanäitus	Hellamaa külakeskus
Veebruar-märts Kuressaare	Lapitööhuviliste Ühendus Lapimoorid IX näitus	Lapitööhuviliste Ühendus Lapimoorid
17. veebruar Kuressaare	Helena Pakkineni vilditud tekstiilid	Saaremaa Kunstistuudio
24.3.12 Valjala	Saare maakonna käsitööpäev	Valjala käsitöötegijad, Valjala VV
mai-juuli Muhu	Näitus <i>Muhu uued tikandid</i>	Hellamaa külakeskus
14. juuli Ruhnu	Ruhnu käsitöösuvelaat	Andre Nõu
03-04 august	Kuressaare Merepäevad koos käsitöömüügiga	Kuressaare linnavalitsus
26. august Kuressaare	Kuressaare Ametikooli disaini õppesuuna uue õppehoone avamine näitusega ja pideva käsitööerialade õpetamise 30. aastapäeva tähistamine	Kaie Kesküla, Kuressaare Ametikool
oktoober- detsember	Auhinnakonkurss KadakMari 2012	Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus, Muhu Käsitööselts Oad ja Eed, Kuressaare Ametikool, Mõisamäe OÜ, KadakMari.ee MTÜ
november	Mardilaat Tallinnas	Saare maakonna käsitöölised, ettevõtjad
detsember	Jõululaat	Saaremaa Turundusühing MTÜ
Jaanuar-detsember Saare maakond	Regulaarselt toimuvad käsitööõpitoad ja kokkusaamised	Saare maakonna käsitöötegijad

Aruande koostasid:

Kaie Kesküla Kuressaare Ametikool

Tiina Jõgi Muhu käsitööselts Oad ja Eed

Imbi Padar KadakMari.ee

SETOMAA

Käsitööühendused

1. Seto Käsitöö Kogo MTÜ
2. Värska Käsitööselts Kirävvüü MTÜ
3. Meieselts Meroos MTÜ

Käsitööettevõtjad

1. MTÜ Uusvada Potiseto	11. OÜ Taarka Tarõ
2. MTÜ Seto Ateljee-Galerii	12. OÜ Käbi
3. MTÜ Rahusoo	13. OÜ Kagu Kudujad
4. OÜ Estonian Pottery	14. FIE Maret Vabarna
5. OÜ Setomaa Turismitalo	15. FIE Merlin Lõiv
6. OÜ Tõrvas	16. FIE Õie Sarv
7. OÜ Katusõkatja	17. FIE Meelis Krigul
8. OÜ Ots Puutöökoda	18. FIE Silvia Valge
9. OÜ Piksepini	19. FIE Raili Riitsaar
10. OÜ Looduskeskus	

Käsitöökauplused

Setomaa muuseumid Värskas ja Obinitsas; avatud ateljeed: Uusvada Potiseto avatud ateljee, ateljee-galerii Haljas Kunn, Piusa Savikoda, Värska Käsitööselts Kirävvüü töötuba ja Obinitsa külakeskuse käsitööstuudiod, Setomaa Turismi infopunkt.

Infopunktid

MTÜ Seto Käsitöö Kogo büroo Obinitsa külakeskuse II korrusel, kus toimub organisatsiooni igapäevatöö ning jagatakse käsitööalast informatsiooni.

MTÜ Värska Käsitööselts Kirävvüü töötuba Värska Kultuurikeskuse III korrusel.

MTÜ Seto Käsitöö Kogo

Asutamise aasta: 2006

Ajalugu: Seto Käsitöö Kogo asutati 18. juulil 2006.a. Obinitsas. Meie põhikirjaline eesmärk on seto traditsioonilisel käsitööl põhineva ettevõtluse arendamine seto käsitöötraditsiooni järjepidevuse ja säilitamise kaudu. Eesmärgi saavutamiseks oleme korraldanud koolituspäevi ja -sarju, tegelenud ühisturundusega (ühiselt laatadel-messidel osalemine) ja otsinud erinevaid võimalusi käsitööalase ettevõtluse toetamiseks.

Kontaktisik Ingrid Kala. Tel. 56200057, ingrit@setomaa.ee

Obinitsa, 65 301 Meremäe vald Võrumaa

www.kogo.ee

2011. aasta tegevused

Aasta suurim ettevõtmine oli 2010. aastal alanud ja 2011 mais lõppenud tekstiilikoolitus koostöös TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga. Eesmärk oli Setomaa rahvusliku tekstiili ajalugu, kompositsioonivõtteid ja tehnoloogiat tundva käsitöömeistri koolitus neile, kes juba tegutsevad või kellest võiks saada käsitööringi juhendaja Piiriveere Liidri piirkonnas. Võib öelda, et selle koolituse raames tehti Setomaal käsitöö ajalugu, sest üle mitmekümne aasta õpetati ja õpiti tegema värvilist seto niplispitsi ja seto naise peavööd. Kuna meil Setomaal enam niplispitsi tehnika oskajaid ei olnud, oleme tänulikud **Eeva Taltsile**, kes vanade pitside järgi nuputas, kuidas seto pitsi kunagi tehti. Eeva väitel on seto niplispits ka maailmas ainulaadne. Seto *päävvüü* tehnikat õpetas **Anna Kõivo**, kes mõtles selle välja vana *päävvüüd* arutades. Lisaks mainitud tehnikatele tegeleti väga paljude erinevate teemadega: seto värviline heegelpits, vööd ja paelad, kangakudumine, seto tikand jne. Viljandi Kultuuriakadeemia poolt

vedas koolitust **Inna Antson**. Koolitust toetas Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond Leader meetme raames.

Tegusa toimetamise tähe all möödusid **Seto Käsitöö suvepäevad** Piusa Ürgoru Puhkemajas ja rahvuslikult korraldasime **Ehtekojad Setomaal**. Obinitsas sai valmistada seto hõbeehteid ja tutvust teha pakutrükiga ning Värskas möödus päev seto tikandiga.

Ilmus Seto Käsitöö Kogo esimene käsitööraamat **Seto lavvaguvüü. Paltseri Üllä. Seto kõlavööd. Ülle Paltser**. Raamat sisaldab kõlavööde kudumise õpetust ning Eesti Rahva Muuseumis talletatud 17 seto vöö tutvustust. Tekstid on kahes keeles, setokeelse tõlke autor on Öie Sarv ja trükise toimetaja ning kujundaja on Maarja Sarv.

Nagu juba traditsiooniks on saanud, osalesime ühise väljapanekuga **Vastseliina Maarahva laadal, Seto Kuningriigipäeva laadal ja Mardilaadal Tallinnas**. Toredaks elamuseks olid ka **Peko etenduste** ajal nädal aega laadapäevi Värskas ja laadareis **Soome**. Lisaks toimus Eesti Käsitöö Majas avatud kahenädalane **Seto Käsitöö Kogo ühisnäitus** ja trükise *Seto Kõlavööd* esitus. Eksponeeritud olid Värskas Käsitööseltsi Kirävüü meeste *kaatsakangad*, suurrätid ja vööd, OÜ Estonian Pottery savipotid, Ülle Paltseri kõlavööd, Merlin Lõivu ehted ja hulgaliselt erinevaid vöö erinevatelt seto vöö valmistajatelt jms.

17.-19. mai toimusid Värskas rahvarõiva teabepäevad, kus pöörati tähelepanu seto rahvariiete valmistamisele, kandmisele, hooldamisele. Käsitööselts Kirävüü korraldas ka läbi aasta erinevaid seto käsitöö näitusi, mida said uudistada kõik huvilised lähemalt ja kaugemalt.

Oleme uhked, et Seto käsitööst oli kuulda ja esemeid näha konverentsil **Ornament- võti maailma**.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

2011. a. jätkus mõnus koostöö meie põhiliste koostööpartneritega: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, MTÜ Setomaa Turism, Setomaa Valdade Liit, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia.

2012. aasta tegevusplaan

Kindlasti osaleme ühise väljapanekuga juba traditsiooniks saanud laatadel-messidel. Jätkub ka büroo ja organisatsiooni arendamine ning käsitöölase ettevõtluse toetamiseks uute teenuste väljatöötamine. Uued võimalused ning eesmärgid vajavad organisatsiooni arengukava koostamist ja Setomaa käsitöö arengukava täiendamist. Kavas on ka järjekordne seto käsitöö näitus Eesti Käsitöö Majas. Suuremaks ettevõtmiseks on kindlasti seto käsitöö garantiimärgi Seto Kimmäs rakendamine ja tekstiili valdkonnas käsitöölistele märgi väljaandmine. Plaanides on ühiselt tutvuda Norra käsitööga ja osaleda sealsel laadal. Suurimaks väljakutseks on Seto Käsitööpiku materjali kogumine ja väljaandmise ettevalmistamine.

TARTUMAA

Käsitööühendused

1. MTÜ TuleLoo	10. Vana-Kuuste Maanaiste Selts
2. MTÜ Jaago Sõbrad	11. Meeksi Maanaiste Selts
3. Kodukultuuri Selts Tõrvandi	12. Käsitööklubi <i>Muksu</i>
4. Ülenurme Käsitöö- ja Rahvuskultuuri Selts Nurmenukk	13. Tartu Puuetega inimeste koja käsitööring
5. Puhja Maanaiste Selts	14. SA Maarja Küla
6. Kõrveküla Naisselts Miina	15. Tartu Käsitööklubi
7. Luunja Maanaiste Selts	16. Tartu Aianduse ja Mesinduse Seltsi kodunduse sektsiooni kangastelgedel kudujate ring Haspel
8. Alatskivi Maanaiste Selts	
9. Vastse-Kuuste Naisteklubi <i>Kolmapäev</i>	

Käsitööettevõtjad

Keraamik Aili Palm
MTÜ Uhti Küla Süda

MTÜ Antoniuse Gild
MTÜ Peipsimaa Külustuskeskus

Käsitöökauplused

1. Tartumaa Käsitöösalong	7. Skizze Tartu
2. Tartu Jaani kiriku käsitööpood	8. Kalda Käsitöö
3. OÜ Liann-Lõngad	9. Linakaubamaja
4. Mon Ame OÜ	10. SA Maarja Küla
5. Pulloveri Pood	11. Kuukivi helmepood
6. Saare Hobu Käsitööpood	

Tartumaa Käsitöö Keskseks Tartu Maanaiste Liit

Ühenduse missioon/tegevuse eesmärk:

Meie ühenduse eesmärk on koondada nii Tartu maakonna kui linna käsitöötegijaid, jagada käsitööalast infot ja korraldada õppepäevi. Koostöösides on ka Valgamaa, Jõgevamaa, Saaremaa, Põlvamaa, Lääne-Virumaa käsitöötegijatega.

Kontaktisik Maire Henno. tel 5562 8457, maireh@yle.edu.ee. Urve Kaasik (TML juhatuse esinaine) tel 5341 2408, maanaine@hotmail.ee

Tartu Riia 140

www.tartumaanaisteliit.ee

2011. aasta suuremad ettevõtmised

18. veebruaril toimus Uhti Avatud Ateljees (Uhti Valges kõrtsis) käsitööfoorum Tartu ja Tartumaa käsitöötegijatele. Käsitöökonkursi *Teeme oma ehte* konkursijuhendi veelkordne tutvustamine, Virve Tuubelilt ettekanne *Ehted läbi ajaloo*. Tartumaa Käsitöö Keskseksi aastaplaani arutelu ja kinnitamine.

Tartumaa Käsitöö Keskseksi traditsioonilise käsitöökonkursi läbiviimine.

2011.aasta teemaks oli *Teeme oma ehte*. Konkursile esitatud parimad tööd kujundati näituseks Tartu Maanaiste Liidu pidulikul emadepäevaüritusel 7.mail Tartu Ülikooli aulas, samas toimus ka konkursi võitjate autasustamine.

Kodukultuuri selts *Tõrvandi* ja Ülenurme Käsitöö- ja Rahvuskultuuri selts *Nurmenukk* kudasid koolinoorte laulupeol *Maa ja ilm* osalejatele kokku 88 istumisalust.

25.juunil külastas Tartumaad Hollandi delegatsioon, neile tutvustati ka kohalikku käsitööd ja selle tegijaid.

2011.a jätkus Tartu Maanaiste Rahvakooli ehtekursus, õpetajaks Aire Hulkko Valgamaalt. Kursus algas 2010. a ning jätkub käesoleval aastal.

14.oktoobril toimus Tartus IX Baltimaade maanaiste konverents, selle raames avati Tartumaa Käsitöösalong.

22. oktoobril ERM-is Tartumaa EHTEKODA (vt TuleLoo aastaaruannet)

Novembris osalemine Mardilaadal. Tartumaa käsitöötegijatega pealinna käsitöökaupluste ja Mardilaada ühiskülastus.

Detsembris õppepäevade sari *Rahvuslik motiiv kaasaegses käsitöös*, koolitajaks Aire Hulkko Valgast.

Tartumaa Käsitöösalongi jõulunäitusel 19.-21. detsembril osales suur osa TML-i liikmesseltside esindajaid. <http://www.tartupostimees.ee/674304/vaart-sokke-jatkub-paljudesse-kingikottidesse/>

Regulaarsed õppepäevad toimusid aastaringselt Kõrvekülas, Puhjas, Ülenurmes.

Mitmete seltside (Kõrveküla NS *Miina*, Kodukultuuriselts *Tõrvandi*, Ülenurme Käsitööselts)

osalesid erinevatel laatadel ja näitustel ning korraldasid erinevatel üritustel käsitöö õppetubasid.

Ülenurmes toimuvad igal kolmapäeval (välja arvatud suvekuudel) käsitöötegijate kokkusaamised, kus õpitakse-õpetatakse mõnd uut käsitöövõtet.

Kord kuus laupäeviti Ülenurmes Lapiklubi – kogunevad piirkonna lapitööhuvilised. Info käsitööürituste kohta antakse edasi operatiivselt meilitsi, huviliste andmed on koondatud teemade kaupa infolistidesse.

Koostatud on infotrükis *Ring ümber käsitöö* - Tartumaa ja Tartu. Trükisesse on koondatud piirkonna käsitöötegijate ja -müüjate kontaktandmed, samuti käsitöö- ja kunstitarbeid müüvate kaupluste andmed.

Tartu Maanaiste Rahvakooli käsitöökursuse raames algas 2010 sügisel koolitus Ülenurmes, kursus jätkus aastal 2011. Koolitaja Aire Hulkko Valgast.

Mitmes TML-i liikmesseltsis korraldati vähemalt üks paikkondlik käsitöönäitus, mille käigus jagati huvilistele ka infot erinevate käsitööliikide ja -võtete kohta.

Iga kuu teisel laupäeval tegutseb Ülenurmes Lapiklubi, kus käib koos huvilisi Tartust ja Tartumaalt, isegi Võrumaalt.

Alates novembrikuust 2009 iga kuu esimesel pühapäeval kogunevad Ülenurmes Tartumaa isetegijad (vt www.isetegija.net). Igal õppepäeval õpitakse mingeid käsitöövõtteid.

Koostöö. Tihedad koostöösidemed MTÜ-ga TuleLoo, SA-ga Eesti Agrenska fond, Tartu Käsitööklubiga. Tartumaa Käsitöö Keskseks on loonud kontaktid Tartu Puuetega Inimeste Kojaga, Kalda ja Tähtvere päevakeskusega, Tiigi Seltsimajaga, Tartu Aiandus- ja Mesindusseltsi kangakudumisringiga, Tartu MTÜ-ga Iseseisev Elu. Pidev ja kauaaegne on koostöö TML-i kuuluvate seltside vahel. Väga viljakas on koostöö Eesti Rahva Muuseumi ja Eesti Põllumajandusmuuseumiga.

Aasta tähtsündmuseks oli Tartumaa Käsitöösalongi avamine Tartus Riia 140.

2012. aastaplaan

2012. aastal jätkame kõigi traditsiooniliste ettevõtmistega – koolitused, kursused, näitused erinevates TML-i piirkondades, osaleme laatadel ja käsitöistel ettevõtmistel.

Traditsiooniliselt korraldab TML maikuus TÕ aulas emadepäevaürituse, kus eksponeeritakse ka käsitöökonkursi töid ning autasustatakse võitjaid.

Käsitööaastasse on planeeritud vähemalt 2 käsitööde näitus-müüki.

Jätkub Tartumaa Käsitöösalongi sisustamine, selle tutvustamine ja koostööpartnerite otsimine.

MTÜ TuleLoo

Loodud 2009. aastal eesmärgiga hoida ja anda edasi rahvuslikku kultuuripärandit ning edendada käsitöolist ühistegevust. Ka paneme oma töös rõhku käsitööettevõtjate vaheliste kontaktide loomisele ja tihendamisele.

Kontaktisik Aili Palm. Tel 53428659, ailipalm@hotmail.ee

2011. a tegevusaruanne

Laadad, sündmused

14. jaanuaril anti MTÜ TuleLoole üle Eesti Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupi tänukiri koos stipendiumiga käsitööalase panuse eest Tartu maakonnas.

7. mail osalesime Tartu kevadlaadal.

11. ja 12. juunil käisime oma käsitööd pakkumas Jõgeval, Naiste Tantsupeol.

22.-24. juulil osalesime Tartu Hansapäevadel.

10.-12. novembril osalesime Mardilaadal.

MTÜ TuleLoo esindajana osaleb Merle Ilm projektis *Kaasav Kultuurikorraldus Tartumaal*. Tartumaa Kultuurikojas esindab ta käsitöoliste huve.

MTÜ TuleLoo ja tema liikmete osalemised näitustel

Eesti Suursaatkond Kopenhaagenis vahendas nelja Aili Palmi keraamikanäitust Taanis, Aili Palmi pitskeraamika, fotonäitus, 2 keraamikanäitust.

Aprillis Tartu Maanaiste Liidu konkurssnäitusel *Teeme oma ehte* osalesid Malle Käos ja Aili Palm.

Tartu Laulupeomuuseumis, Tartu Käsitööklubi konkurss-näitusel *eesti-oma-ehe* osalesid Malle Käos ja Aili Palm.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu konkursi *eesti-oma-ehe* näitusel Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis osalesid MTÜ TuleLoo, Angela Sööt ja Malle Käos.

Juulis sai näha Aili Palmi keraamikanäitust *Niplispits savis* rahvusvaheliste niplispitsipäevade raames Pärnus.

Tartumaa muuseumi näitusel *Tartumaa pensionäride käsitöö* osales Elli Aus.

ERKL Käsitööpäevadel 2011 Põltsamaal ülelinnalisel lapitekinäitusel osales Malle Käos.

2. septembrist kuni 22. oktoobrini Tartumaa Muuseumis toimunud näitusel *Mu elu kaunimad ehted* osales Elli Aus. Näitusel eksponeeriti ka MTÜ TuleLoo ühistööd *Helmevakk*.

Viljandis Eve kunstisalongi näitusel eksponeeriti Elli Ausi süstikpitsist ehteid.

Detsembrikuus osales Merle Ilm Kanepi valla 20. aastapäeva käsitöönäitusel.

Meeli Pärtelpoja nukumajade konkursi auhinnatööd näidati Tallinna Lastemuuseumi korraldatud nukumajade näitusel. Kaunist nukumaja sai vaadata ka Pihkva nukumajade näitusel.

Osalemised konkurssidel

Märtsis osalesime Eesti Rahva Muuseumi konkursil *Minu lemmik ERM-i kogudes*. Meie lemmik oli kaunilt kirjatud õllekapp. Valmisid pakutrukitehnikas torulott-kaelussallid. Konkursil osalesid oma loominguga ka Merle Ilm ja Tiiu Orgmets.

Aprillis Tartu Maanaiste Liidu konkursil *Teeme oma ehte* jõudsid auhinnalistele kohtadele Malle Käose (I) ja Aili Palmi (I, II) tööd.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu konkursile *eesti-oma-ehe* saadetud helmevaka helmekeed pälvisid ajakirja *Käsitöö* preemia ning jõudsid näitusele Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriisse. Näitusele jõudsid ka Angela Söödi ja Malle Käose tööd. Malle valmistatud ehe *Tigu* sai III koha ehete kategoorias.

Võrtsjärve Sihtasutuse meenekonkursil *Võrtsjärve suveniir* 2011 hinnati II koha vääriliseks Tiiu Orgmetsa konkursile esitatud töö.

Koolitused, töötoad

29. aprillil oli ERM-i Näitusemaja töötoas Tartu ja Tartumaa XI noorte laulu- ja tantsupeole minevate kollektiivide juhendajatel võimalus osaleda MTÜ TuleLoo läbiviidud õpitoas, kus valmisid rahvariie ja juurde sobivad helmekeed.

18. juunil viisime Võrumaal läbi kuivviltilmise ning paeltepunumise õpitoad.

1. septembril osalesime Tartu kesklinnas toimunud Tarkusepäeval, kus reklaamisime 22. oktoobri Ehtekoda. Huvilised said tasuta osaleda paelte punumise töötoas.

10.-12. novembrini õpetasime Mardilaadal valmistama puidust pudinaid.

27. novembril viisime läbi helmekeede ja kuivviltilmise õpitoad Elva huviala- ja kultuurikeskuses **Sinilind**.

Keskkonnamessil, rahvakultuuri ühisekspositsioonialal tutvustasime MTÜ TuleLoo tegevust.

25. novembril alustasime kirivöökoolitusega.

Kirjastamine

Liana Roosi ehteid tutvustatakse raamatus *30 rahvuslikus stiilis ehet*.

Kadri Tomassonil ilmus raamat *Teeme koos. Paeluvad paelad*.

Õppimine ja enesetäiendamine

TuleLoolased õpivad kogu aeg. MTÜ loomisaegadest alates kogunetakse vähemalt kord kuus, et õppida midagi uut, katsetada ühisaruteludes tekkinud ideid ja siis need koos reaalsuseks muuta. Torulott-kaelussallid, riidepuud, helmevakk koos helmekeedega on vaid mõned näited

meie ajurünnakute tulemusel reaalsuseks saanud käsitöoesemetest. Meie liikmetele on oluline enesetäiendamine ja omandatud käsitööoskuste edasiandmine.

Osa on võetud *eesti-oma-ehe* õppepäevast Eesti Rahva Muuseumis, Tartumaa Rahvakultuuri Keskseksi ja ERM-i Tartu Rahvarõivakooli lõpetamisest, kostüümide esitlusest. On kuulatud Marju Kõivupuu, Reet Piiri, Virve Tuubeli ja Anne Kalvi loenguid.

Angela Sööt ja Kati Kibena osalesid rahvusvahelisel CREAENT üritusel *Networking event for young creative entrepreneurs*.

25. augustil toimus õppereis Riiga, kus külastasime käsitöökauplusi, -poode ja muuseume.

Tuleloolased külastasid ühiselt näitust *Mu elu kaunimad ehted* Elvas Tartumaa Muuseumis.

Põhjalik uurimistöö ERM kogudes, sobivate helmeste otsingud erinevatest müügikanalistest, õppimised, katsetamised üheskoos on andnud kindluse helmekeede valmistamist ka teistele huvilistele õpetada.

Meie liikmed on sel aastal end täiendanud 21 erineval koolitusel.

Osalemine ühissetevõtmistes, MTÜ ja tema liikmete koostööpartnerid

MTÜ liige Leelo Muru oli üks, kes koordineeris *Ehe maa ja ilm* projekti Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA-s. Tuleloolane Malle Käos osales vabatahtlikuna istumisaluste valmistamise talgutel, kaasates endaga 4 talgulist Tartu Puuetega Inimeste Kojast.

MTÜ TuleLoo esindaja osales 18. veebruaril Tartu Maanaiste Liidu EV aastapäevaüritusel Uhti Avatud Ateljees.

Koostöös Tartumaa Rahvakultuuri Keskseksiga viidi 21.-25. märtsil läbi pärimuspäevad, kus käsitööosa juhendas MTÜ TuleLoo.

29. aprillil osalesime Eesti Rahva Muuseumi ja tema Sõprade Seltsi teabepäeval *Kuidas rahvariideid õigesti kanda*. Soovijatel oli võimalus osaleda MTÜ TuleLoo läbiviidud õpitoas, kus valmisid rahvariide juurde sobivad helmekeed.

Aili Palm osaleb Ülenurme Käsitöö- ja Rahvuskultuuri Seltsi Nurmenukk ning Seto Käsitöö Kogo tegemistes.

XVI Käsitööpäevadel Põltsamaal 25.-26. juunil osales Eesti Lapitöö Seltsi liikmena Malle Käos, näidates nii lapitekke kui ka lapitehnikas rõivaid.

Põltsamaa Käsitekoja liikmed olid mõnusad kaaslased meie reisil Lätimaale.

Suhted on loodud äsjaavatud Jõgeva Käsitöökojaga.

Kadri Tomasson osaleb aktiivselt Isetegijate ühenduses.

10.-11. juunil osalesime ehtefestivalil Tartu Loomemajanduskeskuses.

Elli Aus juhendab Elva käsitööklubi Nobenäpp.

Malle Käos juhendab Tartu Puuetega Inimeste Kojas käsitööringi.

22. oktoobril Tartumaa ehtekoda korraldasid koostöös Eesti Rahva Muuseum, Tartumaa Käsitöö Keskseksi, Tartu Käsitööklubi, MTÜ TuleLoo, Ülenurme Käsitöö- ja Rahvuskultuuri selts *Nurmenukk*. Toetasid Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit.

Ehteaastast tehti kokkuvõtteid 15. detsembril koos Tartu käsitööklubilastega Tiigi Seltsimajas.

Angela Sööt ja Kadri Tomasson olid projekti *Käsitööga tööle 2* Tartu grupi tugiisikud.

2012. aasta tegevusplaan on seotud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu aastateemaga

Taimest tulnud:

Jaanuaris jätkus kirivöökoolitus.

21. jaanuaril osalemine *Taimest tulnud* õppepäeval ERM-is.

Jaanuar-märts niplispitsikoolituse läbiviimine.

Uurimistööd Eesti Rahva Muuseumi kogudes. Praeguse Tartumaa paikkondliku eripära otsimine ja väljatoomine, lähtudes kihelkondlikust taustast. Seoses taimeaastaga uurime taimse materjali kasutamist käsitöös.

Mõttetalgud TuleLoo omatoodete väljamõtlemiseks. Omatoodete valmistamine, realiseerimise korraldamine.

Maikuus Tartumaa käsitöölaliste õppereis Gotlandi saarele (koordineerib TuleLoo).
Osalemine *Taimest tulnud* Tartu näitusel.
Osalemine *Taimest tulnud* vabariiklikul konkursil.
MTÜ sisekoolitus. Vitssõle valmistamine. Juhendab Angela Sööt.
Oktoobris üleriigiline käsitööpäev Taimest tulnud, käsitöökojad üle maa.
Osalemine *Mardilaadal*, õpituba teemal *Taimest tulnud*.
Jätkame TuleLoo kodulehe ja blogi täiendamisega.
Kord kuus teeme üheskoos käsitööd.
Jätkub osalemine Tartumaa Kultuurikoja töös.
Tartumaa käsitöölaliste aastalõpu ühisüritus, *Taimest tulnud* aasta lõpetamine.

Tartu Käsitööklubi

Konkurss-näitus *eesti-oma-ehe* (Tartu piirkondlik eelvoor) Tartu Laulupeomuuseumis 25. märts kuni 1.mai.
Ehtekoda Eesti Rahva Muuseumis (koostöös TuleLooga) 22. oktoobril.

Tartu Puuetega Inimeste Koja Käsitööring

Koos käidi käsitööd tegemas 40 korda, igal esmaspäeval 3,5 tundi, samuti käidi laatadel oma käsitööd müümas.
Aasta jooksul toimus 4 näitust: aprillis TPIK ruumides, juunis ERM-is, novembris Tamme raamatukogus, detsembris TPIK ruumides.

Tartu Aianduse ja Mesinduse Seltsi kodunduse sektsiooni kangastelgedel kudujate ring Haspel

7.-9. detsembril suur käsitöö aastalõpunäitus Tartus EAMS-i majas.

Tartumaa aastaaruande koostas Maire Henno.

VALGAMAA

Käsitööühendused

1. Helme käsitööseltsing	9. Palupera Käsitöökoda
2. Hummul Rahvamaja Käsitööring	10. Riidaja Kultuurimaja
3. Karula Naisselts MTÜ	11. Sangaste Käsitööseltsingu Maja
4. Karula Kultuuriselts	12. Tsirguliina Rahvamaja
5. Lüllemäe Rahvaõpistu MTÜ	13. Tõrva Kunstistuudio MTÜ
6. Otepää Naisselts MTÜ	14. Tõrva Puuetega Inimeste Liit (TPIL)
7. Otepää Aianduse- ja Mesinduse Selts MTÜ	15. Valga Linna Pensionäride Liit
8. Otepää Gümnaasiumi Kunstikodu	

Käsitööettevõtjad

1. Aivar Aan FIE	8. Käsitöökelder MTÜ
Aivar Rožanov FIE	9. Maavillane MTÜ
2. Ann MLT OÜ	10. Mart Salumaa FIE
3. Brigita Morožova FIE	11. Silva Stepanova FIE
4. Goldstock OÜ	12. Zacman Grupp OÜ
5. Karukäpp MTÜ	13. Techne Töökoda AS
6. Koidu Lainevee FIE	14. Virve Niilisk FIE
7. Kuno Paimre FIE	

Käsitöökauplused ja infopunktid

1. MTÜ Käsitöökelder. Käsitööpood. Kesk tn.11, Valga. Infopunkt
2. Anni Butiik Otepääl Käsitöö ja suveniirid, Lipuväljak 5, Otepää. Infopunkt
3. MTÜ Käsitöökoda Taagepera lossi juures. Taagepera skj, Valgamaa

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskseks

Ühenduse tekke motivaatoriks oli viis aastat tagasi Valga maakonna päeva korraldamine mardilaadal Tallinnas. Õnnestunud ettevõtmine viis selleni, et 1. märtsil 2005 loodi Valga linnas Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskseks (VRKK).

Kontaktisik Marge Tadolder, 56 466 270 annmlt@hotmail.ee,
Munamäe 18-5, Otepää 67403

Käsitöökelder MTÜ

Käsitööinkubaatori järglane. Tegutses algselt Valga Raekoja keldris. Alates 2006 aastast Valga kesklinnas Kesk tn.8.

Käsitöökeldri eestvedamisel on osaletud kõigil käsitööliidu poolt korraldatud konkurssidel, kus maakonna käsitöömeistrid on saavutanud mitmeid auhinnalisi kohti. Samuti on Käsitöökeldri eestvõtmisel läbi viidud maakondlikud konkursid. Pidevalt korraldatakse õpitubasid ja viiakse läbi õppusi. Kauplusesse võtame müüki ja müüme Valgamaa käsitöömeistrite töid, osaleme käsitööpäevadel ja -laagrites. Aitame kaasa Valga linnaürituste organiseerimisel. Valmistame omanäolisi meeneid Valga Maavalitsusele.

Kontaktisik: Mai Norman tel: 55 915 446; mainorman@hotmail.ee
Kontaktaadress: Spordi 4-4, Valga 68207

Ann MLT OÜ

Asutatud 27. 04. 1993.a.

Kontaktisik Marge Tadaolder Tel: +372 56 466 270; margetadolder@gmail.com
Munamäe 18-5, Otepää 67403

Tegeleb väikekudumite tootmise, piirkondlike rahvarõivaste valmistamise, suveniiride, käsitöö ja -tarvikute müügiga. Esinduskauplus *Anni Butiik* asub Otepää, Lipuväljak 5.

Helme Käsitööseeltsing

Toimetab Helme päevakeskuse juures. Valmistatakse kauneid käsitööesemeid ja korraldatakse näituseid. **Kontaktisik Juhendaja Laine Vettik** tel: +372 5268628

Karukäpp MTÜ

Loodud aastal 2003 sooviga koondada käsitööst huvitatud inimesi, kellega üheskoos oma tegevuse kaudu säilitada käsitöötraditsioonide järjepidevust. MTÜ Karukäpp õpetab valmistama erinevaid käsitöötehnikaid nii omatarbeks kui elatise teenimise eesmärgil. Korraldatakse õppepäevi, koolitusi ja näituseid ning osaletakse välimüükidel nii Eestis kui välismaal. 2011. aastal andis MTÜ Karukäpp EAS-i toel välja väga populaarseks osutunud sokikalendri, mis sisaldab ka mustreid ja tööjuhiseid.

Kontaktisik Mari Möttus. Tel: 52 76 551; mari54@hotmail.ee , Silvia Mägi tel: 524 7170;
silvia.magi@mail.ee; Tiiu Vutt tiuu.vutt@gmail.com

Otepää Naisselts MTÜ

Kontaktisik Riita Aader. Tel. 533 266 79; riitaaader@gmail.com

Taasasutatud 20. augustil 1999. aastal 1931. aastal tegutsenud samanimelise organisatsiooni jätkuna, tegutseb mittetulundusühinguna ning on avatud kõigile teotahelistele ja aktiivsetele inimestele.

Põhitegevuste hulka kuulub suurel määral heategevus. Oma hõlma alla on võetud Kuigatsi lastekodu endised kasvandikud, kes tänaseks päevaks pole küll enam lapsed, kuid vanemateta kasvanuna ja erivajadustega, vajavad siiski teatud tuge elus toimetulekul. Neile korraldatakse sündmusi tähtpäevade tähistamisel, suve- ja loovuslaagreid, ekskursioone ja materiaalse abi programme abiks oma elu sisseseadmisel. Korraldatakse koolitusi nii oma liikmeskonnale kui ka laiematele osalejate gruppidele. Aastate pikkune on koostöö Soome Martade ja Kinnasnaistega.

Naisselts on mitmeid aastaid Otepää Käsitöölaada peakorraldajaks ning traditsiooniks on saanud ka mitme teise käsitöölaada korraldamine Otepääl, muuhulgas Talvepealinna käsitöölaad. Töötab käsitööring, kus võivad osaleda kõik soovijad.

Otepää Gümnaasiumi KunstiKodu

Asutatud 2010 - on paik, kus saab võtta aja enda tarbeks ja nokitseda, pliiats või pintsel käes. Vanus pole oluline, ei pea olema kunstnik ega pea oskama ilusti joonistada, peaks olema sisemine soov ja tahtmine kunstiga tegeleda. See on üks viis oma igapäevased mured ja tegemised unustada ning lihtsalt olla ja millegi kallal nokitseda.

Kunstikodu mõiste: paljulapseline huvitav perekond, kes ei kraakle, kellega on huvitav ning inspireeriv koos olla ja kellele saab muret kurta.

Korraldab kursuseid igale vanuserühmale.

Kontaktisik Ave Kruusmaa. Tel: 51 68 349 avekruusmaa@gmail.com

Tõrva Kunstistuudio

Asutatud 2006 Kunstistuudio kuulub Tõrva kultuurimaja juurde ning pakub kunsti ja käsitöö alast huvitegevust erinevatele vanusegruppidele.

Kontaktisik Carmen Põldsalu tel: 76 65 332,

Lüllemäe Rahvaõpistu

Alustas tegevust 1. detsembril 1995. aastal, eesmärgiks: areng õppimise kaudu. Üheks osaks LRÕ tegevusest on rahvuslikud käsitööd- lapitehnika ja viltimine. Lisaks koolitustele on suur osa ka kunstil ja rahvuslikul käsitööl ja selle turustamisel. 2011 aastal esindas Lüllemäe Rahvaõpistu Valgamaad Soomes Mardilaadal ja Londonis Jõululaadal.

Kontaktisik Ene Kaas. Tel: 533 01 511; enekaas@gmail.com

<http://www.opistu.eu>

2011. aasta tegevusaruanne

Jätkuvalt püüdsime leida vahendeid seltsimaja renoveerimise jätkamiseks ja sisetööde tegemiseks. Korraldasime talgud maja ümbruse korrastamiseks ehitusprahist. Jätkus traditsiooniline maakonna rahvakultuuri edendajate tunnustamine pärandihoidja sõlega. Toimus Nipernaadi konkurss leidmaks maakondlikku suveniiri ja osaleti konkursil *eesti-oma-ehe*.

Augustis sai teoks taas Otepää Naisseltsi eestvedamisel Otepää käsitöölaad ja 8. oktoobril toimus käsitöömeister Aveli Kikkatalo personaalnäitus Otepää AMS-i majas.

XI Noorte Laulu- ja Tantsupeo raames osalesid Valgamaa noored seitsmes erinevas valdkonnas toimunud konkursil, kus oldi väga edukad ja mitmed tööd leidsid vabariikliku komisjoni poolt äramärkimist.

Konkursside kokkuvõttena sai novembris Valga Muuseumis teoks näitus *Maa ja Ilm*, kus olid esindatud kõik konkurssidel osalenud tööd. Näituse avamisel tunnustati osalejaid ja nende juhendajaid.

22. oktoobril toimus koostöös ERKLga üleriigiline ehtepäev, kus Valgamaa eri paigus viidi ellu 8 eriilmelist ehtekoda.

VRKK aitas kaasa juunis Valga-Valka linnapäevade korraldamisel ja oli käsitöölaada ning

võistukudumise eestvedaja. Samuti viisime läbi traditsioonilise Mihklituru Valgas, kus toimus ka leivaküpsetamise konkurss, laste joonistuste võistlus, näomaalingud ja käsitööõpitoad. Koostöös Ann MLT, Nuustaku seebid, Maavillane MTÜ ja Karula Naisseltsiga osales Lüllemäe RÕ Soome Mardilaadal ja Londonis Jõululaadal.

Jätkus koostöö käsunduslepingu alusel Valgamaa Omavalitsuste Liiduga koordineerimaks maakonnas erinevaid kultuurisündmusi. VRKK oli koostööpartneriks järgmiste kultuurisündmuste ettevalmistamisel ja läbiviimisel:

- I naiste tantsupearv koordineerimine ja ettevalmistus.
- Rahvamajade suvekool Ida-Virumaal
- Valga vokaalansamblite päev.
- Lõuna-Eesti memme-taadi suvepidu Otepääl.
- Memmede talvine tantsupäev Tõrvas.
- Hõimupäevad Sangastes.
- Puka öölaulupidu – ühislaulmine.
- Valgamaa laulu- ja tantsupidu.
- Pärimuskultuuri kursus Sangastes.
- Mentorkoolitused.
- Kultuuritöötajate õppepäevad ja õppereis Hiiumaale ning tunnustamine.

2011. aasta õnnestunumaisks ettevõtmisteks võib lugeda XI Noorte Laulu- ja Tantsupearv raames toimunud konk urssidest osavõttu ja kokkuvõtvat näitust Valga Muuseumis ning 22. oktoobril toimunud ehtekodasid. Lüllemäe RÕ osales Hansapäevadel ning laiendas ettevõtjate ja käsitöölise võrgustikku.

Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupilt pälvis 2011 aasta elutööpreemia VRKK juhatuse liige Eha Kotov ja aastapreemia kultuuri vallas Kaja Papagoi.

Takistuseks tegevusele on oma maja/ruumide puudumine, kus kokku tulla, õppepäevi korraldada ja koordineerida keskselt tegevust. Seltsi tegevust pärssivaks on ka uute liikmete vähesus - vajadus värvata seltsile uusi liikmeid ja tuua seeläbi uusi ideid VRKK arendamiseks ja tegevuse jätkamiseks.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

ERKL, ERRS, Valgamaa Omavalitsuste Liit, KOP, Kultuurkapital, Kultuurkapitali Valgamaa, Ekspertgrupp, Käsitöökelder MTÜ, Karula Naisselts, Lüllemäe Rahvaõpistu MTÜ, Metspipar OÜ, Nõuni Maanaiste Selts, Otepää Kultuurikeskus, Otepää Naisselts, Otepää Vallavalitsus, Rahvakultuurikeskus, Valga Linnavalitsus, Valga Maavalitsus, Valgamaa Naisühenduste Ümarlaud, Valga Puuetega Inimeste Koda , Ann MLT OÜ, Nuustaku seebid, Maavillane MTÜ.

2012. aasta tegevusplaan

- Jätkub rahastamisvõimaluste otsimine seltsimaja renoveerimise jätkamiseks ja sisetööde tegemiseks.
- Pärandihoidja sõlega rahvakunsti edendajate tunnustamine
- Osalemine konkursil *taimest tulnud*
- Valga-Valka Linnapäevadel käsitöölaada läbiviimine
- Mihklituru organiseerimine ja läbiviimine s.h. leivaküpsetamiskonkurss
- Mentorkoolitused (rahvatants, rahvamuusika) – 5
- Infopäevad kultuuritöötajatele – 3
- Memmede tantsupäev 3.03
- Memme-taadi suvepidu Põlvas 27.05
- Valgamaa laulu- ja tantsupidu Ma ise ilu tegija 2.06
- Kagu-Eesti tantsupidu (sh eelproovid maakonnas (17.03) Põlvas 9.-10.06

- Soome-Eesti tantsupeo eelproovide läbiviimine maakonnas 11.03
- Rahvamajade suvekool Valgamaal (informeeriv) 7.-9.08
- Käsitööpäev maakonnas 27.11
- Informatsiooni vahendamine, valdkonna tegijate nõustamine, koostöö vabariiklike keskseltsidega- pidev

VILJANDIMAA

Käsitööühendused

Maakonna rahvamajade juures töötab 13 käsitööühendust: Viiratsis, Sürgaveres, Uue-Karistes, Karksi-Nuias, Õisus, Paistus, Holstres, Kõpus, Võhmas, Suure-Jaanis, Paalas, Vastemõisas, Abjas.

Maanaiste ühenduste ja külaseltside juures tegutseb arvatavasti teist samapalju tegijaid.

Käsitööettevõttjad

1. MTÜ Bonifatiusse gild. Kehakattetöökoda, ehtekoda, vitraažikoda, lapikoda, vildikoda, käsitöökauplus. Kursused ja õppepäevad.
2. MTÜ Eesti Haabjaselts. Haabja ehituse ja kasutuse tutvustamine, ühepuupaatidega seonduvale elulaadile ja käsitööoskustele kaasaaitamine.
3. OÜ Rorge. Eesti suurim mõisasepikoda.
4. MTÜ Koordikoda. Rahvuslikud sisustustekstiilid, rõivad.
5. Krisanne OÜ. Rahvariiete, linaste esemete, stiliseeritud riiete ja käsitööesemete valmistamine ja müük.
6. Lapi – ja linakoda Olustvere mõisas. Avatud ateljee, kursused, õpitoad, müük.
7. Klaasikoda Olustvere mõisas. Avatud ateljee, kursused, õpitoad, müük.
8. Keraamikakoda Olustvere mõisas. Avatud ateljee kursused, õpitoad, müük.
9. Lossi Gild MTÜ. Käsitöö õpitubade korraldamine. Arhailised tekstiilitööd, muinasrõivad, tekstiilitooted.
10. MTÜ Lõuna-Mulgimaa Kunsti- ja Käsitöökoda. Keraamika, nahkehistöö, viltimine, maalimine, siidimaal, portselanmaal.
11. MTÜ Mulgi Ukuvakk. Rahvuslik käsitöö.
12. MTÜ Rahvusliku Ehituse Selts. Eesti rahvusliku ehitus- ja puutöönduskultuuri hoidmine ja edendamine.
13. Tarvastu Käsitöökoda. Käsitöökursused, käsitöö müük, näitused.
14. MTÜ Töötoad. Rahvariideselikud ja vööd, kaltsuvaibad, telgedel kootud tekstiilid, puidust valmistatud töövahendid.
15. Viljandi Aianduse ja Mesinduse Selts. Telgedel kudumine, silmuskudumine.
16. MTÜ Viljandi Käsitöökoda. Rahvuslik käsitöö, kudumid, rahvariided jne.
17. FIE Piret Ant. Puidust dekoratiiv- ja tarbeesemete valmistamine, käsitöö müük.
18. FIE Mirja Arm. Lambakasvatus, villased masinkootud sokid, kindad käsitsi tehtud tikandiga.
19. FIE Toomas Jugaste. Käsisepp.
20. FIE Maie Roosimaa. Heegeldatud peakatted, linikud, kotid, kübarad, pitsid.
21. FIE Tõnis Salong. Sepatööd, rauatööd.

Veel on maakonnas hulk tegutsevaid käsitöömeistreid, lähemalt www.vmrky.ee

Käsitöökauplused

1. Viljandi käsitöökoda, Lossi tn. Viljandis
2. Käsitöökauplus, Tartu tn. Viljandis
3. Käsitöökauplus, Tartu tn. Viljandis
4. Käsitöökauplus, Jakobsoni tn. Viljandis
5. Antvärk Võhmas

6. Maive Käsitöö, Suure-Jaanis
7. Heimtali Muuseumis
8. Olustvere mõisas erinevad käsitöökojad-müügipunktid

MTÜ Viljandimaa Rahvakunstiühing

Septembris 2010 tähistasime ühingu 20. tegevusaastat. Meie ühingusse on koondunud hulk aktiivseid käsitöömeistreid kogu maakonnast. Koos viime läbi maakondlikke ja piirkondlikke üritusi, tunnustame tublimaid meistreid. Meie tegevust juhib kolmeliikmeline juhatus. Juhatuse esimeheks ühingu loomisest kuni siiani on olnud Leida Mägi. **Kontaktisik Leida Mägi.** Tel. 5290617, rahvakunst@hot.ee Tallinna 5 Viljandi 71020.

2011. aasta tegevusest

Kogu maakonnas viisime läbi käsitööpäevi, näitusi, koolitusi, õpiringe. Suurimad ettevõtmised läbi aastate on olnud aprillikuu algul toimuv maakondlik rahvakunstpäev ja detsembrikuus toimuv üle-eestiline käsitöömess. 9. aprillil toimus juba **15. Rahvakunstpäev**, kus peateemaks oli *eesti-oma-ehe*. Väljas olid näitused, töötasid õpitoad, toimusid seminarid, esinesid taidlejad, tähistasime oma ühingu 20. tegevusaastat, tunnustasime parimaid. Kuulutasime välja Viljandimaa rahvakunstimeistri 2011 ja selle sai tekstiilikunstnik Hilda Pidim Abjast. Preemia 640 € pani välja Viljandimaa Omavalitsuste Liit.

16-17. detsembril toimus **16. Viljandi Käsitöömess** spordihoones. Üle 80 käsitöömeistri ja talitoiduvalmistaja üle Eesti pakkus oma tooteid. Külastajaid oli veidi alla 3000. Üritus läks korda, mess on leidnud nii viljandimaalaste kui ka kaugemalt tulijate hulgas suure populaarsuse.

Rahvakunstiühingu juures töötab koolituskeskus, kus toimuvad kursused ja õpiringid. Oleme liitunud Eoropa Liidu Sotsiaalfondi ja Eesti riigi poolt rahastatava programmiga *Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes* 1.1.0603.08-0002, mille raames toimuvad tasuta kursused.

Viisime läbi järgmised kursused: taaskasutusmaterjalid lapitöös, käsitöötoote arendus ja müük, trükipakkudega trükkimine, ökoloogiline mõtlemine ja taaskasutus, väikeettevõtluse alused ja selle raamatupidamine, jõulukaunistuste valmistamine ja mitmed teised käsitööalased kursused.

Ühingul on head koostööpartnerid Viljandimaa Omavalitsuste Liit, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Viljandi käsitöökoda, Viljandi kultuurimaja, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Eesti Vabaharidusliit.

Meie suurimaks probleemiks on vähene raha. Oma igapäevatööks rendime ruume, kasutame internetti ja telefoni, kõik see nõuab kulutusi. Pidevat rahastamist meie tegevusele ei ole. Projektide kirjutamisega oleme oma ürituste läbiviimiseks abi saanud Kultuurkapitalilt, Viljandi Linnavalitsuselt, Viljandimaa Omavalitsuste Liidult, Rahvakultuurikeskusest, Kohaliku Omaalgatuse Programmilt.

2012. aasta suuremad üritused

31. märtsil Maakondlik 16. rahvakunstpäev Viiratsi rahvamajas

13. augustil Valve Alamaa 80. juubeli näitus *Tikitud tekid* Viljandi muuseumis

14.-15. detsembril 17. Viljandi käsitöömess spordihoones

Pidevalt toimuvad koolitused, maakonna rahvamajades viiakse aasta ringi läbi käsitöönäitusi, käsitööpäevi, konsultatsioone, õpiringe.

VÕRUMAA

Käsitööühendused

Vt. ka eraldi Setomaa aruannet

1. MTÜ Näputüüselts	7. MTÜ Hauka Kunsti- ja Käsitööselts
2. Aila Näpustuudio	8. MTÜ Kuldre Käsitöötare
3. MTÜ Vastseliina Käsitööühing	9. Urvaste Naisselts
4. Vana-Vastseliina Külaselts	10. Tsooru Naisselts
5. Sulbi Maarahva Selts	11. Haanja Naisselts
6. MTÜ Boose Naisselts	12. Lasva Käsitööselts

Käsitööettevõtjad

1. OÜ Vestra	4. FIE Kati Hirsnik
2. OÜ Võru Ukuharu	5. Carmen Küngas Rahvrõivad
3. FIE Aino Tamberg	

Käsitöökauplused

1. Aino Kunstipood	4. Käsitöökauplus Kodukootud
2. Käsitöökauplus Must Kass	5. FQDesign Käsitööpood
3. Käsitöötarvete kauplus Höbenöps	6. Piret Pilbergi kauplus-salong

Infopunktid

Võru linnas on käsitööliste kokkusaamise kohaks Kreutzwaldi muuseumi teemaja, kus toimuvad projekti *Käsitööga tööle 2* tootearenduskoolitused, MTÜ Näputüüselts kokkusaamised ja erinevad käsitöö töötoad. Samuti saab sealt infot käsitööga seotud ürituste ja käsitööliste kohta.

Palju on abi Võro Instituudi, MTÜ Näputüüseltsi, Orava Maanaiste Seltsi ja Võro Seltsi ühisprojekt *Kultuuriliste ootuste kaardistamine võru kultuuri- ja keeleruumis ja Vana Võromaa käsitöökogu loomine* andmebaasist, kust on võimalik leida infot kohalike käsitööliste kohta.

Arvestatav info liigub suuliselt. Rahvakultuuri spetsialist Maie Pau edastab talle saabunud teated. Võrumaa Arenguagentuur jagab infot erinevate koolituste kohta. Samuti levib palju huvitavat infot *Ummamuudu*-listi kaudu.

MTÜ Näputüüselts

Loodud 2008. a. augustis peale projekti *Käsitööga tööle* lõppu projektis osalenutest. Seltsi kutsusime lisaks veel aktiivseid käsitöötajaid. Eesmärgiks on käsitööalase info jagamine ja töötubade korraldamine.

Kontaktisik: Marika Sepp, 51928199, sepamari@gmail.com

Kreutzwaldi 31, 65609 Võru, www.naputyty.eu

2011. aasta tegevusaruanne

Aasta peamine teema oli EHE. Koostöös Kreutzwaldi muuseumiga toimus iga kuu vähemalt üks ehtekoda, suur ehtekoda 22. oktoobril ja ehteaasta lõpetuseks jõululingituste valmistamise nädal, kus 7 päeva järjest sai teha iga päev erinevaid ehteid.

Ka kõik Võrus toimunud linna üritused olid seotud ehtimisega. Võru Folkloorifestivali teemaks oli *Uma ehe*, seal olid meie korraldada Meistrite õue ehtekojad, Võru linna sünnipäevanädalal olime osalised kunstipäeval *Uma ilo*. Linna sünnipäevanädalal olime osalised ka Kreutzwaldi memoriaalmuuseumis korraldatud ehtenäitusel ja ehtekodades.

Täiskasvanud õppija nädalal toimusid töötoad, kus õpetasime erinevaid käsitöötehnikaid.

Koostöö teiste institutsioonidega

Kõige tihedam koostöö on Kreutzwaldi muuseumiga, seal toimuvad Näputüüseltsi kokkusaamised ja seltsi liikmed aitavad läbi viia erinevaid töötubasid.

Hinnang

Aasta oli meie jaoks tegus – osalesime paljudes erinevates ettevõtmistes, tore on ka, et meie Näputüüseltsi liikmetele lisaks on meil ka päris palju Näputüüseltsi sõpru, kes on nõus kaasa lööma meie üritustel ja nende korraldamisel. Võib öelda, et meil on tekkinud tore sõpruskond ja kindlasti on sellele kaasa aidanud projekt *Käsitööga tööle 2*.

Kuna käsitöölisi on palju juurde tulnud, tuleb kindlasti korrastada andmebaasi, ka kodulehega peab rohkem tegelema. Tuleb otsida koostöövõimalusi teiste omasuguste seltsidega, et siis selle läbi omandada ise uusi oskusi ja oma teadmisi teistega jagada. Iga-aastase jõuluaegse käsitöönäituse korraldamine Võrumaa muuseumis, 2011 a. oli see natuke varem ja seotud ehteaastaga.

2012. aasta tegevusplaan

Tegevus jätkub endiselt koos Kreutzwaldi muuseumiga, aga on ka pakkumisi teiste seltsidega koostööks. Kindlasti oleme jälle osalised Võru Folkloorifestivalil, linna sünnipäeva üritustel ja täiskasvanud õppija nädalal. Erinevate käsitöötubade korraldamine aastaringselt.

Soovime pakkuda oma käsitöid Kreutzwaldi muuseumis avatava müügileti jaoks.

Käsitöölise andmebaasi uute liikmete lisamine, kodulehel ürituste info jagamine ja nende kajastamine. Käsitöölise omavahelise suhtlemise elavdamine.

Aastas vähemalt ühe näituse korraldamine - see võiks olla jõuluaegne näitus-müük Võrumaa muuseumis.

ALALIITUDE AASTAARUANDED

Alaliitude Nõukoda

Alaliitude Nõukoda kogunes volikogu ajal 12. veebruaril. Tutvustati ehteaasta plaane, saabuvald suvelaagreid. Lubati jõudumööda võtta osa käsitöökodadest üle maa.

Alaliitude Nõukoja juhiks kinnitati Lembe Maria Sihvre. Nõukoja juht kuulub edaspidi ka käsitööliidu juhatusse.

Lembe Maria Sihvre, 51 37 839 lembe@etnotuba.ee

Eesti Lapitöö Selts

Seltsi aasta tähtsündmuseks olid **lapitööteemalised käsitööpäevad Põltsamaal** 25.- 26. juunil. Peakorraldajaks oli *Teokoda* eesotsas seltsi liikme Katre Arulaga.

Põltsamaa kultuurikeskuses toimusid sel ajal Eesti Lapitöö Seltsi **aastanäitus *Lapiroosid***, seltsi ülevaatenäitus *20 aastat Eesti lapitööd*, Kiwwja Lapiseltsi aastanäitus *Läbi rooside*, Soome sõsarseltsi *Piste-ryhmä* näitus.

Käsitööpäevade raames esinesid isiknäitustega seltsi liikmed Katre Arula, Gled-Airiin Saarlo, Ene Pars, Hilja Sepp, Aire Kapstas, Paide huvigrupp *Lapilood*.

Pressimuuseumis oli väljapanek *20 aastat lapitööd ajakirjanduses*.

Toimus ka **käsitöökonverents teemal *Lapitöö- kunst või käsitöö?***, kus seltsi liikmed osalesid ettekannetega: seltsi esinaine Anni Kreem *20 aastat Eesti lapitööd*, Ene Pars *Lapitöö tekstiilikunstis Eestis ja välismaal*, Eve Oro *Lapitöö ja käsitöö koolis*, Marja Matiisen *Taaskasutus lapitöös*.

5. juunil, Põltsamaa Lossipäevade kavas oli ka seltsi selleaastane lapirõivaste esitus, lapitöö õpitoad ja lapitöö müük.

Põltsamaa linna avalike hoonete aknad olid kaunistatud meie lapitöödega.

Lapitöö seltsi liikmete **isikunäitusi 2011 aastal**: Ene Parsi näitused Põltsamaal, Tallinnas ja Soomes, Marja Matiiseni kaks näitust Tallinnas, Mall Vesilo näitus Olustveres, Natalja Kapajeva ja Galina Gozulina ühisnäitus Narvas.

Katre Arula lapitehnikas rõivad olid väljas Eesti Moekunstnike Ühenduse ühisnäitusel Shangai EXPOL.

Seltsi liikmete tunnustamisi:

Ene Pars. Preemia *Aasta Tekstiilikunstnik*

Marja Matiisen. Jaapani lapitöövõistluselt *The 10th Quilt Nihon Exhibition* kohtuniku eripreemia

Katre Arula. Kultuurkapitali riikliku ja maakondliku aastapreemia käsitööpäevade korraldamise eest; II koht käsitöökonkursil *eesti-oma-ehe* – lapitehnikas komplekti eest.

Marja Matiisen, kontakt@marjamatiisen.com

ELTS juhatusse liige

Eesti Paeliit

2011. aasta suursündmuseks oli **näitus *Paerännak. Paekivi uurimisest 1970-2010***. (31. märts - 5. juuni) Koostaja geoloog Helle Perens. Väljapanek võtab kokku selle koostaja aastakümnete pikkuse paerännaku, mille sisse on mahtunud töised avastusretked paekivi ja paeehitiste uurimisel, samuti hobi korras sündinud kivilooming. Ühtlasi tähistab Helle Perens näituse avamisega oma 70. juubelisünnipäeva.

Aasta-aastalt on suurenenud paekiviga tegelevate ettevõtjate arv ning arhitektide ja restauraatorite huvi paest kui ehitus- ja taastamismaterjalist. Eesti parematest, keskajast tuntud ehituspae liikidest on pidevasse kasutusse jäänud Lasnamäe ehituslubjakivi ja Kaarma dolomiit, mis on jätkuvalt paetöötajate huviväljas. Pärast mitmekümneaastast vaheaega on uuesti ehituskivina tootma hakatud Ungu lubjakivi, Orgita dolomiiti ja Vasalemma marmorit. Eesti ehituspae liiki tutvustavad aastatel 1990-2010 tehtud vaatlusandmete põhjal koostatud maakondade paekaardid. Esindatud on Saaremaa, Hiiumaa, Läänemaa, Harjumaa, Raplamaa, Järvamaa, Lääne-Virumaa, Jõgevamaa ja Ida-Virumaa oma iseloomulike paeliikide, -maardlate ja -ehitistega. Huvilised saavad ka ülevaate kohalike ja üle-eestilise kasutusega paeliikide vahelkorra ehitistes ning erinevate liikide ehituskõlblikkusest. Arvukad kiviminäidised pakuvad lihtsate pindade kõrval filigraanseid mustreid ja säravaid värve. Pilgupüüdjateks on korall Vasalemma paemurrust Harjumaal, korall-lubjakivi Järvamaalt, sõrmuspaas Lõu pangalt Saaremaal, rõngaspaas Tamsalu paemurrust Lääne-Virumaal, dolomiit Rõstla karjäärast Jõgevamaal.

Eino Tomberg. 58168767

Erivajadustega käsitöömeistrid

Meie suurem üritus oli **üle-eestiline tarbekunstinäitus Võrumaa Muuseumis** sept-okt. 2011. Väljas oli tekstiil(vaibad, saori), keramika, portselanimaal, vilditud tööd, puutööd, lapitehnikas tööd.

Osalejaid oli paljudest keskustest ja hooldekodudest: Astangu Kutser rehabilitatsioonikeskus, Tugikeskus Juks, Türi Päevakeskus, Kiigemetsa Kool, Võru Jäve Kool, Sõmera Hooldekodu, Võisiku Hooldekodu, Erastvere Hooldekodu.

Pirita Sotsiaalkeskuses toimus terve aasta erivajadustega lastele ja noortele Saori loovkudumise ring. See jätkub ka sel aastal. Soovijad võivad võtta ühendust Pirita Sotsiaalkeskuses Aet Urbasega.

2012. aastal on plaanis kunsti- ja käsitöölaager Orissaares 6.-10. aug. Kullo Galeriis Kuninga 6 tuleb üle-eestiline kujutava ja tarbekunstinäitus erivajadustega inimeste loomingu 15. okt.-4. nov.

Anneli Säre, 56156456

Kangakudujad

Kangakudujate alaliidu 2011. aasta kolm olulisemat ettevõtmist olid kevadine **koostööprojekt Lauulu- ja Tantsupeo Sihtasutusega istumisaluste kudumiseks**, suurräti kudumise **suvekool Raplamaal Velisel** ja sügisene **infopäev Järvamaal Säreve mõisas**.

Koostööprojekt Lauulu- ja Tantsupeo Sihtasutusega oli ajendatud vajadusest katta laulukaare alused betoonastmed kangastelgedel kootud istumisalustega, mis ühtlasi oleks kasutatavad ka ölakottidena. Vabatahtlike kudujatena aitasid ettevõtmisele kaasa 40-ne

kangakudumiskollektiivi (käsitööseltside, koolide) liikmed, lisaks 4 eraisikut. Osalejate vahel jagati laiali suur hulk kotte koematerjaliga ja 72 lõimepatsi kokku 1450 istumisaluse kudumiseks. Valminud tööd toimetati maakondlike laulu- ja tantsupeo koordinaatorite kaudu Tallinnasse XI noorte laulu- ja tantsupeole *Maa ja ilm*.

Suviseks sündmuseks oli **kangakudumise suvekool** 15.-18. juulil Raplamaal Velisel. Tekstiilikunstnik ja mitmete kangakudumise õppematerjalide koostaja Eva-Liisa Kriis viis läbi **täiendõpet teemal *Suurrätt: selle kavandamine ja tehnikad***. Osales 15 ringijuhti ja praktikut, kes said ülevaate etnograafiliste suurrätide kujundamisest ja keerukamate tehnikate kasutamisest.

Traditsiooniline **kangakudujate infopäev** toimus sel aastal 1. oktoobril Järvamaal Särevere mõisas. Ürituse kohalik koostööpartner oli Kesk-Eesti Käsitööselts, kes esitles ka oma käsitööd kauni näitusena. Päeva esimeses pooles olevas loenguteblokis tutvustas Järvamaa Muuseumi peavarahoidja sealseid telgedel kootud villaseid vaipu, mille järel andis Eva-Liisa Kriis põhjaliku ülevaate eesti suurrätide ruudustike kujunemisloost ja kreppsiduse võimalustest kudumisel. Pealelõunastes õpitubades Särevere mõisa kangakudumisklassis oli osalejatel võimalus proovida erinevaid suurräti kudumise töövõtteid ja tehnikaid (narmaste kudumine, seotud topeltkangana ja kinnise servaga kudumine). Margot Marks näitas ajaloolise damastiraamiga kirivööde kudumist kohalikel kangastelgedel. Viivi Paimetsa juhendamisel said soovijad Järvamaa Muuseumi vaipadelt mustreid ja kangarakendusi üles märkida. Infopäeval osalejate poolt kaasatoodud suurrätidest kujunes huvitav omaloomingu näitus, kus iga külastaja valis oma lemmiku. Kõige enam häält saanud suurräti eest sai Kangasulase auhinna Ingrid Kala Setomaalt.

Järgmine kangakudujate infopäev toimub 6. oktoobril 2012 Viljandimaal Suure-Jaanis.

Veinika Västriku, 58 068 703 veinika@kangaspuu.ee

Käsitöö kollektsionäärid

Käsitöö kollektsionääride alaliidu read vähehaaval täienevad. 2011. a. toimusid vanade tekstiilide hoolduse koolitused aprillis, mais ja oktoobris Rāpinas. Mais ning juunis toimusid koolitused Tallinnas. Palju on tegeletud individuaalnõustamisega.

Ootame jätkuvalt alaliitu huvilisi.

Eesmärk on kaardistada eravalduses olevad käsitöökollektsioonid, töövahendid ja kirjandus, korraldada näitusi kollektsioonidest ja õppida hooldama tekstiilist käsitööesemeid.

2012 toimuvad tekstiilide hooldamise koolitused Rāpinas, Raplas ja Tallinnas.

Ulve Kangro, 55 34 051, ulvekangro@gmail.com

Käsitöömeistrid

Käsitöömeistrite alaliidu tegevus on hea võimalus koondada inimesed, kes on seatud juhendama-nõustama käsitööhuvilisi maakondades, valdades, koolides, klubides. Juhendaja amet nõuab tegijalt ajaga kaasaskäimist, uute ideede kogumist, muljetevahetamist, aga kindlasti ka head suhtlemisioskust. Käsitöömeistrid on uudishimulikud uusi ideid ja kogemusi otsivad inimesed. Üks võimalus nende leidmiseks on **ühised koolitused Pärnus**. Pärnu kursused on saanud populaarseks ka koolide käsitööõpetajatele. Ollakse ju ühise eesmärgi nimel väljas – hoida ja järgmistele põlvetele edasi kanda meie rahvakunsti traditsioone.

Eelmisel suvel toimus Pärnus juba kümnes käsitöömeistrite tööine kokkusaamine. Viimasel ajal on muutunud populaarseks materjali taaskasutus. Kui eelmisel aastal oldi teksta lummuses, siis sel aastal antakse uus elu vanale kampsunile. Koolitus toimub 7.-9. augustil Pärnus Nooruse Majas, õpetajaks Katre Arula Põltsamaa käsiteokojast. Kuigi alaliidul ei ole kindlat liikmete nimekirja, ei ole huviliste puudust olnud. Suvekursustel on õpetajateks oma ala spetsialistid.

Kristi Teder, 52 63 156 kristiteder@hot.ee

Mänguasjameistrid

Mänguasjameistrite aasta algas kestva **rändnäitusega *Koosmäng I***. *Koosmängu* näitus tuuritas läbi peaaegu kõik Eestimaa nurgad. Iga näitusekohaga lisandus juurde osavõtjaid.

Märtsikuus toimus Pihkvas juba traditsiooniliselt nukumeistrite näitus, eesti mänguasjameistrid toetasid Pihkvasse plaanitava mänguasjamuuseumi rajamist.

Mitmed meistrid osalesid Pärnus Uue Kunsti Muuseumis toimuval **näitusel *Mees, naine ja elekter***. Mänguasjameistrid võtavad sellest näituseprojektist osa juba teist aastat ja väga edukalt. Hea tuju on külastajatele garanteeritud.

Tallinna Linnamuuseumi Lastemuuseumis toimus **teemanäitus *Tiivad***. Tiivulisi olendeid tuli kokku terve saalitäis.

Mikkeli Majamuuseumis eksponeeriti erinevaid nukke, sellest näitusest tehti ka raadiosaade.

Lembe Maria Sihvre võitis Soome Mänguasjameistrite lelukonkursil karude kategoorias I preemia. Teist aastat järjest tuli võit Eestisse (2009 oli võitja Sirje Raudsepp).

Tallinna Nukukunsti Majas korraldati erinevaid kursusi ja konkursse. Konkursi *Linnalegendid* võitis Tiia Mets tööga *Ülemiste vanake*. Konkursi *Meremuinasjutud* võitis Resa Tiitsmaa tööga *Kuldne lind*.

Detsembrist startis mänguasjameistrite uus rändnäitus *Koosmäng II-Aastaajad*. Jaanuari lõpuni saab seda näitust näha Kuressaares.

Ja aastalõpust on Eesti Vabariigis **esimene kutsetunnistusega lelumeister** – Lembe Maria Sihvre kaitses kutsetunnistust näitusega *Inglite aeg*. Loodame, et lelumeistreid tunnustatakse ka edaspidi.

Mäng on väikese inimese töö ja suure inimese privileeg! Hääd mängulusti!

Lembe Maria Sihvre, 51 37 839, lembe.sihvre@mail.ee

Pitsimeistrid

Pitsimeistrid on koondunud kas oma piirkonna käsitöömeistrite hulka, sest tavaliselt teevad nad ka muid käsitöötehnikaid või siis suurematesse organisatsioonidesse nagu Pärnu Pitsistuudio, MTÜ Rahvuslikud pitsid, Seto Käsitöö Kogo, OÜ Hidante, Narva Niplispitsi Selts, MTÜ Eesti Pitsi Gild jt. Eriti niplispitsi osas on lisandunud uusi organisatsioone Tallinnas ja Tartus. Eespool loetletud on korraldanud ja korraldavad suuremaid näitusi nii Eestis kui ka väljaspool Eestist.

Traditsiooniliselt toimusid **Setu pitsi päevad maikuus** ja **Haapsalu salli päevad augustikuus**, **Rahvusvaheline niplispitsi näitus Pärnus** toimus juulikuus. Sellega kaasnes ka meistiklass.

Narva pitsimeistrid olid aktiivsed Jõhvis ja Narvas, korraldati nii **rahvusvaheline seminar** kui ka Olga Kublitskaja isikunäitus.

Rahvakunsti galeriis Tallinnas oli mitu näitust, sh. Ulve Kangro tööde näitus ja Angelika

Nöpsi, Kristiina ja Priit Hallbergi näitus. Angelika Nöps, Kristiina ja Priit Halberg said käsitöömeistri IV järgu kutsetunnistuse. **Välisnäitused olid Saksamaal Schönsees ja Riias Mustpeade Majas.**

Tartu niplajad esitasid Linnakodaniku pitse.

Suursaavutuseks oli, et 100 aasta järel esitati Rāpinas rahvusliku käsitöö erialal lõputööna autentne hame, milline oli ka autentse setu niplispitsiga.

MTÜ Rahvuslikud Pitsid osaleb Grundtvigi projektis, mille eesmärgiks on pitsitehnikate õppimine ja õpetamine vanusest, soost jne hoolimata.

Osaleti laulupeo töötoas ja 22. oktoobri ehtekodades üle Eesti.

Koolitused

Niplispitsi Seltsi juhtkond käis augustikuus koolitusel Saksamaal Schönsees.

Vene pitsi alane koolitus kõigile niplispitsi meistritele toimus juulikuus Pärnus, õpetaja Jelena Gorbunova Venemaalt.

Nagu ikka, toimus niplispitsi demonstratsioon Mardilaadal.

Aktiivselt tehakse koolitusi üle Eesti, aktiivsemalt Ulve Kangro ja Pärnu Pitsistuudio, Olga Kublitskaja Ida-Virumaal.

Suuremad võimalused koolitust saada on ka tartlastel ja Tallinna inimestel.

Tegevusplaan 2012

Traditsioonilised Haapsalu salli päevad augustis

Setu pitsi päevad maikuus

Rahvusvaheline üritus *Valge öö romantilised pitsid* Pärnus juunikuus

Osalemine Grundtvig projektis.

Pitsimeistrid võtavad osa 27. oktoobril toimuvatest käsitöökodadest.

Õppekirjanduse avaldamine.

Eeva Talts, 56 453 401, eeva.talts@mail.ee

MTÜ Rahvarõivas

Aastast 2008 loodi rahvarõiva alaliidu tegevuse paremaks organiseerimiseks MTÜ Rahvarõivas, kes on käsitööliidu lepingupartner ja omab õigust kasutada ERKL logo. Rahvarõiva Nõuandekoda töötab aadressil Pikk 15 ja see on saadud Tallinna Linna volikogu otsusega rendile kümneks aastaks.

MTÜ Rahvarõivas osaleb oma panusega ERKL suuremates ettevõtmistes (infopäevad, laadad, koolitused) ja organiseerib iseseisvaid rahvarõivaste kandmist ja valmistamist õpetavaid ja propageerivaid üritusi ning meistrite koolitusi.

MTÜ eesmärk - õpetada välja käsitöömeistreid ja huvilisi ning propageerida rahvarõivaste kandmist ja traditsioonikohast valmistamist.

Kõik MTÜ tegevused on rakendatud selle eesmärgi täitmiseks.

Vastavalt tegevuskavale olid aastal 2011 arendamisel järgmised tegevussuunad: veebiportaali Eesti Rahvarõivas täiendamine, meistritunnistuse propageerimine, rahvarõivaalase teabematerjali täiendamine nõuandekojas, trükiste väljaandmine, koolitus, näitused, erinevad projektid.

Veebiportaali Eesti Rahvarõivas täiendamine

Kultuuriministeeriumi, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia ja Eesti Rahva Muuseumiga koostöös valmis 2010. aasta lõpus veebiportaali arendamise tegevuskava ning vastavalt sellele on saadud toetust Eesti rahvarõivaid kajastava veebilehe arenduse jätkamiseks.

Möödunud aastal toimus Hiiumaa, Järvamaa ja Põlvamaa kihelkondade rahvarõivaste fotografeerimine. Koostati ja etnograafide poolt retsenseeriti kirjeldused pildistatud kihelkondade rahvarõivaste kohta. Projekti raames toetati veel rannarootsi rõivaste uurimist

Nordiska muuseumis Vormsi käsitööseltsi poolt ja Järvamaa rahvarõivaste raamatu tarvis fotode tegemist. Algas sai tehtud ka rahvarõivaste juurde sobivate paeltega tantsuringade prototüüpide väljatöötamisega.

Tööle on võetud sisestaja, kes tegeleb materjali ja jooksva info veebi paigutamisega. Mardilaada käsitöö-ÖÖ-l tutvustasime veebilehte avalikult. Aasta algul ilmus reklaam ka kolmes suuremas pereajakirjas: *Kodukiri*, *Pere ja Kodu* ning *Käsitöö*. Käimas on järgmise aasta tegevuste kavandamine selle projekti osas. Kavas on fotografeerida ja kirjeldada jällegi kolme maakonna kihelkondade rõivad. Eeldatavalt on nendeks Lääne-Virumaa, Mulgimaa ja Tartu- või Jõgevamaa rõivad.

Meistritunnistuse propageerimine

Möödunud aastal uusi rahvarõivameistreid ei lisandunud. Üksiktegijaid nõustame jooksvalt nõuandekojas, telefonitsi ja e-maili teel.

Esimesed meistrid on avalikustatud rahvarõivaste veebilehel. Koostöös kutsekojaga on uuendamisel rahvakunsti ja käsitöömeistri, sh. ka rahvarõivameistri kutsestandard. Varem väljaantud tasemed viiakse vastavusse uuest kutseeadusest tuleneva 8-astmelise standardiga. Väljatöötamisel on kutsetunnistuse uuendamise tingimused, sest esimeste väljaantud tunnistuste kehtivusaeg hakkab läbi saama.

Rahvarõivaalase teabematerjali täiendamine nõuandekojas

Nõuandekoja materjali täiendatakse pidevalt. Alustatud on Põhja-Eesti tikandite mappide koostamist. 20 tööjuhendit on valmis. Koos OÜ Kodukäsitööga pildistatakse ja kirjeldatakse jooksvalt kõik valmivad tikandid.

Kevadel valmis juhendmaterjal Türi kihelkonna vööde kohta, sügisel Lihula vööde kohta. Kummastki kihelkonnast valmis 40 tööjuhendist koosnev kogumik. Ootamas on Viljandimaa vööde kirjeldamine.

Trükiste väljaandmine

Koos ERKL-ga ja Eesti Rahva Muuseumiga on ilmunud kaks uut rahvarõivaalast raamatut: *Helmekeed* ja *Ehtimine*. Mõlema autoriks etnograaf Reet Piiri.

Koolitus

Koolitused toimuvad Rahvarõiva Nõuandekojas Pikk 15 ja Allikamajas Lühike Jalg 6a. Koostatud on mahukas koolituskava. Kursused on aasta-aastalt samad - nii on võimalik 2-3 aasta jooksul kõik kursused läbida ja komplekt valmis teha. Olles valmistanud vähemalt 3 komplekti, läbinud vajalikud lisakursused ning koostanud kirjaliku töö, on võimalik taotleda rahvarõiva meistritunnistust.

Rahvarõivaõppes (rahvarõiva üldkursusel) osalejad võivad võtta vastavalt vajadusele ja võimalustele erinevaid kursuseid, aga peavad osalema teoreetilistel kursustel. Ka koolituste reklaam ilmus aasta algul eelpool mainitud ajakirjades.

Juulis ja augustis toimus **VIII rahvarõivalaager** - koolitus Tõstamaal. Üritus on leidnud käsitöö alal oma niši - seda teatakse ja osalejate arv täitub varakult. Sel aastal oli laager esmakordselt kahes vahetuses. Toimusid kõik planeeritud töötoad. Tagasiside osalejatelt on positiivne: õpetajad on oma ala professionaalid ning Tõstamaa mõis koolituskohana on väga sobiv. Õigustanud on end ka ekskursioonid ehedate rahvarõivaste tundmaõppimiseks. Seekordne reis toimus Haapsallu. Osaleda sai haapsalu salli kudumise töötubades Laagris osales kokku 72 inimest.

Näitused

Vööd Eesti rahvatraditsioonis Eesti Käsitöö Majas 16.05. – 01.09.2011. Näituse eestvedajaks ja kirivööde valmistajaks oli Maret Lehis OÜ-st Pileum. Kõlavööd valmistas Maiken Mündi ja võrkvööd Gerli Piik.

Erinevad projektid

Rahvarõiva Nõuandekoda osales Mardilaadal oma nõustamis- ja koolitusprogrammiga. Jagati infot tegevuse, koolituste ja rahvarõivaste valmistajate kohta. Samuti anti nõu milliseid rõivaid ja kuidas endale soetada. Toimus rahvuslike helmekeede töötuba. Nõuandekoja boksis

näitasid eheda käsitöö valmimist paljud meistrid. Igor Tõnurist ja Õie Sarv tegid huvitava ja kaasahaarava näitus-ettekande Seto pühaserättidest, Lembe Maria Sihvre lavastas Põhja-Eesti pruudi traditsioonikohase riietamise.

MTÜ Rahvarõivas teeb koostööd Viljandi Kultuuriakadeemiaga projekti *PÄRTEL* raames rahvarõiva eriala üliõpilaste praktikate läbiviimisel ja täiendõppe mooduli käivitamisel.

Koostöös ERKL-ga ja Vabaharidusliiduga toimus kaks koolitust: paikkondliku käsitöö edendamiseks kangastelgedel kirivöö kudumise koolitus Tõstamaal 6. ja 7. märtsil, märtsis loeng rahvarõivastest ajastute lõikes Tallinna Rahvaülikoolis.

Nagu näha, jäi MTÜ Rahvarõival seljataha jällegi üks tõine ja huvitav aasta – seekord juba neljas.

Anu Randmaa, 56 682 283, anu@folkart.ee

Väikeettevõtjad

Nagu möödunud aruandeperioodil, oli ka sel aastal olulisim **andmebaasi korrastamine**, toetajaliikmetele valdkonda edendava info edastamine, teabepäevade ja koolituste korraldamine.

29. märts -1. aprill toimus ettevõtjate **õppereis Moskvasse**, kus meid võõrustas Venemaa Rahvakunstnike Assotsiatsioon. Õppereisil osales 12 väikeettevõtjat. Reisi eesmärk oli ärikontaktide leidmine ja koostöö arendamine. Külastati erinevaid käsitööettevõtteid ning vahetati kogemusi. Reis täitis oma eesmärgi.

8. oktoobril 2011 toimus Rapla Maavalitsuse suures saalis **IV Käsitööettevõtjate Foorum**. Foorumi peateema oli *Käsitööettevõtlus kui kultuurinähtus ja elatusallikas*. Peaesineja - Anne Ossi Kenkavero (Soome) käsitöökeskuse juhataja. Parima käsitööettevõtja aastaauhinna sai Aira ja Alvar perefirmast Heiste. Esile tõsteti Aira Heistet, kes on oma sepistatud ehetega silma paistnud.

Aasta kesksed sündmused olid keskaja päevad juulis ja mardilaat novembris. Traditsiooniliselt anti välja auhinnad parimatele meistritele ja uutele toodetele.

Aruandeaastal korrastati väikeettevõtjate andmebaas ja täpsustati toetajaliikme staatus.

ERKLi toetajaliikmeid oli aruandeaastal 36.

Mari-Liis Makus, mariliis@folkart.ee

KOOSTÖÖPARTNERID JA KOOLID

Tallinna Ülikool

Kontaktisik: Ene Lind, 6409439, enelind@tlu.ee

Aadress: Narva mnt 25, 10120 Tallinn

www.tlu.ee

Tallinna Ülikool on ainus kõrgkool Eestis, kus valmistatakse ette käsitöö ja kodunduse ning tööõpetuse õpetajaid magistri tasemel. Vastavat teadus-, õppe- ja arendustegevust koordineerib tööõpetuse osakond. Alates 2010. aasta jaanuarist kuulub osakond ülikooli Kunstide Instituudi koosseisu, mis on loonud soodsad tingimused erialade loomingulise suuna arendamiseks. 2011. aastal sai osakond oma käsutusse renoveeritud ruumid aadressil Tondi 55, mille tulemusena on kaasajastunud oluliselt õpikeskkond ning paranenud personali ning üliõpilaste töötingimused.

Tööõpetuse osakonna missiooniks on toetada Eesti ühiskonna ja riigi jätkusuutlikku arengut haridusteaduste valdkonnas tööõpetuse, käsitöö ja kodunduse õpetajate ettevalmistamise, ainealase teadus- ning arendustegevuse ja nende tulemuste rakendamise ning akadeemilise partnerluse arendamise kaudu. Osakonna esmaülesandeks on tagada, et Eestis oleks piisavalt missioonitundega, loovust väärtustavaid tööõpetuse ning käsitöö ja kodunduse õpetajaid. Osakond näeb enda rolli Eesti esemelise rahvuskultuuri ning töötraditsioonide hoidmisel ja arendamisel. Oma missiooni hoidmisel teeb osakond koostööd välispartneritega, kutse- ja üldhariduskoolidega ning erialaseltside ja liitudega. Osakonnal on kujunenud sidemed teiste vastavaid õppekavu kureerivate ja teadus- ning arendustegevust viljelevate ülikoolidega Soomes, Lätis, Leedus, Rootsis, Taanis, Jaapanis, Kreekas.

Osakond toimub õppetöö neljal akrediteeritud õppekaval: kaks bakalaureuse õppekava – käsitöö ja kodundus, tööõpetus ja kaks magistriõppekava – käsitöö ja kodunduse õpetaja, tööõpetuse õpetaja. Osakonna erialade õppekavad on praktilis-loomingulise suunaga. Päeva- ja kaugõppe vormis õpib osakonnas käesoleval ajal 302 üliõpilast. Lisaks teenindab osakond klassiõpetaja õppekava üliõpilasi, kes saavad osakonna töökodades ning ateljeedes ettevalmistuse tööõpetuse aine õpetamiseks I kooliastmes. Käsitöö ja kodunduse ning tööõpetuse õppekavade ained on populaarsed üleülikooliliselt valitavate kõrvalerialade ja vabaainetena. Viimastel aastatel on suurenenud tunduvalt sisseastujate huvi osakonna erialade vastu: keskmiselt on konkurss ühele kohale 3 kandidaati.

Osakonnas töötab 7 täiskoormusega õppejõudud, neist 1 doktorikraadiga, 6 magistrikraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga; 4 osakoormusega õppejõudu, kes on magistrikraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga. Suurt tähelepanu on pööratud järelkasvu koolitamisele. Kolm noort inimest õpivad doktorantuuris: üks Tallinna, kaks Helsingi Ülikoolis. Õppetöö kvaliteedi ja taseme tõstmiseks ning selle kaasajastamiseks kaasatakse auditoorse töö läbiviimiseks välisõppejõude ning vastupidi: osakonna õppejõud on lektoriteks välisülikoolides. Samuti on aktiveerunud üliõpilasvahetus. Meie üliõpilased õpivad vahetusüliõpilastena välisülikoolides ning sooritavad üldhariduskoolides seal ka õppepraktikat, nii nagu meie osakonnas õpivad välisüliõpilased.

Osakonna töötajad on aastate jooksul aktiivselt osalenud hariduspoliitika kujundamisel vabariigis kuuludes üleriigilisse ainenõukokku ning osalenud erialaliitude töös. Oma panus on

antud uue jõustunud põhikooli õppekava ning uute ainealaste õpikute koostamisse. Osakonna tegevuse arendamiseks ning samas ka erialade populariseerimiseks on läbi viidud erinevaid arendusprojekte ning organiseeritud üliõpilastööde näitusi ning üritusi. Nimetaksime neist mõned:

- Üleriigilise tööõpetuse õpilaskonkursi korraldamine aprillis 2011;
- Töötubade organiseerimine Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu käsitööaasta *Ehe ehe* raames Tallinna Ülikoolis.
- Iga-aastane osalemine töötoaga Mardilaadal;
- Osaletakse Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu käsitööaasta konkurssidel. 2011. a konkursil *eesti-oma-ehe* tunnustati üliõpilase Anneliis Puu tööd *Muhulase sülearvuti kotid*.
- Eesti Vabaõhumuuseumi ürituse *LIHAVÕTTED JA KEVADLAAT* raames kiigeplatsi käsitöötubade organiseerimine ja läbiviimine.

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakond

Kontaktisik: Ave Matsin, 52 62 510, ave.matsin@kultuur.edu.ee

Postiaadress: Posti 1, 71004 Viljandi

www.kultuur.edu.ee

Rahvusliku käsitöö osakonna missiooniks on kultuuriprotsessis aktiivselt osaledes esindada paikkondlikku ja rahvuslikku traditsiooni ning identiteeti tugevdavaid ja taasloovaid väärtusi. Meie jaoks on oluline sotsiaalselt ja ökoloogiliselt vastutustundlik tegutsemine traditsiooniliste käsitöötehnikate ja oskuste säilitajana, propageerijana ja taasloomijana kaasaegsesse tarbekssekkonda.

Osakonna laiemaks eesmärgiks on kujuneda koostöös Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu ning Eesti Rahva Muuseumiga pärandoskuste uurimise ja rakendamise keskuseks Eestis.

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonnas (RKO) toimub õppetöö neljal õppekaval: rahvuslik tekstiil (avatud 1994. aastal), rahvuslik ehitus (avatud 2005. aastal), rahvuslik metallitöö ja pärandtehnoloogia magistriõpe (avatud 2011. aastal).

Osakonnas õpib kokku 99 üliõpilast: 49 rahvusliku tekstiili erialal, 35 rahvusliku ehituse erialal, 8 rahvusliku metallitöö erialal ja 8 pärandtehnoloogia erialal. Põhikohaga õppejõude kahe eriala peale kokku on 10, lisaks veel teadurid ja projektidega tegevad inimesed ning 45 tunnitasulist õppejõudu.

2011. aasta suuremad ettevõtmised

Õppetöö

Aasta kõige olulisemad sündmused olid seotud rahvusliku ehituse eriala II lennu lõpetamisega. Oma töid kaitsesid 5 üliõpilast: Andres Ansper, Martin Hirv, Jaak Tihane, Ivo Leiaru, Madis Prikk. Lähemalt on võimalik tutvuda Andres Ansperi lõputööga kultuuriakadeemia parimate lõputööde kogumikus LÕIMIK: <http://loimik2011.kultuur.edu.ee/>

Suvel võeti pärast kolmepäevaseid katseid vastu uus lend rahvusliku ehituse eriala üliõpilasi. Seekord oli soovijaid eelmistest aastatest palju rohkem: eksameid sooritas kokku 40 kandidaati. Esmakordselt toimus sellel aastal vastuvõtt uutele rahvusliku metallitöö ja pärandtehnoloogia õppekavadele. Nagu loodetud asus magistriõppesse palju teiste kunsti- ja

käsitöö kõrgkoolide lõpetajaid ja kõrgharidusega professionaalseid käsitöömeistreid, kes väärtustavad käsitööd uurimist ja uuendamist: alustanud kursused on tubli ja elujõuline.

Täienduskoolitused

2011. aastal toimus rahvusliku käsitöö osakonnas 2 suuremat täienduskoolituste sarja:

- Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse korraldatud riigihanke koolitused kutsekoolide käsitööõpetajatele;
- Seto traditsioonilise käsitöö koolitused Seto Käsitöö Kogoga koostöös;

Lisaks sellele toimus rida väiksemaid ühepäevaseid koolitusi Viljandi Loomeinkubaatori tekstiilikeskusega koostöös.

Projektid

2009. aastal septembris tööd alustanud Euroopa Sotsiaalfondi rahastatud kolmeaastane projekt Käsitööga Tööle 2 teine lend jõudis kevadel lõpetamiseni. Septembris alustasid tööd uued grupid. Projekti eesmärk on töötute ja väikelastega kodus olevate emade käsitöö tootearenduse ja ettevõtlusalane koolitus, mis aitaks neil väikeettevõtjana tööle naasta. Projekti tegevuste kaudu saavad osalejad uusi teadmisi kohalikust käsitööst kui loomemajanduse ühest olulisest valdkonnast ja võimaluse täiendada oma tootearenduse ja ettevõtluse alaseid oskusi. Projekti eesmärgiks on aidata ette valmistada potentsiaalseid kohalikke väikeettevõtjaid.

2009. aasta septembris alanud Central Baltic INTERREG IV programmi 2007–2013 poolt rahastatava projekti Promoting Natural Material and Restoration Know-How raames on kogutud materjale ja tehtud välitöid. Lähemalt projekti kohta leiab infot selle kodulehelt: <http://www.pronatmat.eu/> Kolmeaastase projekti eesmärgiks on uurida ja populariseerida looduslike materjale. Töö eesmärgiks on luua käsitööd ja loodusematerjale vaatlev ning perioodiliselt uuenev võrgulehekülg. Võrgulehel on plaanis regulaarselt anda ülevaade ka valdkonna päevakajalisest infost ning tutvustada käsitööalal toimuvaid üritusi-ettevõtmisi..

Kõrgkoolide ja ettevõtete koostöömeetme raames jätkub Euroopa Sotsiaalfondi rahastatud projekt Pärandtehnoloogiate rakenduskeskuse väljaarendamine (Pärtel). Projekti raames töötati 2010. aastal kaks uut õppekava: rahvusliku metallitöö ja pärandtehnoloogia õppekavad. Tekstiili õppekava täiendati uue nahatöö mooduliga, algust on tehtud ehituse eriala rahvusvahelise palkehitusinstruktori mooduli koostamisega. Projekti eesmärk on luua ettevõtete, kutse- ja erialaliitudega koostöös pärandtehnoloogia alane rakendus- ja pädevuskeskus.

Mulgi Kultuuriprogrammi toel lükati käima Mulgi rahvarõiva koguteose koostamine. Selle eesmärgiks on rohkete fotode ja joonistega illustreeritud ülevaate koostamine, mille valmimine on kavandatud 2012. aastasse.

2010. aastal alustati Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ja Euroopa Regionaalarengu fondi toel Viljandimaa loomeinkubaatori rajamist. Selle esimese etapina sisustati ja avati veebruaris tekstiilikeskus, 2012. aastal maiks valmib metallikeskus. Viljandimaa loomeinkubaator loob alustavale ettevõtjale erialaspetsiifiliste seadmetega tootmiskeskonnad ning sildab ettevõtlust teaduse ja õppetööga. Täpsemat infot inkubaatori võimaluste kohta leiab internetileheküljelt www.loomeinkubaator.ee

2011. aastal viidi koostöös Tartu Ülikooli teadlastega Pärandtehnoloogia kompetentsikeskuse projekti raames läbi Käsitöö ja Pärandtehnoloogiasektori uuring, mille eesmärgiks oli kaardistada Eesti käsitööettevõtjate hetkeolukord ja vajadused.

2012. aasta tegevusplaan

- 11.-12. maini korraldab rahvusliku käsitöö osakond Viljandimaal ERKLi käsitööpäevad.
- Viljandi Kultuuriakadeemia 60. Juubeliga seoses on terve maikuu avatud Viljandis mitmed osakonna erialade ülevaatenäitused.
- 5.- 6. juunini toimuvad Viljandis Pärimusmuusika aidas rahvusliku tekstiili eriala 8. lennu lõputööde kaitsmised. Lõputööde põhjal koostatud moeletendus toimub samas 5. juuni õhtul. Oodatud on kõik huvilised!

Suvel toimub vastuvõtt rahvusliku tekstiili ja pärandtehnoloogia õppekavadele. Lähem info kooli kodulehel: <http://sisseastuja.kultuur.edu.ee/>

Aasta jooksul arendatakse Viljandi loomeinkubaatorit, mille tekstiilikeskus avatakse veebruaris ja metallikeskus septembris. Täpsemat infot inkubaatori võimaluste ja inkubatsioonikonkursi avamise kohta saab veebruaris avatavalt internetileheküljelt www.loomeinkubaatorid.ee

Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA

Eesti Käsitööõpetajate Seltsil AITA-l on meeldiv koostöö ERKL-ga. Tähtis on luua noorte ühendusi käsitööliitude juurde, õppida tundma oma kultuuripärandit, viia noored muuseumitundidesse ja tuua käsitöömeistrid koolidesse. Käsitööõpetajad kutsuti valmistama töölehti ja metoodilisi materjale näpunäidete ja tööjuhenditega, kuidas lihtsate vahenditega valmistada esemeid, mis on ehteks kandjale. Oluline, et need oleksid eestimaised ja kaunistaksid kandjat suurel peol. Töölehti valmistasid ka käsitöömeistrid. Nüüd on töölehed kirjutatud plaadile, mille iga kool sai tänuks osalemise eest.

Meenub meeldiv koostöö koolinoorte laulu- ja tantsupeol ehtetelgis, *ehe-eesti-ehe* konkursi läbiviimine kooliõpilaste seas ja 22. oktoobril toimunud üle-eestilised ehtekojad.

Esmakordselt oli haaratud koolinoorte laulu- ja tantsupeo koosseisu ka õpilaste esemeline looming, mida eksponeeritakse lauluväljakul suures ehtetelgis, kus koos käsitöömeistritega osalesid töötubades ka õpilased. Ehtetelgis eksponeeriti ka konkursi parimaid.

Eesti Käsitööõpetajate Seltsil AITA on meeldiv koostöö ERKL-ga. Tähtis on luua noorte ühendusi käsitööliitude juurde, õppida tundma oma kultuuripärandit, viia noored muuseumitundidesse ja tuua käsitöömeistrid koolidesse.

Kristi Teder, kristiteder@hot.ee
EKS AITA esinaine

Eesti Tööõpetajate Selts ETS

Eesti Tööõpetajate Seltsi 2011. aasta esimese poole tegevuse märksõna oli *XI noorte laulu- ja tantsupidu*. Selle peoga seonduvad tegevused võtsid palju aega juhtidelt ja liikmetelt, paljudelt tööõpetajatelt, uue ainekava järgi *tehnoloogiaõpetajatelt*. Õpetajatele tuli tutvustada konkursse (*Istumisalused, Puhkepaigad, Eesti oma ehe* jt) leida töötubade juhendajaid peo ajal avatud Ehtekotta – organiseerimist, läbirääkimisi ja korraldamist oli palju.

Suur suvine pidu läks igati korda, õpetajad ja õpilased olid tasemel. Saime häid kogemusi ja mõtteainet tulevikuks. Tänu koostööpartneritele: Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu, Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA, Kunstihariduse Ühing!

ETS jätkas aasta alguses projekti *Eesti koolielektroonika*, toimus kaks koolitust, üks Tallinnas, teine Tartus ning alustasime elektroonikaõpetuse töölehtede koostamist. Töölehtede valmimine aga viibib, sest meil on vähe kogemusi, oleme algajad kirjutajad ja toimetajad. Aga nüüd oleme juba lõpusirgel.

Neljandat korda toimusid suvel ühised suvekursused EKS AITAg, seekord Tõstamaal ja teema oli *Projektitöö kui koostöö*. Suvekursus läks igati korda, töötubade tegevustega jäädi rahule, uudeks oli ühise keevisinstallatsiooni valmistamine. Metallskulptuuri jaoks tõi iga osaleja kaasa ühe kasutu eseme, mille ise paika keevitas. Keevitustööd juhtis Aivar Johanson, abistas Vahur Vahtra.

Suvekursuse ajal toimunud seltsi üldkoosolekul valiti uus juhatus, juhatus valis uue esimehe, kelleks on nüüd Jürjo Noon.

Üldkoosolekul andsime üle tänukirjad tegevuse eest seltsi heaks: Raimo Saagpakk, Sulev Senkel, Jürjo Noon. Parim noor tööõpetaja 2010 on Aron Lips Aruküla koolist. ETS pronksmärgi sai Jüri Raud (Narva 6.Kool) kui aastate tegija ainevaldkonna edendamisel. ETS hõbemärgi tulemusliku tegevuse eest õpilaste juhendamisel said Ain Jepišov (Kärdla Ühisgümnaasium) ja Kaido Kaas (Rõuge põhikool). Õpetaja Ain Jepišovi esitasime Presidendi Kultuurirahastu hariduspreemia kandidaadiks.

Koostöös Eesti Tehnoloogiakasvatuse Liiduga toimus meil edasiminekuks, kohtusid mõlema aineühenduse juhatused ja toimus koostööseminar Mäetaguse põhikoolis.

Jätkus koostöö Soome Tehniliste Ainete Ühendusega (TAO-ry), ETS kuulub endiselt Eesti Õpetajate Liitu ja Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liitu. Meie esindaja on Rahvakunsti ja Käsitöö Kutsenõukogus ning meie seltsi liikmed on REKK atesteerimiskomisjoni eksperdid ja REKK kutsekomisjonide koosseisus. Meie seltsis on hetkel 64 liiget.

Tõnu Tammar

ETS juhatuse liige

tonu.tammar@ksg.edu.ee

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö erialasid õpetavad kutseõppeasutused

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö õppekavarühma erialasid (tekstiilitöö, sepatöö, kivitöö, nahatöö, rahvuslik puutööndus ja keraamika) õpetatakse vabariigi järgmistes kutseõppeasutustes:

Haapsalu Kutsehariduskeskus (tekstiilitöö)

Ehitajate tee 3
Haapsalu
Tel.+372 6661740
kool@hkhk.edu.ee

Kuressaare Ametikool (tekstiilitöö, nahatöö, keraamika)

Kohtu 22
93812 Kuressaare
+372 45 24 600
www.ametikool.ee

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool (tekstiilitöö, rahvuslik puutööndus)

Müüri 4, Olustvere
Suure-Jaani vald
70401 Viljandimaa
+372 4374290
www.olustvere.edu.ee

Räpina Aianduskool (tekstiilitöö)

Pargi 32, Räpina
64505, Põlvamaa
+372 7961395
www.ak.rapina.ee

Sillamäe Kutsekool (tekstiilitöö)

Tallinna mnt. 13
40233 Sillamäe
+372 3925 160

Tallinna Kopli Ametikool (tekstiilitöö, sepatöö, rahvuslik puutööndus)

Kopli 98
11711 Tallinn
+372 6 618 039
<http://kopliamk.haridus.ee>

Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool (sepatöö, kivitöö)

Vana-Vigala
78003 Vigala vald
<http://www.wigalattk.ee>

Erivajadustega käsitöömeistrite koolitamine

Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus (käsitöö, puidutöö)

Astangu 27
13519 Tallinn
+372 687 7231
<http://www.astangu.ee/>

Tallinna Puuetega Noorte Keskus Juks (tekstiilitöö, klaas)

Kadaka tee 153
12615 Tallinn
+372 673 7949
<http://www.juks.ee/>

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT

TEGEVUSPLAAN 2012

Alus: ERKL-i arengukava aastateks 2012 - 2016

2012. aasta suurüritused

Aastateema: taimest tulnud

Käsitöökonkurss: taimest tulnud – iidset kiud, uued lahendused

Traditsioonilised ettevõtmised

- Volikogu 11. veebruar, **20 aastat käsitööliidu taastamisest**
- XVII käsitööpäevad Viljandimaal 11.-12. mai
- Rahvakunsti laat 15.-17. juuni
- XIII Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas 5.-8. juuli
- V käsitöö väikeettevõtjate foorum Tallinnas 13. oktoober
- Käsitöökojad üle maa 27. oktoober
- XVI Mardilaat Saku Suurhallis 8.-11. november
- Käsitöökirbukad Tallinna Rahvaülikoolis 31. märts ja 24. november

UUS! Rahvusvaheline seminar *Autentne rahvarõivas* Tartus. 14.-15. september.

EESMÄRK 1. ERKL on hästitoimiv organisatsioon, mille võrgustik koosneb paikkondlikest keskseltsidest, käsitöökeskustest ja valdkondi esindavatest alaliitudest. Igas paikkonnas toimib infopunkt.

Kindel struktuur, ladus koostöö

Olulisemad tegevused

- Vajadusel viia sisse täiendusi ja täpsustusi volikogus 2011 kinnitatud **ERKL arengukavale**. Vt. aastaraamat lk 88.
- **Laiendatud volikogu** ettevalmistamine ja läbiviimine 11. veebruaril. ERKL Aastaraamatu (aruandlus, tegevuskava) koostamine ja väljaandmine.
- Jätkuv töö **käsitöökonsulentide süsteemi loomiseks ja rahastamiseks** paikkondades: Kultuuriministeeriumi rahvakultuuri ümarlaual jaanuaris, käsitöövaldkonna ümarlaual märtsis ja käsitööettevõtjate foorumil.
- **Toimivate võrgustike** (paikkondade keskseltsid/seltsid, alaliidud) jätkusuutlikkuse tagamine.
- Uute paikkondlike keskseltside/ümarlaudade loomine vastavalt paikkondade vajadustele. Paikkondlike keskseltside ja käsitöökeskuste andmete avaldamine meie kodulehel. Paikkondade oma veebilehtede loomise ja käigus hoidmise toetamine.
- **Alaliitude** ettevõtmiste pidev teavitamine infolehe *Teataja* ja veebilehe www.folkart.ee kaudu. Uute koostöövõimaluste leidmine ja vajadusel alaliitude tugipunktide moodustamine paikkondades. Uute alaliitude moodustamise jätkuv toetamine.

- Alustatud uute võrgustike (**väikeettevõtjad, rahvarõivameistrid**) täiendamine koostöös MTÜ-ga Rahvarõivas ja väikeettevõtjate alaliiduga. Toetajaliikmete andmebaasi avaldamine käsitööliidu infokanalite kaudu.
- **Käsitööliidu infopäevade** korraldamine paikkondades. Eriprojekt. Eraldi toimikond, kes organiseeriks infopäevade toimumist. Projekti juht Kersti Loite.

Eesmärk 2. ERKL on oma valdkonna tuntud ja tunnustatud institutsioon Eestis ja Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Olulisemad tegevused

- **Jätkusuutliku koostöö tugevdamine** Eestis ja Euroopas. Osalemine Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsiooni ning Põhjamaade Käsitööliidu aastakoosolekutel ja seminaridel. Osalemine juhatuses töös.
- **Osalemine käsitöövaldkonnaga seotud institutsioonide juhtorganites Eestis.** Muutub Riikliku Eksami- ja kvalifikatsioonikeskuse füüsiline vorm. Esindajad Ave Matsin ja Anu Randmaa.
- Seoses **Rahvakultuuri Keskuses** toimunud muudatustega vaadata üle vastastikune koostöö ja infovahetus.
- Osalemine Rahvakultuurikeskuse, Vabaharidusliidu, Eesti Folkloorinõukogu jt. koostööpartnerite koosolekutel ja seminaridel.
- **Ühistegevused koostööpartneritega.** Partnerluse täpsustamine, vajadusel koostöölepingute sõlmimine (TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Fenno-Ugria Asutus).
- **2010 kuni 2013 on Eesti Põhjamaade Käsitööliidu juht.**
Rahvusvaheline seminar *Autentne rahvarõivas* Tartus. 14.-15. september.
2013 mais rahvusvaheline konverents ***Läänemereäärsed traditsioonilised kampsunid*** Viljandis.
- ERKL-i tegevuse kajastamine eesti- ja ingliskeelsel kodulehel www.folkart.ee ja sotsiaalvõrgustikus **Facebook**. Kodulehekülje struktuuri ja kujunduse ajakohastamine. Lingid koostööpartnerite kodulehele. Tähelepanu suunamine inglisekeelse kodulehekülje informatiivsuse tagamisele ja ajakohastamisele.
- **Ajalehe *Postimees* lisalehe *Käsitööleht*** koostamine aprillis.
- **Teataja kirjastamine** sügisel. Alaliitude, paikkondade ja ERKL-i suurettevõtmiste reklaammaterjalide kirjastamine. Kalender-teatmiku 2013 koostamine (planeeritav teema – maavillane).
- **Meediakajastus.** ERKL-i tegevuse propageerimine erinevate väljaannete kaudu ja läbi suuremate ettevõtmiste (käsitööpäevad, Keskaja Päevad, Mardilaat jm.).
- **Koostöö ajakirjaga *Käsitöö*** ERKL-i suuremate eesmärkide ja ettevõtmiste tutvustamiseks.
- **Projekti *Ring ümber käsitöö*** jätkamine paikkondades: Tallinna käsitööpoodide kaart, Üle-eestiline aprillis. Paikkondades toimunud projekti *Ring ümber käsitöö* andmepanga jätkuv avaldamine kodulehel. Võimalike andmete uuendamine.

Eesmärk 3. Rahvusliku käsitöö säilimine on tagatud elukestva õppe, järelkasvu toetamise ja mitmekesise koolitustegevuse kaudu.

Õppida on mõnus, see viib asja edasi

Olulisemad tegevused

- **Aastateema taimest tulnud** koolituspäevade (ERM-is 21. jaanuaril, Tallinna Rahvaülikoolis 9. märtsil) korraldamine.
- Organisatsioonisisese koolituse korraldamine: **Juhtide kool** 21. septembril.
- **ERKL-i koolituskeskuses** toimuvate teoreetiliste ja praktiliste kursuste korraldamine käsitöömeistritele ja -harrastajatele. Kursuste loend www.folkart.ee.
- Programmi *Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes* 1.1.0603.08-0002 täitmine.
- Täiendkoolitused käsitööühenduste juhtidele, meistritele, huvilistele ning õpetajatele alaliitude kaudu. Alaliitude kursuste, suvekoolide ja käsitöölaagrite korraldamine.
- Võimaluste otsimine koostööks EAS-iga väikeettevõtjate koolitamiseks.
- **Projeki Käsitööga tööle 2** läbiviimine järgmistes linnades: Pärnu, Rakvere, Tallinn, Tartu, Viljandi, Võru. Kuni märtsini.
- **Meistrikodade ja õpitubade korraldamine** käsitööliidu ning paikkondlikel rahvakunsti- ja käsitöölaadadel, käsitöökodades üle Eesti.
- **Koolitustegevusest teavitamine** kodulehel, Facebookis ja flaiieritel.
Koostöö Tallinna Rahvaülikooliga.
- **Meistriõppe korraldamine ja kutsetunnistuste rahvakunsti- ja käsitöömeister I-V väljaandmine.**
- Osalemine rahvusvahelistel koolitustel/konverentsidel Euroopas ja Põhjamaades.

Eesmärk 4. Traditsioonide ja järjepidevuse väärtustamise, tegijate tunnustamise ja tegevuse mitmekesistamise kaudu on säilinud elujõuline rahvuslik käsitöö. Käsitööalased ettevõtmised on saavutanud ühiskonnas laia tuntuse.

Koos tehtud, hästi tehtud

Olulisemad tegevused

- **Pärandihoidja** auhinna väljaandmine, statuudi ülevaatamine.
- Koostöö Rahvakultuuri Keskusega **vaimse pärandi kaardistamiseks, traditsiooniliste käsitööoskuste üleskirjutamiseks.**
- **Koostöö ERM-iga** käsitööliidu aastateemat ja konkurssi toetava koolituse läbiviimiseks ja õppekirjanduse väljaandmiseks.
- **Koostöö TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga** rahvuslikku käsitööd edendavate projektide väljatöötamisel ja läbiviimisel.
- SA Eesti Rahvuskultuuri Fondi juurde loodud **Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu fondile** täiendavate annetuste kogumine ja stipendiumi väljaandmine.
- Lühi- ja pikaajaliste **stipendiumide taotlemine** meistritele käsitöövaldkonna edendamiseks, traditsiooniliste käsitöötehnikate omandamiseks (Kultuurkapital, Tallinna Kultuuriväärtuste Amet jt. fondid).
- **XIII keskaja päevade** läbiviimine, sh. keskaja karnevali korraldamine Tallinna Raekojas ja keskaja küla Niguliste mäel
- **XVI mardilaada** läbiviimine. Üle paari vaheaasta on 2012. aasta Mardilaat planeeritud neljapäevaseks. Samas säilib ka **käsitöö-öö** reede õhtul kell 19-22.
- Mardilaadale pääsevate käsitöömeistrite valimise hõlbustamiseks moodustatakse töögrupp, kes töötab välja **Mardilaadale pääsemise nõuded.**
- **Käsitöökirbuka** korraldamine Tallinnas jüripäeva paiku (31. märtsil) ja 2 nädalat pärast Mardilaata (24. novembril) laupäeval.
- **Rahvakunstilaatade korraldamine** erinevates paikkondades. Vt. 2012. aasta olulisemate käsitööürituste kalender www.folkart.ee.

- Rahvakunsti- ja käsitöönäituste korraldamine **Eesti Käsitöö Maja rahvakunsti-galeriis**. Vt. tegevusplaani lisa 1 *Rahvakunstigalerii* näituste kava lk 87.
- Balti riikide ühisenäituse korraldamine Riias 25. Baltica raames.
- **Aastateema *taimest tulnud*** läbiviimine, trükiste väljaandmine
- **Käsitöökojad üle maa** 27. oktoober
- **Konkursside korraldamine** uute käsitöötoodete turule toomiseks.
Konkurss ***taimest tulnud- iidsed kiud, uudsed lahendused 2011/2012*** õppepäevad Tartus (21. jaanuar) ja Tallinnas (9. märts), konkurssi toetava trükise ettevalmistamine: Liisa Kallam, Virve Tuubel, Eelike Virve *Taimest tulnud*.
Uued aastateemad ja konkursid.
2013 aastateema *maavillane*, konkurss *eesti-maa-villane* juhendi koostamine ja väljakuulutamine mardilaadal.
- Paikkondlike käsitöötraditsioonide tutvustamine käsitööpäevade kaudu:
XVII käsitööpäevad Viljandimaal 11.-12. mail.
- Planeeritavad käsitööpäevad Võrumaal (2013), Narvas (2014).
- **Pärandkultuuriaasta 2013** ettevalmistamine.
- **85 aastat käsitööliidu loomisest** 2014. aastal. Näitusteprogrammi ettevalmistamine.

Eesmärk 5. Eestlane väärtustab ja oskab tähele panna unikaalset eesti käsitööd, mis on üheks eestluse identiteedi aluseks

Oma on armas

Olulisemad tegevused

- **Väikeettevõtjate tegevuse toetamine** ja kajastamine *Postimehe Käsitöölehes*, *Teatajas*, veebilehel.
- **V käsitööettevõtjate foorumi korraldamine Tallinnas** 13. oktoobril.
- **Parima käsitööettevõtja aastaauhinna väljaandmine** ettevõtlusfoorumil.
- **Toetajaliikmete** tutvustamine meie kodulehel ja nende tegevuse toetamine vastavalt võimalustele (koolitus, nõustamine, ühistevõrgused).
- **Õppereiside korraldamine käsitööettevõtjatele.** Rootsi, Milano
- **Parimate meistrite valimine** Mardilaadal ja Keskaja Päevadel. **Parima käsitöötoote** selgitamine ja presenteerimine Mardilaadal. Moodustada töörühm (eesotsas Liina Veskimägi-Ilste) ja teha statuut.
- Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis toimunud näituste seast parima valimine.
- **Käsitööpoodide ja avatud meistrikodade kaardistamine** paikkonniti ja tutvustamine veebilehel. Võimalusel ka paberkandjal. Trükis ***Ring ümber käsitöö:*** üle-eestiline, Tallinn.
- Rahastuse otsimine (**tootearenduspreemiad**) konkursside parimate tööde turule toomiseks.
- Osalemine koostööpartnerina **projektis *Käsitööga tööle*** 2 märtsini.
- Uue **käsitöötoodangu tutvustamine meedia vahendusel** (kvaliteettoodangu presentatsioonid, meistrite persoonilood).
- Otsida **uusi turgusid Eestis ja Euroopas** ning pakkuda huvilistele otsekontakte ERKL-i kaudu. Euroopas ja Põhjamaades toimuvate messide ja festivalide info edastamine käsitööliidu liikmetele.

Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii 2012. aasta näitused

Planeeritavad näitused 2012, I poolaasta

10.01 - 23.01. *Seitse vaprast* Kersti Roosmaa Tarvastu vööd

24.01 - 13.02 Projekti *Käsitööga Tööle 2* vilistlaste tööde näitus

14.02 - 27.02 Anni Kreemi isikunäitus

28.02 - 12.03 Klubi Raudrohi tegevuse ülevaatenäitus

13.03 - 26.03 Linavabrik Vestra esitleb: *Linane liin*

27.03 - 9.04 Projekti *Käsitööga tööle 2* Tallinna rühma lõputööde näitus

10.04 - 23.04 Olga Kublitskaja niplispits

24.04 - 7.05 Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli rahvusliku tekstiili eriala näitus

8.05 - 21.05 Seto Käsitöö Kogo ülevaatenäitus

22.05 - 11.06 Galerii EHE EU esitleb

Korraldajal on õigus vajadusel graafikut muuta

Eesti Käsitöö Maja

Pikk 22, Tallinn

Rahvakunstigalerii näituste kuraator **Liisa Tomasberg**, 50 41 943

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu arengukava aastateks 2012 - 2016

1. Kutsumus ja kohustus

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit (edaspidi ERKL) väärtustab, hoiab ja arendab paikkondlikke eripärasid arvestades rahvuslikke käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust ja elatusallikat.

2. Tulevikupilt

Eesti käsitöö on tunnustatud ja mitmekesine kultuurinähtus, mis koondab endas erinevaid omanäolisi valdkondi, on populaarne ja armastatud. Eesti käsitöö on hinnas kui eestlaste identiteedi väljendaja. Eesti käsitöö on eestimaalasele oluline ja võõramaalase silmis eriline. Traditsioonilised käsitööoskused on meie vaimse kultuuripärandi tähtis osa. Selle mõistmiseks, säilitamiseks ja väärtustamiseks rõhutakse tervikule, käsitletakse vaimset ja materiaalsel pärandil lahutamatuks koos ning võrdselt.

Eestis on säilinud rikkalik ja mitmekesine paikkondlik käsitöötraditsioon ning käsitöö ei ole jäänud vaid väheste entusiastide huviks. Käsitööoskusi arendatakse pidevalt edasi, tagatud on koolitatud ja motiveeritud järelkasv, traditsioonide edasikandjad. Ajaga kaasas käiv käsitöö on jõudnud paljude eestlasteni, olles igapäevases kasutuses. Käsitööõpetaja elukutse on hinnas ja ühiskonnas väärtustatud.

Käsitöötraditsioone kujundatakse erinevatel eluetappidel, alustades kodust ja koolist, lõpetades nende oskuste pideva arendamise ja täiendamisega.

Käsitööd väärtustatakse kui kultuurinähtust ja elatusallikat ning kui võimalust propageerida rohelist mõtteviisi.

Käsitöötraditsioonide hoidmiseks ja arendamiseks toimib jätkusuutlik organisatsiooniline võrgustik, kuhu on kaasatud nii paikkondlikud keskseltsid kui kõik huvigrupid. ERKL ja paikkondlikud keskseltsid on riiklikult rahastatud, mis tagab nende ülesannete eduka täitmise. ERKL-il ja Eesti käsitöömeistritel on tihedad kontaktid välismaal.

3. Hetkeolukorra kirjeldus

ERKL-i tugevused

Eesti käsitöö juhtimiseks ja arendamiseks on loodud paikkondlik käsitööühenduste ja valdkondlike alaliitude võrgustik. Organisatsioonil on hea maine ja pädev apoliitiline

juhtkond. ERKL-i juhatuse ja paikkondlikud seltsid on suutnud oma tegevusse kaasata hulgaliselt missioonitundega inimesi, kes on eesti käsitöötraditsioonide kandjateks ja edasiarendajateks. Liikmeskonnas on esindatud erinevad vanusegrupid ning organisatsioonis valitseb toetav sisekliima.

ERKL-il on toimivad motivatsiooni- ja tunnetusviisid käsitöö arendamiseks, populariseerimiseks ja loometegevuse ergutamiseks. Organisatsioon pakub mitmekülgset koolitust ja nõustamist nii oma liikmetele kui käsitööhuvilistele ning korraldab kutseseaduse järgset kutseomistamist ja kutsetunnistuste väljastamist käsitöövaldkonnas. Toimib populaarne konkursisüsteem uute toodete saamiseks. Rahvakunsti- ja käsitöövaldkonna väärtustamiseks antakse välja Pärandihoidja auhinda.

ERKL on usaldusväärne koostööpartner. Loodud on tihe suhtevõrgustik, koostöö riigi ja kohaliku omavalitsuse asutustega, muuseumide, haridusasutustega. Hetkel toimib tihe koostöö Eesti Rahva Muuseumiga, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga, Tallinna Rahvaülikooli, Laulu- ja Tantsupeo SA-ga, Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskusega, Kutsevalifikatsiooni SA Kutsekojaga ning Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate assotsiatsiooniga (EVEA), Eesti Vabaharidusliidu ja Eesti Käsitööõpetajate Seltsiga AITA. ERKL on Põhjamaade Käsitööliidu ja Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitöö Föderatsiooni liige.

Vaatamata kogu käsitöövaldkonna tagasihoidlikele materiaalsetele vahenditele on ERKL-i juhtimine (büroo) stabiilselt riiklikult rahastatud. Hooajalised tegevused koos mitmete traditsiooniliste ettevõtmistega on käsitööliikumise selgrooks. Olemasoleva kodulehe ja sotsiaalvõrgustike kaudu suudetakse end välja näidata ja teatavaks teha. Kõik see on loonud eeldused vaimse pärandi säilimiseks ja edasikestmiseks.

ERKL-i nõrkused

Peamiseks nõrkuseks on paikkondlike organisatsioonide pideva rahastuse puudumine. Eriti paikkondlikul tasandil ei ole piisavalt survestatud riiklikke institutsioone rahastuse suurendamiseks. Võrreldes teiste rahvakultuuri valdkondade esindusorganisatsioonidega on käsitöö jäänud tagaplaanile. Rahastuse vähesusest tulenevalt puuduvad paikkondlikud palgalised töökohad sealsetele koordinaatoritele, mistõttu kannatab peaaesjalikult organisatsiooni jätkusuutlikkus ja ERKL-i eesmärkide laiapõhjalisem elluviimine.

Käsitööliikumise sisemise nõrkusena võib välja tuua tagasihoidliku koostöö ja infovahetuse osas paikkondades. Vajaka jääb reklaamist, et jõuda iga huviliseni. Paikkonna infopunktid ei ole soovitud tasemel käivitunud, teabe edastamiseks ei jätku piisavalt vahendeid. Käsitöö propageerimiseks ei ole ERKL-il avalikkuses levitatavat väljaannet, avaliku elu tegelasi ei ole piisavalt kaasatud ERKL-i tegevusse.

Puudub koostöö kunsti- ja käsitöö huvikoolidega. Ei ole loodud noorteorganisatsiooni. Käsitöö ei ole pelgalt kultuurinähtus, vaid ka elatusallikas. Viimastel aastatel hoogu võtnud tegevus väikeettevõtjate toetamiseks pole andnud veel soovitud tulemusi.

Väliskeskkonnast tulenevad võimalused

Eestlaste eneseteadvus ja identiteet on tugev millest annab tõestust laulu- ja tantsupidude traditsiooni elujõulisus ning tahe kanda oma paikkonna rahvarõivaid. See loob omakorda soodsa keskkonna eesti käsitöö väärtustamiseks ja levikuks.

Riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused väärtustavad rahvuslikku käsitööd, kasutades seda oma interjöörides ja ametlikes kingitustes.

Hoogustuv elukestev õppimine võimaldab käsitööl oma kandepinda laiendada nii hobitegevuse kui elatusallikana. Viimane pakub eriti häid võimalusi maapiirkondade inimestele, lastega koju jäävatele emadele, eakatele ja erivajadustega inimestele. Õppekavade uuendamine pakub võimalusi käsitöötundide mitmekesistamiseks üldhariduskoolides, kutseõppes ja õpetajate täiendkoolituses. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna õppekavaarenduse tulemusena koolitatakse kõigis traditsioonilistes käsitöösuundades uurijaid, meistreid ja ettevõtjaid.

Käsitöö, kodundus ja tööõpetus on Tallinna Ülikoolis taas populaarsed erialad.

Maalähedase ja loodusliku eluviisi levik suurendab traditsiooniliste käsitööoskuste juurde tagasipöördumist. Ühiskonnas on tugevnemas keskkonnasõbralike tehnoloogiate kasutamine ja taaskasutusmõtteviiši juurdumine. Hoogustuv siseturismi areng ja turistide profiili muutumine on toonud kaasa eriliste ja vahetute elamuste otsimise, mis omakorda suurendab nõudlust omanäoliste ja paikkondlikku identiteeti kandvate toodete ja teenuste järele.

Väliskeskkonnast tulenevad ohud

Kuna pealekasvav põlvkond tihti ei väärtusta füüsilist tööd ning madala sündimuse tõttu on lähiaastatel kooliteed alustavate noorte hulk märgatavalt vähenemas, on tõsine oht käsitööliikumise elujõulisusele järelkasvu puudumine.

Üleilmastumine ja tarbijate vähene teadlikkus on löönud teatud väärtushinnangud ühiskonnas paigast ära. Endiselt on suureks probleemiks odava masstoodangu pealetung, mida tihti pakutakse eesti rahvusliku käsitööna. Masstoodangus on märgata ohtlikku tendentsi rahvusmuustrite üleekspluateerimisel.

Linnastumine ja omakultuurist võõrandumine loob olukorra, kus paikkonna traditsioonilisele käsitööle ja sellega seotud väärtustele ei pöörata piisavalt tähelepanu, et tagada jätkusuutlik areng.

Käsitöö arengule seab piire riiklike ja kohalike toetusmehhanismide, stabiilse tegevustoetuse puudumine paikkondades. Riigi regionaalpoliitika on puudulik, käsitööd ei väärtustata piisavalt kui kultuurinähtust, elustiili ja võimalikku elatusallikat.

4. Strateegilised eesmärgid

EESMÄRK 1. ERKL on hästitoimiv organisatsioon, mille võrgustik koosneb paikkondlikest keskseltsidest, käsitöökeskustest ja valdkondi esindavatest alaliitudest. Igas paikkonnas toimib infopunkt.

Kindel struktuur, ladus koostöö

Mõõdikud:

- paikkondlike keskseltside arv
- käsitöökeskuste arv
- alaliitude arv
- paikkondlike infopunktide arv
- toimivad andmebaasid (liikmed, toetajaliikmed, käsitööettevõtjad, alaliidud, koostööpartnerid)
- käsitöökonsulentide arv

Olulisemad tegevused

- Jätkusuutliku võrgustiku hoidmine, organisatsiooni põhiväärtuste mõtestamise ja arendamise kaudu.
- Paikkondlike keskseltside loomine ja toetamine.
- Käsitöökeskuste loomine ja toetamine.
- Alaliitude loomine ja toetamine.
- Paikkondlike infopunktide tegevuse hoogustamine.
- Korrastatud ja toimiva käsitöövaldkonna andmebaasi olemasolu tagamine.
- Teabepäevade korraldamine paikkondades.
- Käsitöökonsulentide süsteemi loomine ja väljaõpe

EESMÄRK 2. ERKL on oma valdkonna tuntud ja tunnustatud institutsioon Eestis ja Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Mõõdikud:

- kuulumine valdkonnaga seotud olulistesse ühendustesse Eestis ja Euroopas, osalemine juhtorganite töös
- koostööpartnerite arv
- koostöölepingute arv
- süsteem enda nähtavaks tegemiseks, meediaplaani olemasolu
- toetav meediakajastus – ERKL-i tegevust kajastavad saated, ilmunud artiklid

Olulisemad tegevused

- Jätkusuutliku koostöö tugevdamine Eestis ja Euroopas.
- Ühistegevused koostööpartneritega.
- Visuaalse identiteedi kujundamine, logo tutvustamine.
- Logo kasutamise õiguste täiendamine ja kontroll.
- ERKL-i tegevuse kajastamine eesti- ja ingliskeelsel kodulehel ja suhtlusvõrgustikes.
- Reklaammaterjalide ja infolehe Teataja kirjastamine.
- Koostöö ajakirjaga Käsitöö.
- Ettevõtmiste laiem propageerimine meedia ja väljaannete kaudu.
- Meediaplaani koostamine, olulisemate ettevõtmiste pidev kajastamine meedias.

EESMÄRK 3. Rahvusliku käsitöö säilimine on tagatud elukestva õppe, järelkasvu toetamise ja mitmekesise koolitustegevuse kaudu.

Õppida on mõnus, see viib asja edasi

Mõõdikud:

- erinevatele sihtgruppidele (paikkondlike keskseltside ja alaliitude juhid, meistrid, huvilised, õpetajad) suunatud koolituste arv
- koolitustel osalenute arv
- kutsekeskuste arv
- kutsestandardite arv
- väljaantud kutsetunnistuste arv
- õppekirjandus (loengukonspektid, kursusematerjalid)

Olulisemad tegevused.

- Pakkuda organisatsioonisisest koolitust — Juhtide kool ja õppereisid.
- Täiendkoolitused käsitööühenduste juhtidele, meistritele, huvilistele ning õpetajatele.
- Koostöö huvi- ja üldharidus-, kutseõppe- ja kõrgkoolidega ning käsitööõpetajate ning tööõpetajate seltsidega. Ühisosa leidmine ja koolitusprogrammide koostamine.
- Pakkuda lastele võimalusi käsitööga tegeleda- meistrikojad laatadel ja väljanäitustel, suvekursused jne.
- Mitmekesiste õpetamisvormide kasutamine- suvekool, meistriõpe, kursused, käsitöölaager jne.
- Vaimse pärandi säilitamiseks võtta kõrgendatud tähelepanu alla hääbuvad käsitöötehnikad ja hoida pidevat sidet valdkonna meistritega.
- Meistrite kaasamine üldhariduskoolide käsitöötundidesse.
- Laiapõhjalise koolituse korraldamine väikeettevõtjatele.
- Hoida töös jätkusuutlik süsteem koolitustegevuse teavitamiseks- info üleval kodulehel, teabeleht, elektrooniline teavitamine; teavitamine suhtlusvõrgustike kaudu.
- Motiveerida inimesi taotlema meistritunnistust (rahvakunsti- ja käsitöömeister I-V).
- Luua uusi kutsestandardeid.
- Korraldada regulaarselt eksamisessioone kutsehariduskeskustes ja ühildatud eksameid kutse- ja kõrgkoolides.
- Teavitada käsitöövaldkonda õpetavaid kutseõppeasutusi ja kõrgkooli võimalusest saada kutseksamikeskusteks ning pakkuda nende koolide lõpetajatele võimalust omandada rahvakunsti- ja käsitöömeistri vastava taseme kutsetunnistus koos kooli lõpetamisega.
- Uute koolitusprogrammide leidmine ja rakendamine Euroopa Liidu struktuurfondide toetusel.
- Rahvusvaheliste seminaride/konverentside korraldamine Eestis ja osalemine rahvusvahelistel ettevõtmistel.

EESMÄRK 4. Traditsioonide ja järjepidevuse väärtustamise, tegijate tunnustamise ja tegevuse mitmekesistamise kaudu on säilinud elujõuline rahvuslik käsitöö. Käsitööalased ettevõtmised on saavutanud ühiskonnas laia tuntuse.

Koos tehtud, hästi tehtud**Mõõdikud:**

- vaimse pärandi (erinevate käsitöötehnikate) kaardistus paikkondade kaupa
- Pärandihoidja auhinnad
- erinevate stipendiaatide hulk
- mardilaada ja keskaja päevade toimumine
- paikkondlike käsitöölaatade arv
- käsitöönäituste arv
- aastateemaga seotud ettevõtmiste arv
- iga-aastased käsitööpäevad
- käsitöö populariseerimisele ja uute toodete väljatöötamisele suunatud konkursside arv, osalejate arv
- avaldatud trükiste arv

Olulisemad tegevused.

- Rahvusliku elulaadi ja traditsioonide hoidmine ja säilitamine keskaja päevade ja mardilaada traditsiooni kaudu.
- Vaimse pärandi väärtustamine, kaardistamine ja laiemale üldsusele tutvustamine.
- Pärandihoidja auhinna väljaandmine, statuudi muutmine vastavalt vajadusele;
- Käsitööstipendiumi väljaandmine Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu fondist. mis tegutseb SA Eesti Rahvuskultuuri Fondi raames. Eesmärgiks säilitada ja kasvatada fondi vahendeid stipendiumide iga-aastaseks väljaandmiseks.
- Lühi- ja pikaajaliste stipendiumide väljaandmine nii meistritele kui ka õpilastele-käsitöövaldkonna edendamiseks, traditsiooniliste käsitöötehnikate omandamiseks.
- Rahvakunstilaatade korraldamine erinevates paikkondades.
- Paikkondlike, üle-eestiliste ja rahvusvaheliste rahvakunstinäituste korraldamine.
- Käsitöö eri valdkondade laiaulatuslik propageerimine aastateemade kaudu.
- Rahvarõivaste valmistamise ja kandmise traditsiooni hoidmine ja edendamine.
- Pidev eriteemaliste käsitöökonkursside korraldamine täiskasvanutele, noortele ja lastele nii uute toodete kui ideede saamiseks.
- Paikkondlike käsitöötraditsioonide tutvustamine käsitööpäevade kaudu;
- Eesti ja Euroopa käsitöömeistrite omavaheliste kontaktide tihendamine ja ühistevõtte korraldamine.
- Aastateemade ja konkurssidega seotud kirjastustegevuse korraldamine

EESMÄRK 5. Eestlane väärtustab ja oskab tähele panna unikaalset eesti käsitööd, mis on üheks eestluse identiteedi aluseks.

Oma on armas**Mõõdikud:**

- unikaalsete käsitööesemete tunnustamine ja tutvustamine meie kanalite kaudu
- tootearenduspreemiate arv
- konkursside võidutööde jõudmine käsitööturule
- käsitööliidu poolt tunnustatud käsitööpoodide ja avatud meistrikodade arv
- ERKL-i toetajaliikmete (väikeettevõtjate) arv

Olulisemad tegevused.

- Tootearenduspreemiad uue toodangu käsitööturule toomiseks.
- Toetada käsitööpoodide ja avatud meistrikodade loomist.
- Väikeettevõtjate ja avatud meistrikodade kaardistamine ning tutvustamine erinevate ettevõtmiste kaudu (*ring ümber käsitöö* jne.).
- Uue käsitöötoodangu tutvustamine meedia vahendusel.
- Otsida uusi turgusid Eestis ja Euroopas ning pakkuda huvilistele otsekontakte ERKL-i kaudu.
- Ettevõtlusfoorum.
- Parimate toodete tunnustamine keskaja päevadel ja mardilaadal.
- Aasta parima käsitöönäituse väljaselgitamine.
- Kontaktmessidel osalemine.

AASTARAAMATU LISAD:

1. *Postimehe* vaheleht *Käsitöö* (aprill 2011)
2. Teataja nr. 26 (november 2011)
3. Mardilaat 2011
4. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu infovoldik 2011/2012